

SREČNO

Celje - skladišče

D-Per

539/1971

1119710645,4

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE

LETO VII.
AVGUST 1971

ŠTEV. 4

Priprave in potek izvajanja stabilizacije pri ZPT

Na zasedanju osrednjega delavskega sveta ZPT je bil v juniju sprejet stabilizacijski program, ki je v določenem smislu podoben sprejetim akcijskim programom podjetja v preteklosti. Ena izmed značilnosti za razumevanje in izpolnjevanje zahtev predloženega programa, sta dve skrajnosti. Na eni strani želja nekaterih, da se ta program izvede z vso doslednostjo, brez kakršnegakoli popuščanja in za vsako ceno, s tako imenovano trdo roko. Po drugi strani obstojajo mišljenja, da je potrebno prepustiti izvajanje programa spontani akciji zaposlenih.

Prvo, pa tudi drugo mišljenje ne more biti sprejemljivo. V prvi vrsti mora biti realizacija programa interes vsakega člana kolektiva. Torej ne bi smeli v tem pogledu poznati indiferentnih. V smislu sprejetih obveznosti pade seveda največje breme in odgovornost za izvajanje programa na vodilne delavce v podjetju.

Sprejeti program bi lahko imenovali usmeritev na reševanje najpomembnejših vprašanj v podjetju, kajti ni mogoče v takšnem programu nanizati stališča do urejevanja podrobnejše problematike na najrazličnejših področjih in v enotah podjetja. Že z biltenom z dne 7. ju-

lija t. l., se je lahko velik del članov kolektiva seznanil z vsebino in osnovno usmeritvijo programa. Temeljna zahteva je učinkovito izvajanje predvidevanj sprejetega programa. Zelo pomembno je, da je osrednji delavski svet sklenil, da bo vsake tri mesece kontroliral izvajanje predvidevanj sprejetega programa. Nemogoče je namreč, da bi delavski svet sprejel ali odobril poročilo, ki bi pokazalo, da se v okviru programa ni napravilo ničesar.

Trenutno je še prezgodaj, da bi ocenili potek izvajanja programa. Tudi čas, v katerem je bil program sprejet, onemogoča povečano aktivnost izvajanja programa, kajti precejšnja odsotnost zaposlenih onemogoča, da bi porazdeljene naloge v celoti izvajali.

Dosedaj je potekala podrobnejša razprava o izvajanju programa na seji strokovnega kolegija. Tu so bile sprejete po posameznih členih programa konkretne zadolžitve. Seveda je eno bistvenih vprašanj in pogoj pri izvajanju programa, da teče proizvodnja na vseh področjih nemoteno, da se ustvarjajo rezultati, ki dokazujejo napredek vseh pokazalcev in da je dosežen v gospodarjenju podjetja pozitiven finančni rezultat. Le na ta način je možno, da se uresničujejo tudi vsa ostala predvidevanja, ki jih pogojuje uresničitev predvidene proizvodnje. Sploh pa ne smemo smatrati, da že samo sprejetje programa pogojuje izboljšanje stanja. Zato bo potrebno vložiti mnogo truda in prizadevanj prav vseh činiteljev v podjetju.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Čestitka predsedniku TITU

Dne 30. julija t. l. je osrednji delavski svet Zasavskih premogovnikov-Trbovlje poslal maršalu Josipu Brozu — Titu, predsedniku SFRJ, čestitko z naslednjim besedilom:

Člani kolektiva Zasavskih premogovnikov-Trbovlje, zbrani na zasedanju osrednjega delavskega sveta, vam v imenu celotnega kolektiva čestitamo k ponovni izvolitvi za predsednika republike z željo, da bi bili še dolgo med nami v tem svojstvu.

Rado Kantužar, predsednik ROS-a, je imel slavnostni govor ob letošnjem dnevu rudarjev. Na tej proslavi so sodelovali številni narodno-zabavni ansambli iz Zasavja. Pogled na oder delavskega doma v Zagorju, med slavnostnim govorom.

Foto Klančičar

Poslovanje v prvem polletju 1971

Podjetje je v I. polletju 1971 zaključilo poslovanje uspešno; finančni načrt v vseh dejavnostih sicer ni bil dosežen, vendar pa smo z dohodki pokrili vse izdatke, vključno brutto osebne dohodke in prispevke za družbene službe. Načrtovana višina skladov sicer ni bila dosežena, vendar pa se glede na spremembe nabavnih cen materiala in raznih prispevkov, ki v finančnem načrtu niso bile predvidene, vplivajo pa bistveno na končni finančni rezultat, postavlja vprašanje, če je finančni načrt v obliki in vsebini še realen.

Sprememb v organizaciji podjetja v tem letu ni bilo. Uspehe poslovanja zasledujemo v sedmih samostojnih knjigovodstvih, ki imajo tudi samostojne žiro račune. V okviru knjigovodstva osnovne dejavnosti je zagotovljena tudi evidenca po posameznih rudnikih.

Stanje zaposlenih na dan 30. 6. 1971 se je v primerjavi s stanjem dne 30. 6. 1970 znižalo za 68, število se je znižalo od 4.662 na 4.594. Znižanje zaposlenih je v tem polletju višje kot je bilo v I. polletju 1970, ko je znašalo 61 oseb. Stanje zaposlenih je razvidno iz naslednjega pregleda:

	Povpreček I. polletje 1970	Dejansko stanje I. polletje 1971	Dejansko stanje 30. 6. 1970	Dejansko stanje 30. 6. 1971
jama	2.528	2.332	2.459	2.302
zunaj	1.485	1.514	1.502	1.515
skupaj osnovna dejavnost	4.013	3.846	3.961	3.817
druge dejavnosti	659	755	701	777
ZPT	4.672	4.601	4.662	4.594

V primerjavi s stanjem 31. 12. 1970, ko je znašal stalež zaposlenih 4.608, se je število zaposlenih znižalo v I. polletju 1971 za 14 delavcev.

Osnovna dejavnost

Število izostalih v osnovni dejavnosti je kljub znižanju staleža večje in je znašalo v primerjavi s I. polletjem 1970:

	1970		1971	
	število	%	število	%
bolani	280	7,8	277	8,2
nezgode	67	1,9	73	2,1
redni dopusti	264	7,4	250	7,3
izredni dopusti	12	0,3	11	0,3
neopravičeni	18	0,5	24	0,7
Skupaj	641	17,9	635	18,6

Iz primerjave vidimo, da se je število izostalih na en dan sicer znižalo, vendar pa je z ozirom na nižje število zaposlenih v odstotku izraženo višje.

Proizvodnja premoga je v primerjavi s proizvodnjo leta 1970 nekoliko višja, tudi planirana proizvodnja je bila v tem času presežena:

Rudnik	Doseženo I. poll. 1970	Planirano I. poll. 1971	Doseženo I. poll. 1971	% doseganja 4 : 2 4 : 3	
1	2	3	4	5	6
Hrastnik	332.340	309.000	318.460	95,8	103,1
Trbovlje	306.550	293.000	318.060	103,8	108,6
Zagorje	253.310	250.100	258.950	102,2	103,5
ZPT	892.200	852.100	895.470	100,4	105,1
RŠC	18.900	16.500	21.430	113,4	129,9
Skupaj	911.100	868.600	916.900	100,6	105,6

Iz pregleda dosežene proizvodnje se vidi, da je letos višja za 5.800 ton od lanskega I. polletja, načrt pa je presežen za 48.300 ton.

Prodaja premoga oziroma izpolnjevanje pogodbenih obveznosti v I. polletju 1971, je potekalo normalno. Veliko povpraševanje v zimskih mesecih smo pokrili tudi z obratovanjem ob sicer predvidenih prostih sobotah in delno tudi z nedeljskim obratovanjem. Izpadle količine premoga na rudniku Zagorje smo kupcem uspešno nadoknadili iz rudnikov Hrastnik in Trbovlje. Ta premog je po pričetku obratovanja težko-tekočinske separacije premoga vedno bolj iskan na tržišču.

Navedena proizvodnja je bila dosežena v 142 delovnih dneh, torej v treh manj kot v lanskem I. polletju. Zaradi tega je povprečna dnevna proizvodnja višja, edino rudnik Hrastnik izkazuje nižjo proizvodnjo v absolutni količini in v dnevnem povprečju, ki je v tem letu znašal:

	I. poll. 1970	I. poll. 1971	%
Hrastnik	2.292	2.243	97,9
Trbovlje	2.114	2.240	106,0
Zagorje	1.747	1.824	104,4
Skupaj	6.153	6.307	102,5
RŠC	130	150	115,4
ZPT	6.283	6.457	102,8

Storitve so se v primerjavi z dosežki v I. polletju 1970 na vseh rudnikih izboljšale in so znašale:

jamska ton/del.	1970	1971	%
Hrastnik	3,40	3,47	102,1
Trbovlje	4,47	4,75	106,3
Zagorje	2,37	2,68	113,1
ZPT	3,26	3,51	107,7

obratna

Hrastnik	3,03	3,08	101,7
Trbovlje	3,76	3,97	105,6
Zagorje	1,86	2,16	116,1
ZPT	2,73	2,95	108,1

rudniška

Hrastnik	2,30	2,34	101,7
Trbovlje	3,18	3,35	105,3
Zagorje	1,71	1,96	114,6
ZPT	2,29	2,47	107,9

Poraba specifičnih vrst materiala je nekoliko narasla. Podjetje kot celota izkazuje porabo jamskega lesa na enoto proizvoda isto količino kot lani, dočim je poraba krajnikov in razstreliva višja.

jamski les m ³ /1000 ton	1970	1971	%
Hrastnik	9	10	111,1
Trbovlje	7	7	100,0
Zagorje	15	14	93,3
ZPT	10	10	100,0

krajniki m³/t

Hrastnik	0,80	0,93	105,7
Trbovlje	0,85	0,79	92,9
Zagorje	0,40	0,52	130,0
ZPT	0,73	0,76	104,1

razstrelivo gr/t

Hrastnik	110	126	114,5
Trbovlje	103	74	71,8
Zagorje	297	317	106,7
ZPT	160	163	101,9

električni tok kWh/t

Hrastnik	15,27	15,02	98,4
Trbovlje	18,76	17,44	93,0
Zagorje	38,68	35,13	90,8
Z P T	23,27	21,70	93,3

Pri preskrbi z jamskim lesom in krajniki ni bilo nekih večjih težav. Za zvišanje cene (iglavci za 40 %, hrast za 70 %) rudniki niso pristali.

Največje so bile težave pri nabavi materiala iz panoge 114 (črna metalurgija). Primanjkovalo je ploščatega in okroglega železa, nosilcev ter kotnega železa. Železarne zaradi boljšega zaslužka vse bolj usmerjajo proizvodnjo na plemenita jekla, ki smo jih prisiljeni kupovati v zamenjavo za navadno železo, seveda po višjih cenah. Nekako zadovoljiva je bila le ponudba pločevine.

Zelo kritična je bila nabava tračnikov in nekaterih rezervnih delov za stroje. Tračnikov na trgu ni, ker železarne nočejo dobaviti kovaški industriji potrebnega železa.

Od proizvodov elektroindustrije je primanjkovalo v glavnem kablov in dinamo žice. Preskrba z gorivi in mazivi je bila v glavnem zadovoljiva. Prav tako ni bilo težav pri nabavi vžigal in razstreliva.

Cene so porasle pri izdelkih panoge 114, nafti in njenih derivatih, odlitkih, jamskem orodju, kablilih, razstrelivu, cementu in rezervnih delih. Tudi železnica je podražila svoje usluge odnosno prevoze materiala.

Gibanje proizvodnih stroškov in prodajna cena

Lastna cena proizvodnje premoga je na vseh rudnikih narasla. Razlog je v višjih nabavnih cenah materiala, povečani amortizaciji zaradi višje osnove in povečani odpisni stopnji za jamske objekte in ne navsezadnje zaradi večjih osebnih dohodkov. Primerjava z lastno ceno I. polletja 1970 ni povsem realna, ker smo lani kalkulirali prispevke za potrebe družbenih služb (1 % od brutto OD za občine) v lastno ceno, letos pa krijemo ta izdatek iz ostanka dohodka (brutto dobička). Vendar pa obremenitev ni bistvenega pomena za primerjavo, saj je znašala le 0,35 din/t.

	V din/t		
	I. polletje 1970	I. polletje 1971	razlika
jama	62,62	84,94	22,32
skupni prevoz	5,60	7,90	2,30
separacija	8,05	13,87	5,82
jalovišče	1,29	1,44	0,15
drobljenje	0,16	0,02	— 0,14
upravno prodajna režija	2,91	3,75	0,84
LASTNA CENA	80,63	111,92	31,29
Trbovlje			
jama	51,58	60,37	8,79
skupni prevoz	2,72	3,67	0,95
separacija	1,92	1,66	— 0,26
jalovišče	0,31	0,38	0,07
drobljenje	1,12	2,19	1,07
upravno prodajna režija	2,90	3,78	0,88
LASTNA CENA	60,55	72,05	11,50
Zagorje			
jama	88,46	114,42	25,96
separacija	7,25	8,66	1,41
železnica	0,93	1,72	0,79
deponija	0,35	0,04	— 0,31
jalovišče	0,84	1,44	0,60
upravno prodajna režija	2,92	3,75	0,83
LASTNA CENA	100,75	130,03	29,28

Povprečna lastna cena je znašala v lanskem I. polletju 79,44 din/t, letos pa je 102,99 din/t, porast je 23,55 din ali 30 %.

S pričetkom obratovanja nove težkotekočinske separacije premoga v Trbovljah, smo glede na boljšo

kvaliteto premoga lahko prodajne cene vseh treh rudnikov izenačili. Cene smo tudi nekoliko popravili oziroma ukinili smo rabate na prodajno ceno. Dosežene prodajne cene so na vseh rudnikih pokrivala lastno ceno in izkazujejo še nekaj pozitivne razlike:

v din/t	prodajna cena	lastna cena	razlika
Hrastnik	114,53	111,92	2,61
Trbovlje	73,90	72,05	1,85
Zagorje	132,67	130,03	2,64
Z P T	105,29	102,99	2,30

Isti pregled za I. polletje 1970 izgleda takole:

Hrastnik	86,06	80,63	5,43
Trbovlje	63,59	60,55	3,04
Zagorje	94,15	100,75	— 6,60
Z P T	80,66	79,44	1,22

Finančna problematika

V tem polletju smo imeli velike težave s finančno (ne) likvidnostjo. Terjatve do kupcev premoga so se občutno povečale in so najmanj za 15 milijonov din previsoke. Kljub vsem našim naporom nam ne uspeva, da bi jih znižali na sprejemljivo višino. Povečanje terjatev smo pokrivali delno iz prihranka na amortizaciji, iz doseženega ostanka dohodka in začasnih posojil iz naših skladov.

Obveznosti do dobaviteljev materiala, električne energije, storitev, opreme in izvajalcev investicijskih del plačujemo kar v redu, pač v okviru naših trenutnih finančnih zmogljivosti. Kot že omenjeno, je na likvidnostno finančno stanje ugodno vplivala omejitev uporabe amortizacijskih sredstev, ker so bila investicijska dela po sanacijskem programu v letu 1970 v glavnem zaključena. Iz leta 1970 smo prenesli negativni saldo amortizacije v višini 2.557.400.— din, z omejitvijo uporabe pa izkazujejo koncem junija 1971 prihranek 7.253.700.— din. Od tega prihranka uporabljamo za obratna sredstva 1.933.700.— din, dočim je 5.320.000.— din angažiranih v raznih depozitih, posojilih in avansih.

V aprilu je bila izvedena konverzija (sprememba) kratkoročnih kreditov za obratna sredstva v dolgoročno posojila. Celotni kredit, ki nam ga je odobrila zvezna direkcija za rezerve industrijskih izdelkov za zaloge premogovega prahu in prodajo premoga trgovskim podjetjem v poletnih mesecih 1970 in ki je znašal 6.721.000.— din, je bil spremenjen v dolgoročno posojilo. Razen tega pa še 15 % bančnega kredita za blagovni promet (od 5.000.000.— din) v znesku 1.550.000.— din.

Zgoščen pregled angažiranih obratnih sredstev in njihova financiranja nam daje naslednjo sliko (v 000 din):

	30. 6. 1970	1. 1. 1971	30. 6. 1971
terjatve do kupcev premoga	19,057	26,500	27,336
zaloge premoga	3,246	1,689	1,712
zaloge materiala in drobnega inventarja v uporabi	12,401	13,944	14,519
nedokončana proizvodnja	235	—	74
Skupaj	34,939	42,133	43,641
predpisan minimalni sklad obratnih sredstev	11,333	9,278	14,837
kredit:			
— za blagovni promet	5,000	5,000	3,450
— za zaloge pri zvezni direkciji Beograd	5,527	6,721	—
— za izvoz pri Ljubljanski banki	—	1,349	—
— dolgoročni pri Ljubljanski banki	10,027	9,711	17,792

— za izgubo iz prejšnjih let pri Ljubljanski banki	1.431	1.372	1.372
— premostitveni za izplačilo osebnih dohodkov pri Ljubljanski banki	—	3.500	1.000
Skupaj	33.318	36.931	38.451
Razlika	1.621	5.202	5.190

Razliko oziroma primanjkljaj na obratnih sredstvih pokrivamo z internimi posojili iz naših skladov (amortizacija, rezervni sklad in sklad skupne porabe) ter doseženega ostanka dohodka, malenkostno še iz neporavnanih faktur dobaviteljev.

Po programu uporabe amortizacije smo dosegli predvidene letne izdatke v I. polletju takole (v 000 din):

Naziv	Letni plan	Porabljeno v I. polletju	%
rudarska dela	3.596,5	504,8	14,0
zunanje poslovne zgradbe	921,5	439,4	47,7
oprema z montažo	12.390,9	4.198,6	33,9
projekti	48,2	8,2	17,0
Skupaj	16.957,1	5.151,0	30,4

Se neobračunane izdatke za investicije (razni avansi dobaviteljem in izvajalcem, zaloge investicijskega materiala) smo v I. polletju 1971 znižali za 2 milijona din in so tudi ti obračuni ugodno vplivali na prikaz porabljene amortizacije v tem obračunskem razdobju. Stanje neobračunanih izdatkov iz amortizacije je 2.652.700.— din.

Doseganje in delitev celotnega dohodka

V osnovni dejavnosti je bila načrtovana višina celotnega dohodka sicer presežena, vendar so bili materialni stroški, pogodbene in zakonske obveznosti, bruto osebni dohodki in prispevki za potrebe družbenih služb, prekoračeni z višjim odstotkom kot plan realizacije. To je seveda negativno vplivalo na ostanek dohodka za sklade, ki smo ga dosegli le z 32,8 %. Rezultat I. trimesečja je bil ugodnejši, dočim so nam slabi rezultati v II. trimesečju obračun za I. polletje precej pokvarili. Doseganje finančnega načrta po rudnikih in skupno za osnovno dejavnost v % je naslednje (v zbiru so upoštevani tudi neposlovni dohodki in izdatki:

	Hrastnik		Trbovlje		Zagorje		ZPT	
	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.
celotni dohodek	97,6	100,3	104,6	105,0				
materialni stroški	99,4	83,7	113,3	107,9				
dohodek	96,7	110,5	99,7	103,2				
obveznosti iz dohodka	118,3	138,9	124,4	127,7				
dohodek za razdelitev	94,2	107,5	96,8	100,5				
bruto osebni dohodki	109,0	106,7	98,6	106,3				
družbene službe	119,8	118,6	109,0	117,5				
bruto skladi	14,8	136,4	56,2	32,8				

Plan delitve dohodka pa smo dosegli v %:

	Hrastnik		Trbovlje		Zagorje		ZPT	
	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.
bruto OD	83,4	96,5	96,7	96,0	94,7	96,4	91,0	96,3
dosežene službe	0,8	1,0	1,0	1,1	0,9	1,1	0,9	1,1
bruto skladi	15,8	2,5	2,3	2,9	4,4	2,5	8,1	2,6

Količinski plan proizvodnje oziroma prodaje premoga je bil presežen; v Hrastniku za 3,2 %, v Trbovljah za 8,6 % in v Zagorju za 3,3 %, pri ZPT pa za 5,1 % (brez proizvodnje rudarskega šolskega centra). Vrednostno smo na rudnikih Hrastnik in Trbovlje pod preseganjem količinske prodaje, iz česar sledi, da nis-

mo dosegli načrtovane kvalitete oziroma padca vrst premog. Tudi to je poleg povečane lastne cene vplivalo na (ne) doseganje ostanka dohodka za sklade.

Obrat za specialna rudarska dela je zaključil poslovanje v I. polletju na domačih gradbiščih z izgubo 608.600.— din, ki pa jo dosežki inozemskih gradbišč v celoti pokrijejo in izkazujemo še precejšen ostanek dohodka. V finančnem planu dela v inozemstvu niso zajeta, v dosežkih pa so upoštevana, zaradi česar je izkazovanje doseganja finančnega načrta pozitivno.

GRAMAT, avtopark in toplarna Trbovlje izkazuje v I. polletju izgubo, ki pa se v primeru GRAMAT-a znižuje, dočim pričakujemo za avtopark ugodnejše rezultate v naslednjih mesecih, ker so bile sedaj cene prevozov popravljene.

Doseganje finančnega načrta v %:

	OSRD	GRAMAT	Avtopark	Vse proizv. vodne dejavnosti
celotni dohodek	107,5	83,8	98,6	104,6
materialni stroški	100,3	107,4	106,5	107,4
dohodek	112,1	59,3	73,4	102,8
obveznosti iz dohodka	58,3	56,8	117,5	114,5
dohodek za razdelitev	124,6	59,8	64,4	101,3
bruto osebni dohodki	122,9	88,4	119,5	107,5
družbene službe	112,8	91,7	112,8	116,8
bruto skladi	138,8	—	—	34,2

Doseganje plana delitve dohodka v %:

	OSRD		GRAMAT		Avtopark		Vse proizv. vodne dejavnosti ZPT	
	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.
bruto OD	87,6	86,4	81,3	120,1	99,0	183,7	90,6	96,1
družbene službe	0,9	0,8	0,8	1,2	1,0	1,7	0,9	1,0
bruto skladi	11,5	12,8	17,9	-21,3	—	-85,4	8,5	2,9

Neproizvodne dejavnosti so razen počitniških domov pokrile z doseženim izkupičkom vse stroške. Rudarski šolski center ima dohodke izenačene z izdatki, menze pa izkazujejo še nekoliko presežka za sklade in sicer: Hrastnik 7.400 din, Trbovlje 42.100 dine in Zagorje 4.200 din. Pri poslovanju počitniških domov bomo lahko govorili o uspešnosti poslovanja šele po zaključku sezone in ob sestavi letnega zaključnega računa. Zaenkrat izkazujejo 34.800 din izgube, pri čemer pa je bil obračun za mesec junij pozitiven.

V primerjavi s I. polletjem 1970 je doseganje skladov v vseh dejavnostih podjetja nekoliko slabše, kar je razvidno iz naslednje primerjave:

	I. polletje 1971		I. polletje 1970		%
1. celotni dohodek	131.798,3		106.830,3		123,4
2. materialni stroški	52.952,8		43.557,7		121,6
3. dohodek	78.845,5		63.272,6		124,5
4. obveznosti iz dohodka	9.728,4		8.263,7		117,7
5. dohodek za razdelitev	69.117,1		55.008,9		125,6
6. bruto osebni dohodki	66.448,2		52.487,4		126,6
7. družbene službe	714,0		524,7		136,1
8. bruto skladi	1.954,9		1.996,8		97,9
Delitev dohodka v %					
6 : 5	96,2		95,4		—
7 : 5	1,0		1,0		—
8 : 5	2,8		3,6		—

Od doseženega dobička (družbene službe in bruto skladi) odpade na:

	din	%
premog		
Hrastnik	806.800	30,2
Trbovlje	895.800	33,6
Zagorje	587.800	22,0
skupaj	2.290.400	85,8
ostalo		
Hrastnik	— 65.000	— 2,4
Trbovlje	— 186.900	— 7,0
Zagorje	123.800	4,6
razlika med neposlovnimi dohodki in izdatki	35.500	1,3
Osnovna dejavnost skupaj	2.197.800	82,3
OSRD	934.400	35,0
GRAMAT	— 177.500	— 6,6
toplarna	— 96.100	— 3,6
avtopark	— 212.400	— 8,0
Proizvodne dejavnosti skupaj	2.646.200	99,1
Rudarski šolske center	—	—
Menze	57.500	2,2
Počitniški domovi	— 34.800	— 1,3
ZPT	2.663.900	100,0

Nedoseganje planirane višine ostanka dohodka gre predvsem na račun povečanih osebnih dohodkov, ki so se v primerjavi s povprečkom celega leta 1970 dvignili v mesečnem znesku v posameznih delovnih enotah takole:

Delovna enota	I. polletje 1971	leto 1970	%
Hrastnik	1.697,9	1.395,6	121,7
Trbovlje	1.671,2	1.396,2	119,7
Zagorje	1.656,4	1.206,2	137,3
Skupni prevoz	1.490,6	1.198,5	124,4
Separacija Trbovlje	1.372,2	1.072,9	127,9
Separacija Zagorje	1.327,3	1.549,1	126,5
SRD	1.473,9	1.257,7	117,2
Elektro delavnica	1.521,8	1.261,7	120,6
Delavnica Hrastnik	1.495,2	1.257,7	118,9
Nabavni oddelek	1.396,1	1.121,9	124,4
Uprava ZP	1.876,2	1.459,0	128,6
Osnovna dejavnost skupaj	1.622,8	1.285,9	126,2
OSRD	1.830,1	1.521,8	120,3
GRAMAT	1.306,5	1.052,4	124,1
Avtopark	1.468,8	1.341,2	109,5
ZPT	1.641,2	1.291,0	127,1

Prikazani zasluži se nanašajo na dejansko opravljanje delavnikov z dodatki z nadurno, nedeljsko in nočno delo. Nadomestila za letne in izredne plačane dopuste, državne praznike in boleznine niso upoštevane.

Primerjava ni povsem realna, ker smo prešli na 42-urni delovni teden v aprilu 1970, tako da znaša v letu 1970 povprečno število delovnih ur 189 na mesec, v letu 1971 pa 182 ur.

Na kratko navajamo doseganje in uporabo skladov podjetja za I. polletje 1971:

Amortizacija:

Iz leta 1970 smo prenesli naslednje neporabljene zneske: (v 000 din)	
prosta amortizacija-preveč porabljen na žiro rač.	— 2.557,4
razna posojila, udeležbe, vezana sredstva	6.267,8
Skupaj	3.710,4

povečanje:		
obračun I-VI/1971	11.567,4	
druga vplačila	177,3	11.744,7

Skupaj		15.455,1
porabljen:		
za investicije	6.541,0	
za odplačila posojil	1.660,4	8.201,4
od tega na žiro račun (vupor. za obratna sredstva)		1.933,7
angažirano		5.320,0

Rezervni sklad smo si skozi celo I. polletje izposojali za izplačilo osebnih dohodkov. Koncem junija smo dolgovali skladu 3,7 milijonov din, danes pa dolgujemo še 3,5 milijonov din

Sklad skupne porabe

S prenosom iz leta 1970 in vplačili v I. polletju 1971 (po ZR)70, odplačili posojil, vplačili kupcev za sredstva skupne porabe in raznimi manjšimi dohodki, popravki po ZR (69), smo razpolagali na tem skladu skupno 6.330,8 din, od tega smo porabili za razna izplačila po sklepih samoupravnih organov 2.630,6 din, stanje na dan 30. 6. 1971 je znašalo torej 3.700,2 din.

Sklad solidarnosti

Ta sklad se je formiral po letošnji nesreči v rudniku Hrastnik in sicer:

iz nakazil drugih	236,5
iz sredstev SP naknadno po ZR/70	200,0

Skupaj	436,5
porabljen do 30. 6. 1971 za izplačilo pomoči družinam	128,0

Stanje 30. 6. 1971	308,5
--------------------	-------

V juliju je bilo na podlagi pravilnika sklada solidarnosti nakazano še 117,5 tisoč din na hranilne vloge otrokom smrtno ponesrečenih članov delovne skupnosti, tako da je stanje zmanjšalo na 191,0 tisoč din.

Stanovanjski prispevek

S prenosom iz leta 1970 in vplačili v I. polletju 1971 smo imeli stanovanjskega prispevka skupno na razpolago (po odbitku subvencije in prispevka za stanovanja borcev NOV — 3.838,9 din

porabili smo za:	
anuitete	847,8
za stanovanjsko izgradnjo	466,1

stanje 30. 6. 1971	2.425,0 din
--------------------	-------------

Poslovni sklad

stanje 1. 1. 1971, ki je znašalo 163.219,9 din

smo povečali iz delitve dohodka	635,7
za interkalarne obresti posojil	
in razlike pri prodaji osn. sredstev	109,

163.965,4 din

zmanjšali pa za:
brezplačni prenos osn. sredstev betonarne Borovnik na gradbeno podjetje Beton Zagorej 1.050,4
in za odplačilo sanacijskega posojila

za kritje izgube rudnika Zagorje	117,4	1.167,8 din
----------------------------------	-------	-------------

stanje 30. 6. 1971	162.797,6 din
--------------------	---------------

Dolgoročne obveznosti so se v primerjavi s stanjem koncem polletja 1970 povečale od 72.838,8 na 80.760,1 tisoč din in znašajo na

dan	30. 6. 1970	30. 6. 1971
za osnovna sredstva	35.921,3	37.697,2
za obratna sredstva	10.026,8	17.792,9
za kritje izgube iz preteklih let	1.430,9	1.372,0
za stanovanjsko izgradnjo	25.459,8	23.898,0
	72.838,8	80.760,1

Obveznosti za posojila za osnovna sredstva so se povečale za črpanje posojil po sanacijskih programih, za toplarno in kamnolom Vode. Za obratna sredstva predstavlja povečanje sprememba kratkoročnih kreditov v dolgoročne. Ostala posojila pa so se znižala za odplačane anuitete.

Iz poročila in obračunov sledi, da podjetje kot celota finančnega načrta v pogledu delitve dohodka za sklade v I. polletju 1971 ni v celoti doseglo. Z ustvarjeno realizacijo pa je pokrilo vse stroške vključno z brutto osebnimi dohodki in prispevki za potrebe občinskih družbenih služb.

Roman Turnšek

Izdelali smo nov investicijski program

Ciklostirana izdaja novega investicijskega programa podjetja, je izšla v dveh knjigah s skupaj 552 stranmi teksta in v eni mapi, ki vsebuje 55 grafičnih prilog. Razmera obsežni elaborat je bil izdelan v 30 izvodih. Delo je zaključeno sredi meseca julija 1970.

V programu je opisano sedanje tehnično in gospodarsko stanje podjetja, izdelane pa so tudi analize sedanjega stanja, kakor tudi analiza tržišča in cen premoga. Analizirane so tehnične kapacitete, normativi in ozka grla v proizvodnji premoga. Pomembno mesto v programu in z ugotovitvami o stopnji raziskovanosti nahajališča. Podan je okvirni program potrebnih rudarskih raziskovalnih del na rudnikih Hrastnik, Trbovlje in Zagorje in predlagan odstotek vrednosti proizvodnje, ki naj se porabi za rudarska raziskovalna dela.

Temu sledi devet idejnih projektov in sicer:

1. Odpiranje jame Hrastnik. V idejni projekt so zajeti jamski objekti med ordinatama 4600 in 5400 ter med kotama 144 in 20 ter transportna in elektrooprema teh jamskih objektov. Po tem projektu bi odprli jamo Hrastnik dem 5. in 9. obzorjem na dolžini 800 metrov. Ker je kapaciteta izvažalnega jaška Hrastnik omejen, je z večjo letno proizvodnjo nujno potrebno zgraditi nov centralni transportni vpadnik, ki bo povezoval savsko obzorje s 7. in pozneje še tudi z 9. obzorjem. Ta objekt je ključni objekt za jamo Hrastnik in je treba čimprej pristopiti k njegovi izgradnji.

2. Odpiranje jame Ojstro. Odpiralna dela bodo služila za eksploatacijo jamskih polj med ordinatama 2500 in 3100 ter med kotama 150 in 40. Tudi iz te jame bodo v bodoče transportirali izkopenino po nadkopu k centralnem polnišču v polju Terezija II na savskem obzorju. Vpadnik bi v poznejši fazi odkopavanja še poglobili od kote 120 do kote 40. Z uvedbo odvoza nakopane premoga s transporterji po nadkopu, odpade ozko grlo omejene izvažalne kapacitete jaška Ojstro.

3. Program popolne mehanizacije je širokočelnega odkopa. Predvidena je oprema dveh širokih čel, dolžine po 40 metrov s popolno odkopno mehanizacijo, to je s samohodnim hidravličnim podporjem, prirejenim za podetažno odkopavanje premoga in s pridobivanjem strojem z zaseko-

valnim bobnom, s katerim pridobivamo premog v spodnjem, podkopnem delu širokočelnega odkopa. Pričakovane bistveno večje storitve z izbrano mehanizacijo bodo pripomogle k večji proizvodnji in k večji varnosti dela na odkopih.

4. Investicije na rudniku Trbovlje bi v glavnem tvorile opremljanje 60 m dolgega širokega čela, z mehanizacijo pridobivanja premoga in s hidravličnim samohodnim podporjem. Kakor v Hrastniku, naj bi tudi tu jamsko storitev bistveno zvišali.

5. Idejni projekt eksploatacije premoga v severnem in južnem križu kotredežke premogovne kadunje od kote 106 do kote 286 m, vzhodno od varnostnega stebra jaška Vine, to je od 6. do 9. obzorja. Tudi v tej jami ne nameravamo globiti jaška izpod 6. obzorja, pač pa je predvideno, da bi transport izkopanine iz globljih obzorjih na 6. obzorju potekal z gumijastim transporterjem po transportnem vpadniku. V jami Kotredež bo treba pripraviti večjo proizvodnjo kakor doslej, ker danes spričo še ne zaključenih raziskovalnih del ne vemo, če bodo v jami Loke še pogoji za eksploatacijo večjih količin premoga.

6. Oprema širokih čel na rudniku Zagorje. Kakor v Hrastniku in v Trbovljah, tako tudi v Zagonju

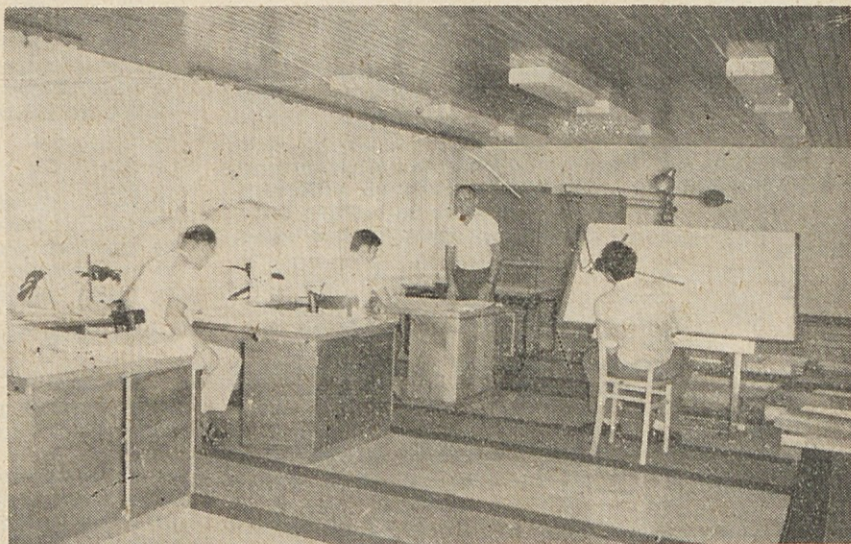
nameravamo vpeljati popolno mehanizacijo pridobivanja in podpiranja vsaj dveh čel po 30 m dolžine, kar naj pripomore k temu, da bi tudi v Zagorju dvignili jamski učinek.

7. Na separaciji v Trbovljah nameravamo urediti pakirnico premoga, kjer bi premog pakirali v papirne vreče, vsebine 12,5 oziroma 25 kg. Idejni projekt predvideva možnost natovarjanja teh vreč v železniške vagone, ravnotako pa tudi v kamione. Kapaciteta stroja za polnjenje vreč znaša 4500 oziroma 9000 kg/uro.

8. Naprave za pranje drobnih vrst premoga na separaciji v Trbovljah. V težkotekočinski separaciji, ki je pričela lansko leto obratovati, je dobro rešeno ostro ločenje premoga od jalovine za zrna nad 8 mm. Drobne vrste premoga izpod 8 mm peremo še vedno na starih usedalnikih, kjer kvaliteta pranja in separiranja premoga ne ustreza, kar izvira iz polletnega povprečka kontrole kvalitete.

Spodnja kalorična vrednost v I. polletju 1971 je znašala:

kosovec	4234 kcal/kg
kockovec	4233 kcal/kg
orehovec	4168 kcal/kg
grahovec	4125 kcal/kg
zdrob	3325 kcal/kg
prah	2386 kcal/kg
zrasli produkti	2552 kcal/kg

Dne 30. junija 1971 se je preselil projektivni oddelk sektorja za tehnično pripravo, ki je imel doslej svoje prostore v Zagorju, v adaptirano zgradbo Trg revolucije 14. Pogled v risalnico tega oddelka Foto: inž. Tone Bregant

Iz teh podatkov vidimo, da je premog sortimana zdrob, kar za 700 kcal/kg kalorično manj vreden od graha in prav zaradi tega moramo hitro ukrepati ter nabaviti drug usedalnik z avtoregulacijo in večjo kapaciteto. Z idejnim projektom so predvidene še druge naprave, ki pridejo v poštev pri pranju drobnih vrst premoga, kakor na primer odcejevalno sito, lijaki, korita, transportna sredstva itd.

9. Objekti in oprema za kamionski odvoz premoga od separacije v Trbovljah. Separirani premog lahko sedaj nakladamo le v vagone JZ, ali pa v jamske vozičke. Sedanji čas pa terja nakladanje tudi na cestna vozila. Zaradi tega predvidevamo postavitev posebnega bunkerja, iz katerega bi polnili kamione. Pri bunkerju bomo postavili kamionsko tehniko (je že nabavljena) in zgradili transportni most za trak, ki bo transportiral premog od bunkerjev A in B k bunkerju za nakladanje premoga v kamione. Potem je še treba od težkotekočinske separacije podaljšati cesto k sedanjim pisarnam obratovodstva in ekspedita, pri cementarni pa je treba zgraditi nadvoz in cesto cementarna-težkotekočinska separacija priključiti na cesto Trbovlje Zasavska cesta.

10. Za potrebe skupnega prevoza smo predvideli, da bi pri usmerjevalnih postajah zamenjali motor-generatorje z diodnimi usmerniki. Dosedanje ekonomske analize so pokazale upravičenost te zamenjave. K že nabavljenim trem električnim trolley lokomotivam nameravamo priključiti še štiri enake, s čemer bi zagotovili zanesljivost obratovanja oziroma prometa na nivoju savskega horizonta.

Predvidevamo, da bo investiranje po tem programu trajalo pet let. Investicijski stroški bodo znašali 84.608.000 din. Od tega bi odpadlo 42.960.000 din na rudnik Hrastnik, 8.745.000 din na rudnik Trbovlje, 24.779.000 din na rudnik Zagorje, 5.461.322 din na separacijo Trbovlje in 2.932.000 din na vlaganja v opremo skupnega prevoza Trbovlje Hrastnik.

Računamo, da bomo te investicijske stroške lahko pokrivali tako: 47,3% stroškov bi pokrivalo posojilo iz sredstev sklada za energijo, 30% bi pokrivalo bančno posojilo, 22,7% pa bi ZPT krili iz lastnih sredstev.

In kaj naj bi dosegli s temi investicijami?

Proizvodnja, ki je znašala lansko leto 1.780.000 ton, naj bi znašala po investiranju letno 2.050.000 ton ali za 15,2% več. Če upoštevamo dejstvo, da pri nas stalno upada število zaposlenih v jamah in

Vrtalci geološkega zavoda iz Ljubljane pri vrtini Oj-1/71 v jami Ojstro na V. obzorju

Foto: in. Tone Bregant

da lansko leto še nismo takoj v celoti prešli na 42-urni delovni teden, je predvideno povečanje proizvodnje zelo veliko, saj bo dnevna proizvodnja, ki je leta 1970 znašala povprečno 6040 ton/dan, morala porasti na 7736 ton/dan ali za 28%.

Pričakovano proizvodnjo naj bi posamezni rudniki dosegli takole: Hrastnik 800.000 ton/leto, Trbovlje 675.000/leto in Zagorje 575.000 ton/leto. Celokupno vrednost letne proizvodnje premoga ocenjujemo na cca 220 milijonov dinarjev.

Seveda bodo za tolikšni dvig dnevne proizvodnje morali zelo porasti učinki. V primerjavi z letom 1970 bodo morale narasti vse sto-

ritve. Tukaj navajamo le povprečno jamsko in rudniško storitev. Ti dve se zvišata: prva za 58%, druga (rudniška) pa za 44,6%. Rudniška storitev naj bi znašala 3,37 ton (moža) delavnik. Storitve bi porasle kot posledica široke uvedbe in uporabljanja mehanizacije pridobivanja na odkopih in pripravi ter uporabe hidravličnega samohodnega podporja.

Vsi skupaj gojimo veliko željo, da bi nam izvedba tega programa v celoti in čimprej uspela, saj bi si s tem zagotovili za 57% višje osebne dohodke in sklade, ki bi bili neprimerno višji od dosedanjih.

Ivo Pust, dipl. inž. rud.

Podkopni obzor jame Ojstro, izdelan v lesu.

Foto: inž. Tone Bregant

Po vdoru vode v jamo Ojstro

Posledice vodnega vdora v jamo Ostro, dne 8. aprila 1971, kakor tudi dogodek sam, so še vedno navzoče kot negativen moment v proizvodnji in ustvarjajo pri članih kolektiva, predvsem jame Ojstro, dokaj različna ugibanja in negotovost.

Minili so štirje meseci in priznati moramo, da razen hitrih ukrepov, katere smo po takratni možni presoji situacije pričeli izvajati, nismo dajali nikakršnih mnenj in pojasnil o vzrokih nesreče, ter tega spričo nedokončane študije o vzrokih, tudi nismo mogli. Tako je ta čas minil v zbiranju podatkov, analizah vseh doslej poznanih vodnih vdorov in končno v oblikovanju principelnega načina bodočih ukrepov. Za pravilno razumevanje moramo pojasniti, da je bila odmera tega pre-

posebej na običajen način izdala operativna služba.

Študijo o vzrokih nevarnih vdorov podzemnih voda v jamo Ojstro, je predpisal republiški rudarski inšpektorat s posebno odločbo že takoj po vodnem vdoru, dne 21. julija 1970 v polju Lopata na III/6 etaži. Delo je bilo poverjeno inženirjem, ki so dobro vpoznani z razmerami slojišča na področju Hrastnika in Trbovelj. Na podlagi številnih razprav in konsultacij s strokovnjaki iz domala vse države, so osnove, ki smo jih pripravili, dobile po nalogi zahtevano vsebino in rešitev.

Vzrokom vodnih vdorov v jamo Ojstro pripisujemo dejstva:

— da so se z dolgoletnim odkopavanjem nad nivojem odkopnih polj v starih delih, pogojene s

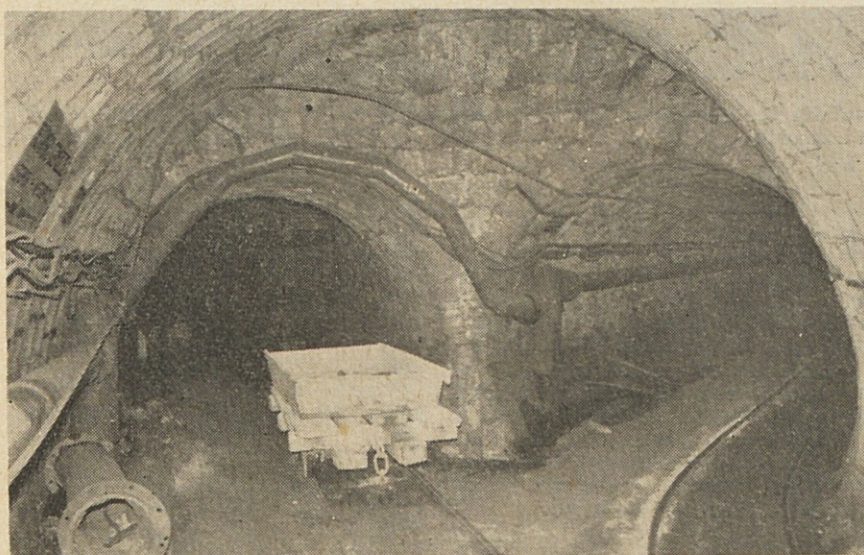
tovitev vodnih poti potrebovali precejšnje število vrtin, če je vrtanje v stara dela tehnično sploh izvedljivo. Vsi vodni vdori so se pripetili z razmeroma majhno količino vode, katere akumulacija v starih delih spričo časa (približno eno leto) in količine z odvodnjavanjem, pritoka ne bi mogli preprečiti.

Iz tega razloga so v študiji točneje obravnavani sekundarni ali direktni vplivi odkopavanja, ki povzročajo vdor akumulirane vode v odprt jamski prostor. Tu smo upoštevali predvsem spremembo odkopne metode, s katero smo bistveno spremenili vplivnost nekaterih faktorjev na sistem zaruševanja starih del. To spremembo ugotavljamo v moči in obsežnosti zadnjih dveh najmočnejših vodnih vdorov (Lopata in Zapadno polje), saj nad nivojem III. obzorja ti vdori, čeprav mnogo številnejši, niso bili nevarni. Nad tem nivojem voda in mulj nista nikdar vdrla v čelo tako silovito in tako hitro, da se zaposleni ne bi mogli pravočasno umakniti. S povečanjem višine odkopne etaže od 3 na 6 in v zadnjem času na 10 m, se že v idealnih pogojih enakomernega spuščanja starega dela, višina rušenja poveča od 7 na 30 m. S tem se pa poveča tudi možnost, da zaruševanje starega dela ne sledi časovno odredeni fazi po ploskvi in višini, da se povečujejo razlike v rušnih kotih premoga in ostalega starega dela zaradi različne trdnosti in da se ti škodljivi vplivi prenašajo globlje v višino starega dela.

Skratka, s točenjem premoga iz nadkopnega dela, povečujemo sorazmerno z višino odkopne etaže prostornino starega dela, v katerem s fazama rušenja in točenja iz nadkopnega dela povzročamo globlje premikanje mas. S tem so podane večje možnosti, da v rušnem prostoru nastajajo tudi večje praznine oziroma kamini in da rušni svod doseže tudi višje ležeče vodne akumulacije, s čemer se ustvarjajo vsi pogoji za vodni vdor.

Pri detajlnih analizah vodnih vdorov smo ugotovili, da se pred vdorom vode na čelu, predhodno redno pojavlja povečan pritisk na podporje in sicer v odseku čela, kjer po tem pritisku voda tudi vdre. V večini primerov sledi vdor vode iz starega dela, kjer klasičen način podpiranja s smernimi lesenimi stropniki in jeklenimi stojkami ne vzdrži pritiskov. Deformacije v stropu so namreč dovolj velike, da leseni stropnik zavrtijo in pri tem izpadejo jeklene stojke iz svojih oporišč, ali pa bočni pritisk stropnike enostavno potisne proti odkopni fronti, pri čemer tako nagnjene stojke izgube polno nosilnost.

Te dosedaj navedene ugotovitve kažejo dovolj jasno, kakšne ukrepe moramo v okviru tehničnih možno-

Križišče na V. obzorju jame Ojstro v Hrastniku. Foto: inž. Tone Bregant

cej dolgega časa mogoča, ker so se čela odkopnih etaž nahajala izven območij vodnih vdorov, to je na skrajnih krilih slojišča — in nujna, ker smo za učinkovite ukrepe morali predhodno pripraviti vse podatke in izvesti konzultacije s strokovnjaki, da smo tako dobili kar najbolj jasno predstavo o vzrokih, kar vse je terjalo določen čas.

Danes se široka čela na III/8 etaži, predvsem v polju Lopata, polagoma že približujejo območju vodnih vdorov. Poseben pomen za varnost pri odkopavanju, ki temelji na doslednem izvajanju določenih ukrepov, nas zadolžuje moralno in po službeni dolžnosti, da pri delu izključujemo vsak kompromis in opravilne, ki bi končno lahko izviralo tudi iz nedovoljne poučenosti oziroma precejevanja. S tem namenom in tudi po sklepu samoupravnih organov podajamo v krajši obliki najvažnejše ugotovitve in ukrepe, ki jih bo za jamo Ojstro še

tektoniko in petrografsko sestavo prihrabin, ustvarile posebne razmere, ki dopuščajo pronicanje atmosfere vode do odkopnih jamskih prostorov;

— pronicanje vode je intenzivno v območjih, kjer je litavski apnenec blizu odkopnega polja in v krovnih plasteh ni prisotna vodonepropustna morska glina. Tak primer imamo v osrednjem predelu slojišča jame Ojstro v območju ordinat 2650 do 2850;

— voda je v starem delu oziroma med rušnimi conami akumulirana prostorsko na različnih mestih, vendar najčesteje ob krovniškem predelu sloja. Voda vsebuje običajno do 17% dispergirane glinice in je redko tekoča.

Po mnenju strokovnjakov-hidrologov, ne obstoja tehnična možnost, s katero bi lahko učinkovito ukrepali proti tem primarnim vzrokom vodnih vdorov, to je vodnim akumulacijam. Hibitus (svojstvo) starega dela je tako različen, da bi za ugo-

sti izvajati, če želimo pri sedanjem sistemu odkopavanja uskladiti gospodarnost in varnost zaposlenih v jami.

Pri ugotovitvah sem že omenil, da akumulacij vode v starem delu ne moremo preprečiti. Obstaja pa možnost, da jih zmanjšamo in morebitni vdor vode v jamski prostor preprečimo. To bomo dosegli:

- 1) z dovolj trdnim podporjem (sistemom podpiranja),
- 2) in z dovolj močno brano (filtrom) v starem delu.

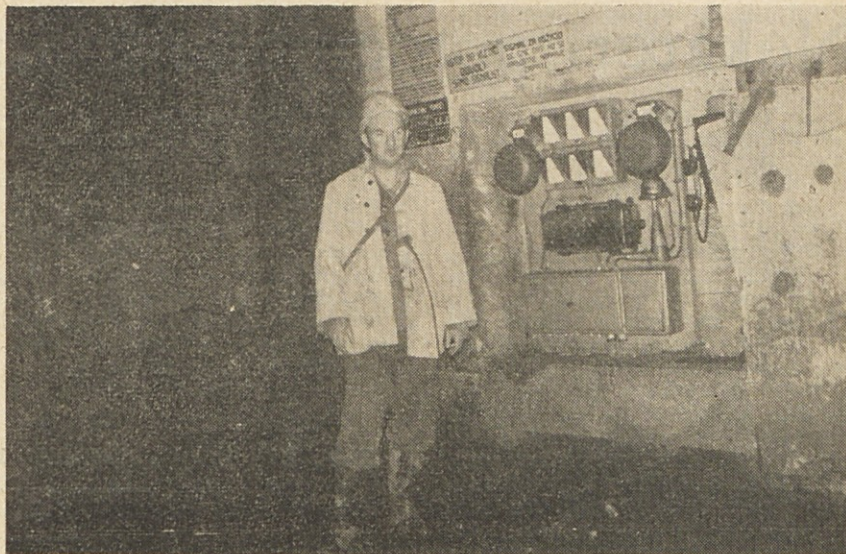
Da bi dosegli zadovoljivo nosilnost podporja, predvsem iz bočne strani (starega dela), bomo zmanjšali obremenitve s tem, da znižamo podkopno višino do take mere, ki bo še dovoljevala ropanje stojk. Po izkustvih se bo v praksi ta višina čela znižala od sedanjih treh metrov na 2,2 do največ 2,5 m. Če bi tako zmanjšana višina čela zavoljo penetracije ali konvergence jeklenih stojk otežkočala ropanje stojk, se mora te postavljati na ustrezne lesene podlage. Ta ukrep je ugoden tudi za varnost dela na odkopu, saj bo delo na višini dosega rok mnogo lažje in manj nevarno.

Lesene stropnike moramo obvezno nadomestiti z jeklenimi stropnicami in te v medsebojnih linijah tudi ploskovno povezati z distančnimi jeklenimi stropnicami. Te so trenutno v izdelavi pri strojni tovarni Trbovlje. Do nabave le-teh pa je treba stropnice razpirati v linijah, z najmanj 10 cm debelimi lesenimi razporami.

Nosilnost podporja bomo povečali tudi z večjo gostoto stojk v zadnji liniji ob starem delu. Tu morata biti pod vsako železno stropnico, to je na dolžini 1,4 m, postavljeni po dve železni stojki. S tem se bo povečala tudi odpornost celotne zagatne stene ob starem delu, ki jo predstavlja ta linija stojk, kot bočna opora in za njo narušen premog kot filter.

Da bi preprečili škodljivo formiranje kamninov in praznin v rušnem prostoru starega dela, kar je posledica neenakomernega in nepopolnega rušenja ter dotekanja premoga iz nadkopnega dela po odstranitvi podporja, moramo izvajati obvezno rahljanje premoga v nadkopnem delu z odstreljevanjem. V teku je izdaja odobritve posebnega načina polnjenja vrtin ali pa povečanja polnitve, s čimer bomo dosegli primeren rušilni učinek razstreliva. Sekundarni vpliv detonacije bo tudi omogočil premike starega dela v širšem območju ter sprožil odtok vode, če bi bila ta v bližini slučajno akumulirana. Steber tako narahljanega premoga bo dovolj močan filter (grobo granuliran), ki bo preprečil močnejši dotok vode in mulja, hkrati pa ublažil intenziteto vodnega vdora zavoljo svoje mase.

Ker je efekt vrtnja in razstreljevanja nadkopnega dela težko kontrolirati, bomo izvajali rahljanje

Na podkopnem obzorju pri jašku Ojstro v Hrastniku

nadkopnega deča naslednje etaže tako, da bomo na višji etaži vrtali v tla vrtine do dolžine 3 m in z razstreljevanjem predhodno razrahljali najvišjo stropno cono pod starimi deli naslednje etaže. Rahljanje tal bomo poizkusili izvesti tudi z visokotlačnimi napajalniki.

Z rahljanjem tal bomo verjetno dosegli tudi vsaj delno odvodnjevanje starih del skozi narahljeni premog v pripravnne proge spodnje etaže.

S ciljem, da bi dosegli z narušenim premogom v porušenem delu stalno bariero (filter) proti staremu delu, mora točenje premoga (pridobivanje iz nadkopnega dela) potekati postopoma po vsej dolžini odkopne fronte in iz vsakega tekočega metra čela pridobiti le 10 m³ premoga (v razsutem stanju) pri pogodu, da podkopna višina ne presega 2,5 m ob odkopni fronti, celotna višina etaže pa je vsaj 10 m. Širina enega pasu je običajna in ustreza dolžini jeklene stropnice, to je 1,4 m.

Ker je krovni premog kompaktnjši kot bituminozna krovovina, tvorijo kontaktna cona največjo nevarnost za ustvarjanje nevarnih kamninov. Zato premoga 4 m od krovniške cone ne bomo pridobivali.

V času pridobivanja premoga iz nadkopnega dela se na čelu ne sme izvajati nobena druga faza delovnih operacij.

To so v glavnem osnovni ukrepi, ki bi pri sedanjih odkopnih in jamskih razmerah mogli zagotoviti varnost zaposlenih v jami in delno ublažiti tudi večjo ekonomsko škodo. Pripominjamo pa, da so vsi naštet ukrepi v medsebojni odvisnosti in da bi samo delno izvajanje teh še vedno lahko povzročilo ponovno nesrečo.

Vso pozornost bo treba posvetiti vestnemu rahljanju premoga pred rušenjem in kasnejšemu točenju (pridobivanju), ki ne sme prekorači-

ti določenih mer, potekati pa mora vzdolž čela vselej enakomerno.

In še to — če računamo, da so nam nevarnosti in posledice teh nevarnosti na čelu poznane, potem beg ne pomeni strahopetnost, temveč po zasnovi in razumu storjeno dejanje samoobrambe in umik za ohranitev življenja.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

DNEVNI ČASOPISI V JUGOSLAVIJI

V Jugoslaviji izhaja veliko število časopisov in revij. Nekateri od teh imajo precejšnjo naklado, drugi nekoliko manj. V glavnem so naklade odvisne od jezikovnega območja, katerega pokrivajo pa tudi od drugih razlogov.

Triindvajset največjih jugoslovanskih časopisov dnevnikov je imelo povprečno v razdobju januar-marec 1971 naklado v višini navedenih izvodov:

Naslov časopisa	število izvodov
1. Večernje novosti	391.568
2. Politika	263.136
3. Večernji list	171.286
4. Politika ekspres	169.000
5. Vjesnik	100.334
6. Delo	82.062
7. Sportske novosti	72.057
8. Oslobođenje	55.402
9. Večer Maribor	53.477
10. Sport	49.393
11. Novi list-Glas Istre	41.197
12. Ljubljanski dnevnik	41.156
13. Slobodna Dalmacija	39.750
14. Magyar Szo	35.430
15. Borba	34.298
16. Nova Makedonija	31.017
17. Večernje novine	29.292
18. Dnevnik	24.454
19. Rilindja	14.949
20. Večer-Skopje	9.407
21. Privredni pregled	9.087
22. Glas Slavonije	7.638
23. La voce del popolo	3.790

(Vir: Naša štampa, št. 187/71)

Nekateri pomembnejši pokazalci

Da bi bil bralcem lažje razumljiv prespevek pod tem naslovom, potem najprej nekaj uvodnih misli na splošno o pokazalcih.

Zanimanje za gospodarstvo se pogloblja, raste in širi. Tako je tudi edino prav. Dobro gospodarstvo je osnova napredku, napredek pa je predpogoj za ustvaritev boljših življenjskih razmer. Za gospodarjenje moramo razpolagati z določenimi pokazalci. Če hočemo dobro gospodariti, moramo s pokazalci poslovanje spremljati in nadzirati, če pa hočemo poslovanje izboljšati, ga moramo na osnovi pokazalcev tudi analizirati. Z nadzorom poslovanja ugotavljamo nepravilnosti. Za oceno pravilnosti moramo imeti določena vodila. Predvsem so bistvene primerjave tistega kar je, s tistim kar bi moralo biti. Odstopanja je treba odpraviti. Z analizo poslovanja vsestransko raziskujemo poslovne procese, da bi ugotovili kaj povzroča poslabšanja in kako ukrepati za izboljšanje.

Kljub temu, da bi bilo po naslovu sodeč to pričakovati, se tokrat ne bi spuščali v analize uspešnosti poslovanja po znanih načelih kot so:

— smotrnost — ki izhaja iz razmerja učinkov

sredstva

— gospodarnost — ki je v razmerju količina proizvodnje

stroški

— donostnost — dobiček

poslov. sredstva

Pokazalec proizvodnosti, katere izhodiščni koeficient je opredeljen količina proizvodnje

število zaposlenih

je v obravnavo vključen.

Poudarek želim dati tistim pokazalcem, ki so vsem članom kolektiva najbolj, najbolj razumljivi in premerljivi, ki jih ne samo zasledujemo statično, temveč njih odnose in dinamiko gibanja občutimo v vsakodnevem življenju.

Znano je, da so končni pokazalci gospodarjenja odvisni od nešteti bolj ali manj pomembnih pokazalcev, kar lahko primerjamo z mozaiikom, ki je ne samo lepši, ampak predvsem vrednejši, čim bolj vestno in skladno je sestavljen. Cilj gospodarjenja je, da ga napravimo čimvrednejšega, ki hkrati omogoča tudi hitro naraščanje življenjskega standarda in zadovoljstva vseh zaposlenih.

Na rezultate gospodarjenja v podjetju, predvsem še na prednotenje

doseženih rezultatov pa so žal, le še prevečkrat odločilnega pomena, razni zunanji vplivi.

Pokazalci, ki sem jih za ta sestanek izbral kot pomembnejše so gibanja:

- storitev ton/delavnik
- prodajne cene premoga
- gibanje indeksov cen življenjskih potrebščin za štiričlansko družino (Statični pregled SR Slovenije, št. 7 leto 1971)

č) gibanje mesečnih osebnih dohodkov.

Absolutne številke in indekse prikazuje tabela A. Medsebojna razmerja in gibanja pokazalcev v obdobju 1966-1971 (januar-maj) pa nazorno prikazujejo diagrami indeksov — tabela B.

Težko bi bilo analizirati vse vplive, ki so vzrok prav takšnim gibanjem in medsebojnim odnosom obravnavanih pokazalcev. Nemogoče pa jih je v obliki kratkega se-

Tab. B

DIAGRAMI INDEKSOV

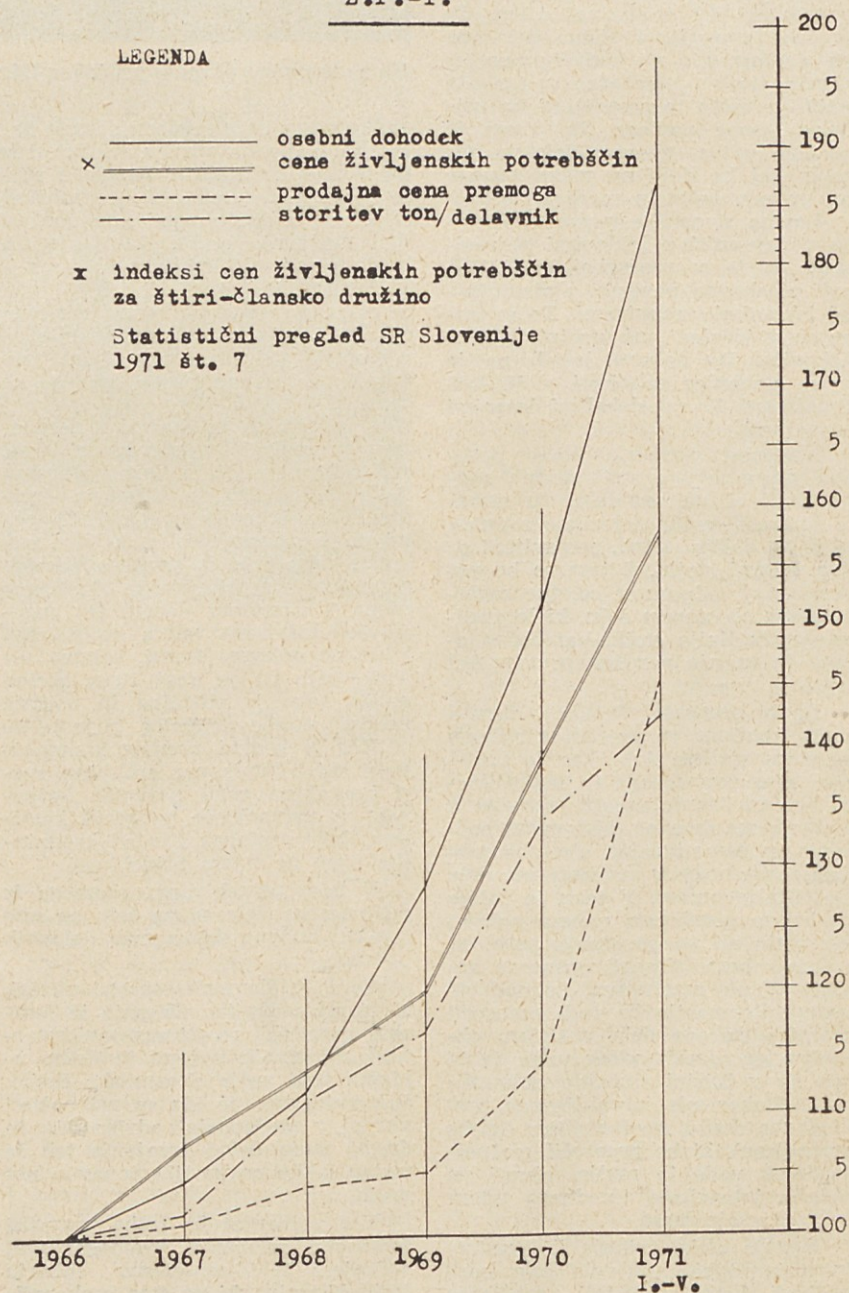
Z.P.-T.

LEGENDA

- osebni dohodek
 x — cene življenjskih potrebščin
 - - - prodajna cena premoga
 - - - storitev ton/delavnik

x indeksi cen življenjskih potrebščin za štiričlansko družino

Statistični pregled SR Slovenije
 1971 št. 7

Tab. A

GIBANJE IN PRIMERJAVA POKAZALCEV — indeksi

x Z.P.-T.

Pokazalec x	anota	1966	1967	1968	1969	1970	1.-IV 1971
rudniška storitev x	ton/del	1,73	1,76	1,93	2,02	2,33	2,48
	indeks	100,-	101,73	111,60	116,86	134,63	143,35
prodajna cena x premoga Z.P.-T.	Din/t	72,86	73,64	75,89	76,72	83,30	106,91
	indeks	100,-	101,10	104,20	105,30	114,33	146,76
osebni dohodek x Din- mesec masa Din/stalež	Din/mes.	844,18	879,81	942,45	1091,30	1282,49	1583,15
	indeks	100,-	104,22	111,64	129,27	151,92	187,54
cene življenskih potreb. 4 čl.drugi	indeks	100,-	107,97	113,71	119,10	139,86	158,-

stavka opisati. Zato se ne bi skušal postavljati v vlogo analitika. Analizirajte sami!

Naj vas na nekatere značilnosti le opozorim.

Naraščanja storitev se nam ni treba sramovati. Vse do lanskega leta, lahko rečemo, več kot zadovoljivo. Upad porasta storitev v tem letu, ni slučajen. Naj ponovim že znano ugotovitev: krivulja naraščanja storitev je v naklonu do limite že dosegla svoj optimum. O tem je bilo več napisanega v štev. 3 tega glasila, v prispevku pod naslovom *Ekonomika in tehnologija pri ZPT*.

V neizprosni tekmi storitev z naraščanjem cen življenskim potreb-

ščinam smo, kakor kaže, omagali. Nič čudnega, saj drugega ni bilo pričakovati. Propozicije tega tekmovalnega doslej niso bile in verjetno še dolgo ne bodo enakopravne za oba partnerja.

Cene življenskih potrebščin do cen premoga, kažejo našo očitno in pretirano skromnost v zahtevah za določitev realnejših cen premoga. Ta odnos se je letos nekoliko popravil. Smo se iz te šole le kaj naučili?

Gibanje osebnih dohodkov naj nikogar ne zavaja. Saj bi nam še kako prišel prav tudi malo večji ostanek. Pa tudi sicer prikazano razmerje osebnih dohodkov do cen

življenskih potrebščin ni realno, ker republiški povpreček cen življenskih potrebščin za revirje ne more držati.

Kar se tiče cen v revirjih gotovo ne capkljamo za republiškim povprečkom. Preveč je tistih, ki zato skrbijo, krivi pa smo deloma tudi sami.

Na koncu pa še k bistvu razprave. V deželah s stabilnim gospodarstvom rastejo osebni dohodki 3—4 % počasneje kot raste storilnost. Pri nas v Jugoslaviji pa rastejo osebni dohodki znatno hitreje kot raste storilnost. Pa poglejmo, kako se gibajo obravnavani pokazalci v našem primeru. Osebni dohodki so se povzpeli za 18% nad cenami življenskih potrebščin in so za 28% višji kot dosežene storitve, s tem, da so se cene premogu dvignile od leta 1966 za skoro 47%, cene življenskih potrebščin pa za 58%.

Ce bi ostali življenski stroški na indeksu iz leta 1966, bi se za isti življenski standard dvignili osebni dohodki za 18% brez povečanja cen premogu, razmerje osebnih dohodkov do doseženih storitev, pa bi bilo obratno — za iste življenske pogoje bi bil indeks osebnih dohodkov za 18% nižji kot dosežene storitve. Torej idealen rezultat neprecenljive vrednosti.

Tak zaključek jasno potrjuje, da smo v Zasavskih premogovnikih prikrajšani za znaten del koristi od doseženih uspehov v storilnosti, na račun tistih, ki prejemajo in trošijo več kot ustvarjajo.

Vilko Kovač

Interna kontrola - revizija

V oddelku interne kontrole — revizije, je zaposlenih pet ljudi. Pravilnik o knjigovodstvu ZPT našteva v 54. členu dolžnosti tega oddelka z besedilom:

»Revizija izvaja notranjo kontrolo, materialno-finančno poslovanje vseh delovnih enot podjetja. Te preglede opravi na temelju obstoječih pravilnikov in po naročilih vodstva podjetja in samoupravnih organov. V sestav revizije spada tudi izvedba in kontrola inventure«.

Sodelavci tega oddelka so v letu 1970 opravili naslednje delo:

- pregledanih je bilo 1835 obračunov potnih stroškov,
- kontrola je bila opravljena nad 1701 izplačanimi honorarji in hkrati obračunane vse predpisane dajatve,
- opravljen je bil pregled obračuna osebnih dohodkov v nekaterih mesecih za obrate Kotredež, Kisovec, separacija in skupni prevoz in rudnik Trbovlje. Ugotovljeno je bilo, da je bilo v teh mesecih preveč izplačanih 1.705,40

Mimohod nastopajočih tekmovalnih ekip gasilcev slovenskih rudnikov, na stadionu ŠD Rudar v Trbovljah, dne 3. julija 1971

Foto Trbovlje

din in premalo obračunanih 2.150,15 din,

- kontrola izplačanih regresov za letni dopust je pokazala, da je bilo preveč izplačanih 2.855,00 din, premalo pa 1.219,90 din.

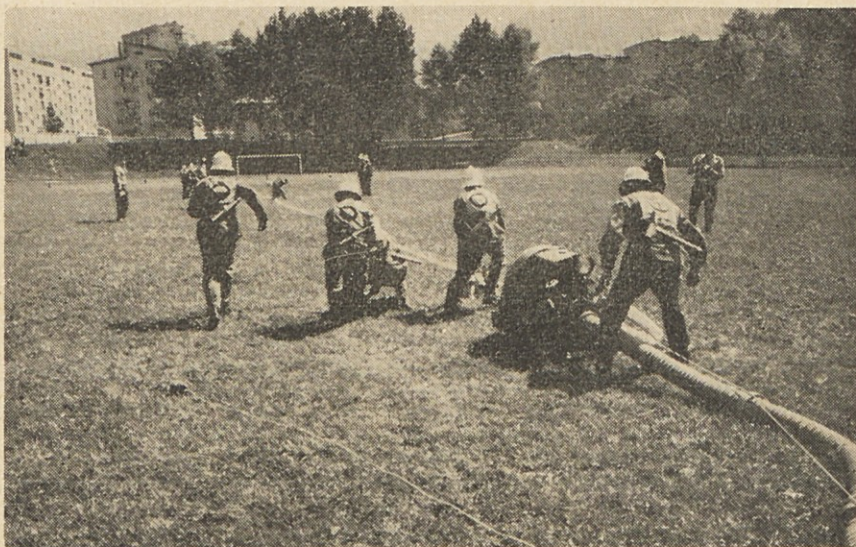
Pregledi so bili opravljeni na separaciji v Trbovljah, avtoparku v Trbovljah, nabavnem oddelku, rudniku Trbovlje, elektrostrojnem obratu, obratu za specialna rudarska dela, rudniku Zagorje, separaciji Zagorje in v rudanskem šolskem centru.

- Delovne enote so obračunale za leto 1970 za 286 dni letnih dopustov preveč, v skupni vrednosti 12.186,05 din, na ostalih enotah pa bo pregled opravljen kasneje,
- po naknadni temeljiti kontroli, s primerjavo šihov in storjenih vaj reševalnega in sanitetnega moštva, za obdobje od leta 1967 do vključno februarja 1971 smo ugotovili, da je bilo neopravičeno obračunanih na vseh treh rudnikih 323 vaj članov teh enot, v vrednosti 14.038,25 din.
- revizijska služba je sodelovala pri letnih inventurah materiala in pri končnem ugotavljanju inventurnih razlik. Te so znašale za leto 1970:

— viški	23.452,40 din
— manjki	67.265,45 din

tako, da znaša pozitivna razlika 164.186,95 din.

Ugotovljeni viški in manjki so nastali v večji meri zaradi zamenjav materiala in razlik v ceni materiala;

Dne 3. julija 1971 so v dopoldanskih urah potekala tekmovanja v različnih gasilskih veščinah. Tekmovanja so potekala na stadionu ŠD Rudar v Trbovljah
Foto Trbovlje

praktiko so sodelavci oddelka sodelovali pri popisu zalog v menzah, okrepčevalnicah in počitniških domovih,

- poleg navedenih pregledov je revizijska služba sodelovala pri pregledu poslovanja gradbišča obrata za specialna rudarska dela v Nikšiću in Alžiriji. Občasno je pregledala tudi poslovanje menz, okrepčevalnic, blagajn, evidenco plačanih zalog materiala in obračunavanje prometnega davka.

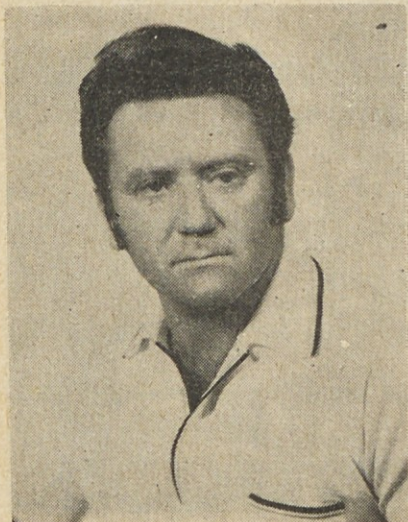
Na koncu naj še navedem, da je kontrola obračunavanja osebnih dohodkov po obstoječem pravilniku, veljavnem od 1. 1. 1969 dalje, zelo otežkočena, ker obsega leta 148 strani, popravki pravilnika do 30. 7. 1971 pa so bili izdani s 43 okrožnicami na 58 listih ali 116 straneh.

Zavedamo se, da nismo mogli ugotoviti vseh eventualnih nepravilnosti, vendar smatramo, da mora pri odpravljanju teh sodelovati celoten kolektiv.

Stane Ačkun

Potek dela v enotnem avtoparku ZPT

Znano je, da sta oba rudnika, Trbovlje-Hrastnik in Zagorje imela pred integracijo tudi vsak svoj av-

Lojze Kišek, vodja delovne enote avtopark ZPT

topark. Ta dva sta tudi po integraciji ostala v enakem organizacijskem okviru, lahko bi rekli, brez kakšne večje medsebojne povezave. Razen tega so imele v posesti tudi druge delovne enote razna prevozna sredstva in tako je prišlo večkrat do vprašanja, kdo ima sploh pravico s temi razpolagati. Vodstvo podjetja, kakor tudi pristojni samoupravni organi, so si zadnje čase prizadevali, da bi pri podjetju obstajal le en avtopark, kot posebna delovna enota. To pa se je uresničilo s 1. julijem 1971.

S tem dnem sta bila avtoparka združena v delovno enoto. Nastale so manjše kadrovske spremembe in delo na notranji reorganizaciji se je pričelo.

Dejstvo je, da je bila na obeh avtoparkih izguba v obdobju januar-junij 1971 občutna, saj je znašala skoraj 22 milijonov starih din. Spričo tega niso obstojali nikakršni skladi. Zato je bila prva naloga novega vodstva ugotoviti vzrok takega stanja.

Analize so pokazale, da so se zadnje čase, predvsem letošnje prvo polletje, občutno dvignile cene posameznim materialom kot so nafta, gume rezervni deli, takse, zavarovalnine in drugo, dočim so cene za prevoze ostale že več let nespremenjene, saj je veljal cenik še iz leta 1965.

Z realnejšimi cenami, ki jih je na svoji seji dne 21. julija 1971 potrdil odbor za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT, bo položaj enote nekoliko ugodnejši. Izguba, ki sta jo ustvarila oba avtoparka v prvem polletju letos, ne bo pokrita in bo verjetno prikazana tudi v letni bilanci. Pomembno pa je, da se ta ne bo povečala. Seveda pa z odobritvijo nekoliko zvišanih cen, še ni vse rešeno. Za rentabilnejše poslovanje bo potrebno poiskati še drug vir dohodkov in sicer z najracionalnejšim izkoriščanjem vozil. Da bomo to dosegli, smo podvzeli vse kar se je dalo. Obvestili smo nekaj podjetij v Zasavju, da občasno razpolagamo z raznimi prostimi vozili, zlasti v po-

poldanskem času. Tu smo uspeli, saj trenutno ne moremo zadolžiti potrebam, še prav posebno s kamioni do 5 ton nosilnosti. Zavedamo se, da ima prioriteto pri izkoriščanju vozil naše podjetje, čeravno tuje stranke prevoze bolje plačajo. In če že govorimo o ponujanju naših prostih vozil tujim naročnikom, je to pri enotnem avtoparku ugodnejše, kajti mnogo lažje je razporejati trideset kot pa petnajst vozil.

V teku je tudi združitev administracije in skladiščne službe. Odslej

bo skladiščnik le ena oseba.

Za dosego boljšega delovnega uspeha, pa smo morali izdelati tudi osnutek enotnega pravilnika za stimulatивно nagrajevanje. Le-ta je v glavnem članom delovne enote avtopark že znan in ga bodo verjetno tudi sprejeli. Ima to prednost, da se teritorialno ne ugotavlja vrednost točke, pač pa bo višina te za vse člane tega kolektiva enaka. To pa je pglavitni ključ za dosego čim tesnejšega sodelovanja in vzpodbujanja k čim boljšim storitvam.

Da bo povezanost med doslej ločenima kolektivoma čim boljša je nujno, da se kmalu izvolijo samoupravni organi, kakor tudi enotno sindikalno vodstvo.

Lahko rečem, da je po prvih vti-sih reorganizacija obeh avtoparkov uspela. Seveda imajo pri tem veliko zaslug člani tega kolektiva, ker se zavedajo, da se jim pri boljši in smotrnejši izkoriščenosti razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti, obeta tudi boljši kos kruha.

Lojze Kišek

Nabavljene so bile tri nove električne lokomotive

Že v glasilu Srečno št. 3. — julij 1969, smo navedli podatke o obstoječih električnih lokomotivah na vozno žico, katere so zaradi izrabljenosti povzročale velike zastoje pri prevozu premoga in s tem tudi znatno znižanje proizvodnje, saj se je večkrat dogodilo, da je od obstoječih petnajstih električnih lokomotiv, bilo za prevoz sposobnih le osem.

Končno so s sedemmesečno zamudo, t. j. 9. marca t. l. le dobavili težko pričakovane »Siemensove« trolley lokomotive. Te lokomotive se od starih razlikujejo v tem, da so precej težje, saj tehtajo 13 ton (stare 10 t, 6 ton), moč pogonskih elektro motorjev znaša 2 x 35 kW (pri starih 2 x 26,5, 2 x 18,5 in 2 x 18 kW), hitrost pa znaša 12,5 km/h (pri starih 10,2, 10,5, 12,6 km/h).

Konstruktivno so boljše v tem, da imajo za razsvetljavo vgrajen stabilizator napetosti s Zener diodami, ki napajajo reflektorske luči, katerih žarnice imajo dve niti in sicer za osvetlitev na daleč (80 m) ali blizu (30 m). Poleg tega se na strehi nahajata dve opozorilni luči modre barve, ki gorita stalno. Kabina za motorista se nahaja sredi lokomotive, kar omogoča boljšo preglednost v obe smeri vožnje, posebno še, ker je tokovni odjemalec pritrjen na sredini strehe kabine, s čimer je doseženo, da konstrukcija odjemalca ne zmanjšuje preglednost pri vožnji v smeri pritrditve, kot je to primer pri starih lokomotivah.

Ogljeni drsni kosi na odjemalcih, so pri dobavljenih lokomotivah imeli širino 350 mm, kar pa stranskim nagibom tirov ni ustrezalo in se je drsni kos na večjih mestih pojavil izven profila vozne žice. Ker bi bilo popravilo oziroma prilagoditev prog dražje in dolgotrajnejše, smo prigradili drsne kose širine 50 mm, t. j. enake širine kot znaša širina pri obstoječih električnih lokomotivah. S tem je bila istočasno dosežena tudi tipizacija drsnikov. Ker je vohod v kabino z obeh strani opremljen le z dvema plastičnima zavesama, ki preprečujeta prepih, smo prigradili na obeh straneh dve železni prečni-

ci na katerih se motorist lahko nasloni in v primeru dotrajanosti plastičnih zaves, ne more pasti iz kabine. Poleg tega so vrtljivi sedež opremili z dodatnim nastavkom tako, da rob sedala ne more segati izven gabaritnega profila.

Kljub temu, da smo dobavljene lokomotive prilagodili našim potrebam, z njimi nismo mogli pričeti obratovati, ker smo od tovarne Siemens prejeli le tehnično dokumentacijo, ne pa atestov, ki jih je treba predložiti našim oblastem za izstavitev obratovalnega dovoljenja. Te okoliščnosti so vplivale na začetek obratovanja tako, da smo pričeli s poskusnim obratovanjem v mesecu juniju t. l., 3. avgusta pa smo prejeli potrebne ateste od zavoda za varstvo pri delu iz Ljubljane. Potem šele so vse tri nove trolley lokomotive pričele redno obratovati. Do sedaj se na teh lokomotivah med obratovanjem niso pokazale nobene pomanjkljivosti, zato bo nujno po-

trebno, da ostale stare lokomotive čimprej zamenjamo z novimi, s čimer bomo znatno znižali vzdrževalne stroške. Ti so znašali leta 1969 206.500,00 din, leta 1970 pa že 425.000,00 din. Kakor je videti, so se stroški vzdrževanja v razdobju enega leta povečali za 100 %, kar pa bo s staranjem lokomotiv še narasčalo.

Po ponudbi tovarne Siemens iz leta 1969 so dobavljene električne lokomotive stale 89.300 DM/kom, po novi ponudbi z dne 20. 7. 1971 pa znaša cena 126.200 DM/kom. Če upoštevamo še carino in ostale stroške, stane ena lokomotiva 617.000,00 din. Kljub visoki ceni bomo morali pristopiti k nakupu enakih lokomotiv že iz razloga, da bomo zaradi tipizacije imeli za vse lokomotive enake rezervne dele, s čimer se bodo stroški vzdrževanja znižali na minimum, varnost obratovanja pa povečala.

Bruno Bantan, dipl. inž. el.

V številki 3/71 glasila Srečno je bil objavljen kratek prispevek o poslovitvi podjetja od upokojenih tovarišev. Poslopitev je bila 16. junija 1971 v počitniškem domu na Partizanskem vrhu, ki je last ZPT. Danes objavljamo še skupinski posnetek udeležencev tega poslovilnega razgovora. Poleg upokojenih tovarišev so na fotografiji tudi vodilni-strokovni sodelavci podjetja.

Foto Trbovlje

Delo samoupravnih organov

Organi upravljanja ZPT - osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi — odbori, so imeli v času od 10. junija pa do 15. avgusta 1971 naslednje seje oziroma zasedanja, na katerih so razpravljali in sklepali o naštetih zadevah:

1) Na 6. seji odbora za družbeni standard, dne 17. junija - 971:

— sklenil je, da je treba urediti nekatere zadeve v zvezi z varnejšim prevozom do počitniškega do-

ma na Partizanskem vrhu in opraviti določena dela na kritičnih mestih,

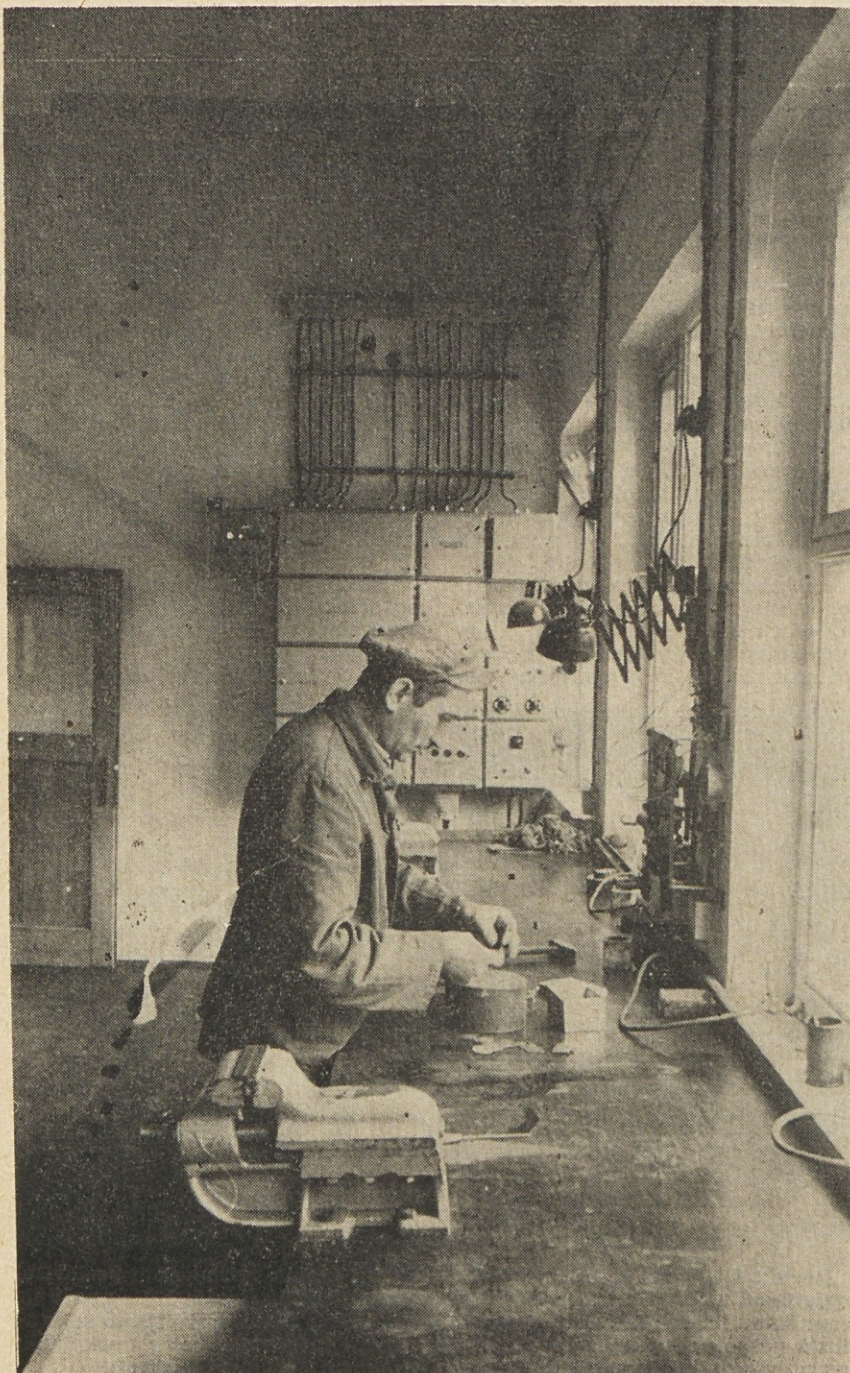
— razpravljal je o izrednem navalu članov delovne skupnosti ter njihovih družinskih članov za letovanje v počitniških domovih ZPT na Rabu in Crikvenici, posebno še za letovanje v Bohinju pri Rožiču. Iz tega razloga je sklenil, da naj bi podjetje proučilo možnost razširitve obstoječih ka-

pacitet v okviru razpoložljivih sredstev,

- na novo je določil osebne dohodke upravniku počitniškega doma na Rabu, pri čemer mu je določil poseben dodatek za čolnarjenje,
- razpravljal je še o nekaterih drugih problemih, ki se pojavljajo pri poslovanju počitniških domov na Rabu in Crikvenici, predvsem v zvezi z urejevanjem in odpravljanjem nekaterih pomanjkljivosti,
- sklenil je, da je treba pri počitniškem domu na Rabu nujno nabaviti krogle za balinanje in urediti rusko kegljišče,
- urediti je treba tudi še vse eventualne nerešene zadeve na občinski skupščini Rab zaradi zemljiško-knjižnih odnosov z bivšimi lastniki,
- za gradnjo novega kompleksa počitniških hišic v Novigradu, katere bo gradila počitniška skupnost Hrastnik, bo potrebno odobriti z naše strani nadaljnjih 120.000 din, poleg že nakazanih 50.000 din. V upravni odbor počitniške skupnosti Hrastnik je odbor imenoval Jožeta Zorčiča, inž., ki bo sodeloval pri urejanju zadev v zvezi z gradnjo počitniškega doma v Novigradu,
- odobril je šestim članom delovne skupnosti posojila za gradnjo in adaptacijo lastnih stanovanjskih hiš,
- sklenil je obvestiti vsa tri področna stanovanjska podjetja v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, da ima podjetje in interes za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš iz sredstev skupne porabe, ki pa ne omejujejo sredstev za družbeno gradnjo,
- odobril je odstranitev stanovanjskega objekta v Hrastniku, ki grozil, da bo poškodoval cesto, pod določenimi pogoji,
- predloga stanovanjskega podjetja Trbovlje za odkup novih stanovanj v novi stavbi nad poslovnimi prostori RUDIS na Rudarski cesti, ni osvojil, ker bodo ta stanovanja predraga,
- odobril je prodajo stare stanovanjske hiše na Cesti 1. maja v Hrastniku, za 20.000 din interensu, ki se je prijavil;

2) Na 1. seji upravnega odbora sklada solidarnosti, dne 21. junija 1971:

- obravnaval je pravilnik o oblikovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti ZPT, s posebnim ozirom na člen 14, ki določa denarno pomoč vdovelim zakonskim tovarišem in otrokom.
- na podlagi zbranih podatkov, ki jih je pripravil kadrovske sek-

Iz lamparne na rudniku Trbovlje

Foto: inž. Tone Bregant

tor, je upravni odbor tega sklada določil, katere vdove, hčere in sinovi smrtno ponesrečenih rudarjev, prejmejo denarno pomoč za leto 1971, v okviru pravilnika, skupno je odobril izplačilo denarne pomoči 141 otrokom in zakonskim tovarišem, nakazila je izvedel finančni sektor; vdove so so prejele denarno pomoč v gotovini, otrokom pa so bila sredstva nakazana na hranilne knjižice,

- kadrovski sektor je dobil nalogo, da skupno s kadrovskimi oddelki v delovnih enotah prouči podatke za nekatere sporne primere tako, da bi lahko nakazilo pomoči obravnavali na naslednji seji;
- odbor je pripravil predlog osrednjemu delavskemu svetu, da odobri za izplačilo denarne pomoči v letošnjem letu 200.000 din iz sklada skupne porabe;
- sklenil je, da je treba izdelati načrt spomenika za skupinski grob smrtno ponesrečenih rudarjev v Hrastniku;

3) Na 17. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 23. junija 1971:

- obravnaval je pobudo združenja premogovnikov v Beogradu za zvišanje cen premoga zaradi podražitev reprodukcijskega materiala, energije itd. in z njo soglašal;
- obravnaval je 14 vlog, od katerih jih je nekaj rešil ugodno, nekaj pa tudi ne;
- odobril je udeležbo 5-4 inženirjev v izmenjalni ekskurziji na Poljsko v organizaciji republiškega odbora ZRGMIT s tem, da bi podrobnosti določili kasneje,
- odobril je prodajo opuščenega objekta lamparne na obratu Orlek v Zagorju;
- določil je nove cene zidne opeke, ki jo proizvaja opekarna rudnika Trbovlje, ob hkratnem soglasju republiškega zavoda za cene,
- sklenil je, da naj pristojne strokovne službe pripravijo idejni projekt za izgradnjo sušilnice za les pri toplarni v Trbovljah, da bi na ta način še bolje izkoristili razpoložljivo energijo toplarne,
- odobril je nov cenik za storitve pralnice rudnika Hrastnik s tem, da morajo biti storitve za domače naročnike 30% cenejšje kot za tuje,
- odobril je na podlagi zbranih podatkov in predlogov s strani posameznih delovnih enot, nabavo 50 kom. kompletnih rudarskih uniform, od tega 5 uniform z našitki za skupinovodje, 170 parov belih rokavic in 5 rudarskih palic za skupinovodje, uporabnikov rudarskih uniform; po svojem trenutnem sklepu osrednjega delavskega sveta bo podjetje vsako leto

Na Trgu revolucije, poleg objektov avtoparka ZPT v Trbovljah, gradi občinska skupščina Trbovlje novo otroško-varstveno ustanovo. Predvidoma bo objekt dograjen do letošnje jeseni. V novem vrtcu bodo imeli svoje prostore pretežno otroci iz bližnjih rudniških naselij (Žabjek, Nasipi, Opekarna, Vondenska cesta, Trg revolucije)
Foto: inž. Tone Bregant

nabavilo nekaj novih rudarskih uniform;

- odobril je službeno potovanje v inozemstvo Klenovšku Srečku, dipl. inž. rud., direktorju obrata za specialna rudarska dela in Borišku Dragotu, dipl. inž. rud., vodji operative OSRD, v Maroko zaradi izdelave ponudbe za prevzem izdelave jaska in prog. Posebej je še odobril sedemdnevno službeno potovanje inženirju Klenovšku Srečku, zaradi potovanja v Kherzet Youssef v Alžirijo, zaradi ureditve zaključnih del na tem gradbišču,
- odobril oziroma pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu za odobritev prekinjbe inventurnih razlik, ki so bile ugotovljene pri popisu blaga in sredstev;
- komercialni sektor je dobil nalogo, da pripravi seznam tistih vrst materiala, ki je za podjetje neuporaben in ga tudi ni možno prodati zaradi tehnične zastarelosti; hrati je ta sektor dobil tudi nalogo, da v doglednem času izdela novo nomenklaturu materiala zaradi boljše funkcionalnosti materialnega poslovanja;
- odobril je izložitev nekaterih dotrajanih in neuporabnih osnovnih sredstev na rudnikih Trbovlje in Zagorje, separaciji, elektrostrojnem obratu in upravi ZPT

- potrdil je finančni obračun delitve dohodka na osebne dohodke in sklade za razdobje prvih petih mesecev t. l. S tem v zvezi je sprejel nekatere sklepe, ki se nanašajo na časovne razmejitev, finančni načrt podjetja, poslovanje menz itd.,

- strinjal se je s predloženim sanacijskim programom za modernizacijo podjetja v vrednosti 84.608.000 din,

- podrobno je obravnaval določila osnutka samoupravnega sporazuma, ki ga pripravljajo vsi slovenski rudniki. Obravnaval ga je po posameznih postavkah. Sporazum bo pričel veljati, čim ga bodo potrdili delavski sveti slovenskih rudnikov in potem, ko ga bo verificirala pristojna republiška komisija;

4) Na 3. seji odbora za izume in racionalizacije, dne 24. junija 1971:

- razpravljal je o predloženih predlogih za nagraditev predlagateljev tehničnih izboljšav in koristnih predlogov;
- ugotovil je, da je predloge pripravilo 20 članov delovne skupnosti, predlogov za tehnične izboljšave pa je bilo skupno 14,
- upošteval je poročila, ki so jih pripravili strokovni sodelavci, ko so predloge tehničnih izboljšav predhodno pregledali;
- en predlog je odbor odklonil, ker se podobna rešitev pri ZPT že uporablja več let, en predlog bo obravnaval kasneje, ko bo v praksi preizkušen, enemu predlagatelju pa je predlagal, da predloži maketo varnostne naprave,
- predloge, ki jih odbor ni sprejel do te seje, bodo obravnavali na naslednji seji;
- določil je za vse sprejete tehnične izboljšave višino nagrad; nagrajenci so prejeli nagrade na proslavi dneva rudarjev;

5) Na 20. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 28. junija 1971:

- potrdil je poročilo o finančnem poslovanju podjetja v letošnjem letu;
- pooblastil je odbor za ekonomsko-tehnične zadeve in vodstvo podjetja, da v skladu s položajem podjetja in problematiko gibanja osebnih dohodkov, spreminjata delitveno razmerje dohodka, kadar je to potrebno opraviti v korist izplačevanja osebnih dohodkov. O posluževanju tega pooblastila pa je treba seznaniti osrednji delavski svet;
- potrdil je sanacijski program za modernizacijo podjetja. Predračunska vrednost vseh del znaša po tem programu 84.608.000 din. S temi sredstvi bi izvedli v razdobju do leta 1975 razna rudarska dela, nabavili opremo, dvignili storitve, zvišali proizvodnjo premoga in omogočili zvišanje osebnih dohodkov. Za izvedbo programa bi najeli posojilo pri skladu za energetiko, pri banki, deloma pa bi krili sredstva tudi z lastno udeležbo, posojila bi odplačevali 12 let s 6,5% obrestno mero.
- na znanje je sprejel širšo informacijo o pripravljanju gradiva in izdelavi predloga samoupravnega sporazuma, ki ga pripravljajo slovenski rudniki. Osvojil je podano poročilo, prav tako pa se je strinjal tudi s posameznimi postavkami osnutka samoupravnega sporazuma;
- potrdil je program stabilizacijskih ukrepov za leto 1971 z nekaterimi dopolnitvami. Prečiščeno besedilo stabilizacijskega pro-

grama je bilo objavljeno v biltenu št. 11/71, ki ga izdaja naše podjetje,

- ukinil je delovno mesto »evidenčar proizvodnje na separaciji« v Trbovljah;
- na znanje je sprejel informacijo o tem, da je izdelan investicijski program za gradnjo II. faze toplarne v Trbovljah. Predvidena je vgraditev še enega kotla in pa zgraditev vodov. Predračunska vrednost znaša 2.631.229,00 din. Sredstva bi zagotovili deloma s posojilom strojne tovarne-Trbovlje, deloma bi sredstva najeli pri Ljubljanski banki, nekaj sredstev pa bi prespevalo podjetje. Osrednji delavski svet je investicijski program potrdil;
- spremenil je določila pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, da pripada kopaču-absolventu rudarskega šolskega centra ZPT, določen delež v akordnem zaslužku le za dobo prvih mesecev (preje šest mesecev);
- odobril je iz sredstev sklada skupne porabe 200.000,00 din namensko za pomoč družinam smrtno ponesrečenih članov delovne skupnosti v letošnjem letu. Sredstva razdeli upravni odbor sklada solidarnosti po sprejetem pravilniku.
- v skladu z doseženim uspehom enot v letu 1970 in glede na število zaposlenih, je odobril iz sklada skupne porabe 250.000,00 din. Rudnik Hrastnik je prejel 100.000,00 din, rudnik Trbovlje z vsemi ostalimi delovnimi enotami v Trbovljah 120.000,00 din in rudnik Zagorje 30.000,00 din. Razpolagalno pravico do teh sredstev imajo delavski sveti delovnih enot,

- odobril je spremembo brezplačnega prenosa osnovnih sredstev betonarne Borovnik v Zagorju na gradbeno podjetje Beton v Zagorju, z osnovno vrednostjo 1.262.591,49 din, prenos je bil izveden s 30. 6. 1971 s tem, da osnovna sredstva ostanejo še vedno izvenbilančno v evidenci ZPT,
- odobril je preknjižbo inventurnih razlik, ki so bile ugotovljene pri zadnjem popisu;

6) Na 18. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 21. julija 1971:

- na znanje je sprejel informacijo glavnega direktorja o težavah, ki nastopajo v podjetju pri izplačevanju osebnih dohodkov zaradi nelikvidnosti. Podjetje je moralo iz tega razloga najeti premostitveno posojilo pri republiškem skladu skupnih rezerv v višini 2 milijona din. Podjetje je napram kupcem premoga, ki neradno plačujejo svoje obveznosti, pričelo postopati ostreje,
- sklenil je, da morajo vodstva vseh treh rudnikov izvesti sestanek z vodji menz, na katerem je treba razčistiti vprašanja cen obrokov hrane, izvajanje 42-urnega delovnega tedna za zaposlene v menzah ter se dogovoriti o eventualnem skupnem nabavljanju življenjskih potrebščin;
- obravnaval je 5 vlog, od katerih je nekatere rešil ugodno, nekatere pa tudi zavrnil,
- industrijski gasilski četi ZPT rudnika Hrastnik je odobril 6.600 din za kritje stroškov za udeležbo na zveznem gasilskem tekmovanju v Kraljevu, ki bo septembra 1971,
- odobril je 10. dnevno službeno potovanje Vladimirju Sihurju, Martinu Kralju in Ivanu Zupanu v Zahodno Nemčijo, zaradi obiska gradbišč OSRD v tej državi in zaradi ureditve nekaterih spornih zadev; nadalje je odobril službeno potovanje Martinu Malohu iz OSRD, zaradi nabave nekaterih rezervnih delov v Avstriji,
- odobril je 10-dnevno strokovno izpopolnjevanje v SSSR Ivanu Bergerju, dipl. inž. rud. iz rudnika Trbovlje in Jožetu Hermanu, dipl. inž. rud. iz razvojnega oddelka,
- odobril je 3-dnevno službeno potovanje v Švico direktorju OSRD inž. Srečku Klenkovšku, zaradi razgovora s predstavniki podjetja, ki izvajajo dela na tunelu St. Gotthard;
- odobril je določena sredstva rudarskemu šolskemu centru ZPT za nabavo opreme za posodobljenje šolskega pouka v RŠC;
- odobril je odpis zgradbe Žabjek št. 7 in 34 v Trbovljah;
- odobril je nve cene betonskim oblikovalcem, z veljavnostjo od

Dne 30. junija t. l. so se sestali predstavniki ZPT z vdovami smrtno ponesrečenih članov naše delovne skupnosti, v sejni sobi ZPT v Trbovljah. Sestanka se je udeležilo 64 vdov. 1. julija t. l. pa je bil podoben sestanek v predavalnici delavskega doma v Trbovljah z otroci smrtno ponesrečenih rudarjev. Na ta razgovor je bilo povabljenih 84 otrok, organiziral pa ga je ROS. Vsak otrok je dobil pomoč v višini 100,00 din, vsi pa so bili pogošćeni.

Foto Trbovlje

16. julija 1971, prav tako je odobril tudi nove cene zidne opeke za prodajo na veliko in za prodajo na malo ter določil, da opravlja prodajo opečnih izdelkov, betonskih oblikovancev in določitnega drobljenca odslej prodajna služba obrata GRAMAT na rudniku Trbovlje,

- odobril je novo ceno za uporabo lutke za umetno dihanje, ki jo ima v svojih osnovnih sredstvih rudnik Trbovlje,
- odobril je brezplačen prenos zemljišča na delavsko godbo Zagorje in sicer zemljišča, na katerem stoji godbeni dom; odobril je tudi brezplačen prenos vodovoda v Zagorju v Kisovcu na komunalno obrtno podjetje Zagorje;
- odobril je pomoč v višini 5.000 din mednarodnemu skladu »Lačni otrok« Zagreb, namensko za otroke iz Vzhodnega Pakistana,
- odobril je odkup parcel, last Lazinek Franciške in Štravske Ivane iz Hrastniaka, zaradi škode po rudarjenju,
- odobril je nove cene prevoznim uslugam avtoparka z veljavnostjo od 1. julija 1971 dalje, ločeno po posameznih vozilih.
- odobril je Kurent Elizabeti v Hrastniku izplačilo enkratne odškodnine zaradi posrednega vpliva rudarjenja na zgradbe in sadno drevje,
- potrdil je poslovno poročilo in polletno bilanco podjetja in vseh dejavnosti za I. polletje 1971, hkrati je sprejel določena priporočila za pospešitev jamskih investicijskih del, za pospešitev rasti produktivnosti, izboljšanje sortimentov premoga in znižanje režijskih stroškov. Posebej je še ugotovil, da je potrebna večja aktivnost vodstvenega osebja pri izvajanju razvojnega koncepta podjetja,
- ponovno je razpravljal o osnutku samoupravnega sporazuma po

Pralnica na rudniku Hrastnik skrbi za redno pranje oziroma čiščenje delovnih oblek, perila za samske domove in drugo. Foto: inž. Tone Bregant

osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov. S tem v zvezi je odbor naročil, da naj pristojne službe v podjetju izdelajo določene primerjave med dovoljenimi osebnimi dohodki po predlogu sporazuma;

- na znanje je sprejel informacijo o izdelavi študije koncentracije separiranja premoga. Študijo je pripravil rudarski inštitut Ljubljana. Ta vsebuje podatke o nahajališčih premoga v Zasavju, o proizvodnji premoga ter usmerjanju prodaje. Po podrobni informaciji je odbor prejel na znanje rezultate te študije:

7) Na 2. seji upravnega odbora sklada solidarnosti, dne 27. julija 1971:

- sredstva, ki jih je upravni odbor razdelil, na podlagi določil ob-

stoječega pravilnika, so bila posameznim koristnikom in koristnicam nakazana,

- obravnaval je prošnjo prosilke iz Krmelja za odobritev sredstev za ureditev groba smrtno ponesrečenemu možu, posebej pa je obravnaval še vlogo nekaterih vdov iz Hrastnika, ki po določitih pravilnika sklada solidarnosti niso upravičene na prejetje denarne pomoči. Upravni odbor ni mogel ugodno rešiti njihovih vlog, ker nasprotujejo določitom obstoječega pravilnika;

8) Na 21. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 30. julija 1971:

- na znanje je sprejel obrazložitev situacije, v kateri se je znašlo zaradi omejitev sredstev, namenjenih za investicije. Akcija za najetje sredstev po izdelanem sanacijskem programu bo potekala še nadalje;
- potrdil je finančno poslovanje-bilanco in poslovno poročilo podjetja za I. polletje 1971, podrobno obrazložitev so člani osrednjega delavskega sveta prejeli skupno z vabilom;
- določil je, da je treba izvesti več ukrepov, da bi z izvršitvijo letih dosegli boljše rezultate poslovanja podjetja. Ti ukrepi se nanašajo predvsem na temeljito analizo materialnih stroškov v enotah, notranje rezerve, preprečevanje nesreč, separiranje premoga, organizacijo dela, večjo produktivnost in na odpravo pomanjkljivosti v enotah,
- potrdil je predlog samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov, ki ga je pripravila posebna komisija slovenskih rudnikov,

Šivalnica za popravilo delovnih oblek ima vedno dovolj dela.

Foto: inž. Tone Bregant

- potrdil je informacijo o študiji koncentracije bogatenja ter združenega separiranja premoga s tem, da strokovne službe podjetja nadaljujejo z delom na tem področju tako, da bi program čimprej lahko izpeljali;
- odobril je dopolnitev člena 11 pravilnika o oblikovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti z novim odstavkom, ki se nanaša na izplačevanje pomoči, če otroci izgube pravico do pokojnine,
- odobril je dopolnitev registracije podjetja s tem, da se predmet poslovanja podjetja razširi še na maloprodajo premoga, opeke, betonskih oblikovancev ter gramoza;
- odobril je najetje začasnega premostitvenega kredita pri Ljubljanski banki zaradi izplačila osebnih dohodkov, kar je določil, da podjetje izplača osebne dohodek 16. avgusta zaradi dveh prostih dni (14. in 15. avgusta),
- odobril je prodajo dotrajanega be-

tonskega mešalca, po predhodni oceni pristojne komisije,

- obravnaval je še vprašanje razdeljevanja stanovanj s strani stanovanjske komisije v Trbovljah in sprejel ustrezna priporočila,
- ugotovil je, da je treba poenotiti izplačevanje terenskega dodatka na gradbišču OSRD v Nikšiču, naročil je, da je treba izdelati konkreten predlog;

9) Na 9. seji odbora za družbeni standard, dne 5. avgusta 1971:

- obravnaval je vprašanje nekaterih pripomb, ki so jih člani delovne skupnosti dali glede letovanja v Bohinju in na Rabu, obravnaval je tudi vprašanje določenih nesporazumov, ki se pojavljajo pri sodelavcih v počitniških domovih;
- določil je višino osebnih dohodkov za dve delovni mesti na Rabu,
- na znanje je sprejel podatke o številu članov delovne skupnosti ki letujejo skupno s svojimi dru-

- žinskimi člani v letošnjem letu v počitniških domovih,
- sklenil je, da morajo sindikalne podružnice v delovnih enotah izdelati evidenco za 5 let nazaj, kdo je letoval in kje je letoval, da bi na podlagi zbranih podatkov lahko utemeljili predlog za razširitev zmogljivosti počitniških domov v prihodnjem letu,
- obravnaval je še nekatere pritožbe, ki se nanašajo na letovanje v letošnjem letu. Del teh pritožb gre tudi na račun sindikalnih podružnic, ki se niso v celoti držale navodil o organizaciji letovanja v letošnjem letu,
- obravnaval je vloge nekaterih članov delovne skupnosti za odobritev regresa za letovanje v drugih domovih,
- obravnaval je še vprašanje dodelitve stanovanja Jožetu Pevcu, invalidu, ki se je zaposlil v TSS,
- obravnaval je še vloge proslincev za dodelitev posojila za gradnjo lastnih stanovanjskih hiš.

T. L.

Proslava ob dnevu rudarjev

V petek, 2. julija 1971 je bila v času od 19. do 21.30 ure v delavskem domu v Zagorju, osrednja proslava ob dnevu rudarjev.

Dvorana delavskega doma je bila povsem polna. Proslave so se udeležili številni člani delovne skupnosti, dan rudarjev pa so počastili s svojo navzočnostjo tudi predstavniki javnega in političnega življenja. Na proslavi je bila navzoča članica federacije Lidiya Šentjurs, podpredsednik republiške skupščine SRS Marjan Orožen, zvezni poslanec Milan Kožuh, republiški poslanci dr. Irena Ivančič, Karlo Forte, Vinko Kramar, pisatelj Vinko Trinkaus, predstavniki občinskih skupščin, predstavnik revirske konference ZK občinskih konferenc ZK, občinskih konferenc SZDL, občinskih sindikalnih svetov, občinskih konferenc ZMS, iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

Program proslave je bil v letošnjem letu približno enak, kakršen je bil pretekli dve leti na proslavah v Trbovljah in Hrastniku. Program, pri katerega izvedbi so sodelovali narodno-zabavni ansambli iz Zasavja, je stmel za tem, da bi z valčki, koračnicami in polkami prinesli veselo razpoloženje in dobro voljo ob prazničnem dnevu rudarjev.

Za uvod je zaigral zabavni ansambel delavske godbe iz Zagorja Antona Kudra — Pozdrav Zagorja. Slavnostni govor je imel na letošnji proslavi Rado Kantužar, predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev-ROŠ. V svojem govoru se

je ozrl na glavno stavko rudarjev v naših rudnikih pred 37. leti, zavoljo katere praznujejo vsi slovenski rudarji v spomin na ta dogodek svoj vsakoletni praznik. Med govorom so vsi navzoči počastili spomin smrtno ponesrečenih rudarjev z enominutnim molkom. V svojem govoru je med drugim dejal, da so rezultati vloženih naporov delovnih ljudi v socialistični družbi vidni tudi pri nas. Revirji v Zasavju so v zadnjih letih bistveno spremenili zunanji izgled. Če so bila za prete-

kli čas značilna za naše revirje tipična rudarska naselja, je sedanji povsem drugačen. Revirji so se namreč spremenili v manjša mesta, s precejšnjo in raznoliko dejavnostjo, kar lahko označimo za bistveni gospodarski in družbeni preporod naših dolin. Rudar in delovni človek, ki je z zavestjo vlagal svoje moči in svoja sredstva v razvoj okolja v katerem prebiva, živi in dela v povsem drugačnih razmerah, kot je živel pred desetletji. V svojem govoru je omenil tudi, da skušajo neka-

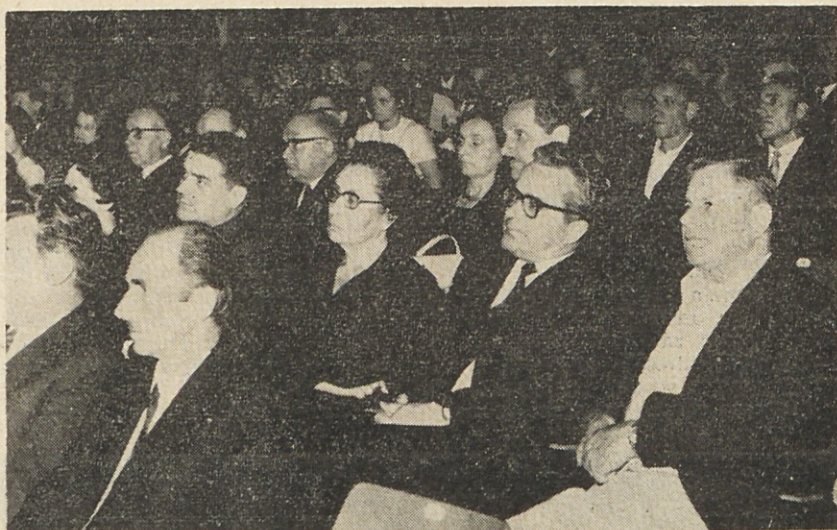
Dvorana delavskega doma v Zagorju, je bila 2. julija t. l. polna udeležencev proslave dneva rudarjev. Med njimi so bili številni predstavniki družbeno-političnih skupnosti in družbeno-političnih organizacij iz Zasavja.

Foto Klančičar

teri drugi energetski viri, prevzeti primat na tržišču tudi tam, kjer je do nedavnega dominiral premog. Spremenjeno razmerje pa vsekakor vpliva na stimulacijo in nadaljnji razvoj rudarstva. Spričo načel tržnega gospodarstva, ekonomike gospodarnosti in proizvodnje, smo tudi v revirjih prešli pred leti na organizacijo enotnega podjetja. Združeni v Zasavske premogovnike, je podjetje postalo na trgu enotno in močnejše, pričelo pa je tudi z usmerjenim delom na področju raziskav, investicij, odpiralnih del itd. ter tako ustvarilo določeno garancijo za nadaljevanje uspešnega rudarjenja v Zasavju. V nadaljevanju govora je omenil še srednjeročni program razvoja podjetja, rezultate II. kongresa samoupravljalcev v Sarajevu, samoupravno dogovarjanje in stabilizacijo, na koncu pa je čestital celotnemu kolektivu Zasavskih premogovnikov in slovenskim rudarjem ter izrazil željo, da bi dosegli v prihodnje še boljše in pomembnejše rezultate v gospodarjenju.

Program je nadaljeval tamburaški orkester rudniških gasilcev iz Trbovelj s skladbama Voglič — Nadzar in Hruza — Spomini.

Vlado Sihur, direktor kadrovskega sektorja, je seznanil navzoče o letošnji podelitvi nagrad-zapestnih ur jubileantom dela za 30 oziroma 25-letno delo v podjetju. Kvintet Stari tovariši iz Hrastnika je zaigral Josipa Riksnerja — Razoroženi, Johnija Heylassa — Valček in Franca Ladihe — Naša polka. Takoj za tem je predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev Rado Kantušar objavil rezultate letošnjega tekmovanja raznih športnih disciplin, v katerega so se udeležile ekipe iz posameznih delovnih enot. Zmagovalnim ekipam je izročil športne pokale. Veseli berači iz Hrastnika so zaigrali Vilka Avsenaka — Čakala bom in Borisa Kovčiča — Hej, polka.

Proslave dneva rudarjev so se v zagorskem delavskem domu udeležili tudi Lidija Sentjarc-članica sveta federacije, Marjan Orožen-podpredsednik skupščine SR Slovenije, Milan Kožuh-zvezni poslanec in drugi. Foto Klančičar

Drago Borišek, dipl. inž. rud., predsednik odbora za izume in racionalizacije ZPT, je razdelil 20 članom kolektiva denarna in pismena priznanja za osvajanje tehnične izboljšave. Ansambel Franca Lipičnika iz Zagorja je zaigral njegovi skladbi — Na Zasavsko goro in Moj očka rudar. Predsednik odbora za zaposlovanje in izobraževanje Ludvik Zalokar je izročil denarne nagrade trem učencem, oziroma učenkam, ki so napisale najboljše prispevke na temo: Mi smo od tam doma... Absolvent rudarskega šolskega centra ZPT pa je napisal prispevek na temo: Rudarski stan, pozdravljen! Tudi ta je bil denarno nagrajen. V nadaljevanju programa sta prebrala Jožica in Jože Sevljak iz Zagorjanaloge, ki so jih napisali ti učenci. Program je nadaljeval ansambel Lipičnik s skladbo njihovega vodje — Na snežni poljani, ansambel Janeza Mahkoviča

iz Zagorja pa je še dodal skladbi svojega vodje — Moja dolina, Ne pozabi me in Karatovo koračnico. Za zaključek je ansambel delavske godbe iz Zagorja zaigral skladbi Antona Kudra — Na Prvinah in Pri Ašiču.

Vezni tekst je za to proslavo napisal Jože Skrinar, brala pa sta ga Jože Logar in Ivan Bebek, gojenca rudarskega šolskega centra, medtem ko je imel organizacijo proslave na skrbi splošni sektor podjetja.

Po končani proslavi in razdelitvi zapestnih ur, so avtobusi odpeljali udeležence proslave v Hrastnik in Trbovlje.

Letošnja proslava je trajala nekoliko dalje, kot je bilo sprva predvideno. Zato bodo morali organizatorji proslave v prihodnjem letu zagotoviti poleg novega programa tudi časovno nekoliko krajše izvajanje.

T. L.

Mi smo pa od tam doma...

Na osrednji proslavi letošnjega dneva rudarjev, ki je bila 2. julija t. l. v večernih urah v delavskem domu v Zagorju, so bili prebrani tudi trije prispevki, ki so jih zapisali učenci osnovnih šol v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, nad katerimi ima naše podjetje patronat.

Zaradi zanimivosti te njihove prispevke ponatiskujemo tako, da bo vsebina le-teh znana vsem članom naše delovne skupnosti.

»Pod dolgo pobočje zelenega hriba, ki se jeguljasto zvija, je stisnjena prašna dolina, ozka in dolga, kakor morska riba.« Seliškarjevi ver-

zi so najlepši prikaz treh rudarskih krajev: Zagorja, Trbovelj in Hrastnika. Prav zgornji del Hrastnika je izrazita podoba življenja ljudi, ki večino svojega časa preživijo pod zemljo. Saj imamo poleg rudnika tudi steklarno, kemično tovarno in druga podjetja, pa vendar je kraj dobil po rudniku ime črna dolina, del črnih revirjev rudarskega Zasavja.

Dolina se vije izpod Kala proti Savi kot dolga kača, leno se premikajoča po soncu. Na obeh straneh potoka in ceste so razmetane hiše kot igračke, ki jih je otrok pozabil razvrstiti lepo v ravni vrsti. Hrast-

nik se je razvil iz revnega naselja rudarjev, ki so si postavili domove ob rudniku. Njihovo življenje je bilo težko, veliko bolj kot zdaj. Delali so s primitivnim orodjem dvanaest ur, se mučili ob težkem delu in dobivali pičlo mezdo. Zdaj pa je njihovo delo modernizirano, delajo v boljših razmerah, delo je osemurno, tehnik skrajšan na dvanajst ur. Le solidarnost in požrtvovalnost sta isti, nespremenjeni, od včeraj do danes, do jutri. Ne glede na utrujenost je v primeru nesreče vedno dovolj reševalcev, ki skušajo z nadčloveškimi močmi iztrgati črni zemlji svoje tovariše. Takrat pa za-

nje ne velja osemurni delavnik, takrat se z vsemi močmi upirajo črni zemlji, strašno zevajoči globini, ki zahteva svoj davek. A ne verjamem, da bi kakšen rudar zamenjal svoje delovno mesto, saj ga je že tako navajen, da bi ga težko zapustil. Kakor pa je ta poklic težko zapustiti, tako se je tudi težko odločiti zanj. Mladi ljudje si izbirajo vse mogoče poklice, za rudarja pa se jih odloči le nekaj. Zakaj?

Po mojem se zdi vsakemu težak in naporen delovni dan. Zjutraj, ko sonce komaj zažari, morajo v temo pod zemljo, drugi jih spet popoldansko sonce spremlja v jamo. Res ni prijetno zamenjati sonce z med-

pa jih je moralo umreti... Nesrečniki!»

Oglasil se je malo manjši mož, šestdesetih let, s cigareto v ustih. Modrikast dim ga je požgečkaval po nosu, zato je nekajkrat puhnil, da bi ga odgnal: »Ob takih nesrečah se vedno spomnim, ko sem še sam ril globoko pod zemljo. Živel smo v pomanjkanju in stalni nevarnosti. Velikokrat jo je kdo skupil pod premogom. Kako je bilo z njegovo družino? Za njegovo smrt ni bil nihče odgovoren. Tudi danes nesreča ne počiva, vendar je drugače poskrbljeno za prizadeto družino.« Iz njegovih besed sem spoznal, da mu je žal, ker je že tako star.

v Zagorju, v Hrastniku in nazadnje še v Trbovljah. Že dolgo nisem bil v teh krajih. Pripovedujejo pa, da je precej spremenjeno.

»Od tam sem pa jaz doma, zato skoraj ne bi mogel verjeti, da je bilo v Trbovljah kdaj drugače kot je danes.« Vsi so pogledali vame in me pobarali, kako je sedaj v Zasavju. Nekoliko v zadregi in nerodno sem začel: »Vidim, da ste tudi vi pripomogli, da je danes v Trbovljah drugače, kot je bilo takrat, ko ste vi preživljali mladost. Ponosen sem, kadar se oziram po dolini, kjer se košatijo moderne zgradbe. Trbovlje in premog sta tesno povezana. Brez premoga ne bi bilo mesta, tovarn, delavnic, lepih cest! Še vedno gradimo in preurejamo, da bi bilo lepše. Še in še bi lahko pripovedoval, kaj se je zgradilo novega v našem mestu. Včasih sem že razmišljal, kako bo čes sto let v našem kraju. O šarabanki, o štrajkah, o tem, o čemer ste govorili vi, slišimo le v šoli ali pa beremo v knjigah.

Skoraj bi pozabil povedati, da so se premogovniki Zagorje, Hrastnik in Trbovlje združili, da lažje premagujejo težave. Sedaj se imenujejo ZASAVSKI PREMGOVNIKI.

Ker sem se precej razgovoril, sem povedal starim rudarjem, da nam je tovarišica učiteljica, ko sem hodil v prvi razred pripovedovala o življenju rudarjev, o tem, kakšni junaki so in me navdušila, da sem sklenil, da bom tudi jaz rudar, ko odrastem. Vsi so mi nasmejali in najstarejši rudar je položil roko na ramo in dejal: »Vsako delo je častno in vredno spoštovanja. Važno je le, kako ga človek opravlja.«

Kaj vse smo si povedali v tistem popoldnevu! Starejši radi povedo o težkem življenju nam mladim, da bi boljše cenili to, kar imamo.

Ko so ljudje našli pred desetletji črni kamen v naših krajih, verjetno niso vedeli, da bo to temelj za mesta Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, ki se vijejo v ozkih dolinah v Zasavju.

MIRO PIRNAR, Trbovlje

Revirji! Zasavski revirji! Kolikokrat izrečni besedi! Izrečni s smehom na ustnicah, izrečni z grozo v srcu, izrečni s skletvijo in ljubečo besedo!

Zasavski revirji so tri doline, številne dolinice in pobočja, ki iz dneva v dan spreminjajo svojo podobo. Tri doline so trije bratje: enako bogati, enako žalostni in veseli, enako revni v preteklosti in enako revolucionarni, enako zazrti v lepšo prihodnost! Doma so na levem bregu Save, segajo pa tudi na njen desni breg.

Vsi trije kopljejo globoko pod zemljo. Mnogo desetletij že dvigajo iz temin temno rudo, ki v plamenu zasije kot zlato.

Hladen večer je, zato se stisnem ob štedilnik. V njem prijetno prasketeta, od njega puhti prijetna toplota.

Ludvik Zalokar, predsednik odbora za zaposlovanje in izobraževanje ZPT, je tudi v letošnjem letu izročil v imenu podjetja denarne nagrade učencem iz osnovnih šol iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, ki so napisali najboljše spise na temo: Mi smo pa od tam doma...

Foto Klančičar

lo lučko na čeladi. Hkrati pa se plazijo vanje misli, ali se bom vrnil, ne bo kaj narobe v jami? Pa vendar gredo; včasih s skritim strahom v srcu, drugič z junaškim pogumom in spet z zanosom v očeh. In ko se vrnejo domov, v naročje družine, so sproščeni, utrujenost premagajo z različnimi deli, z zabavo. Rudarjevo delo in njihov pozdrav Srečno pomeni vse več kot samo srečno vrnitev z dela.

JERICA ULAGA, Hrastnik

Neko nedeljo smo se odpeljali k babici. Na klopi pod veliko košato lipo so se zbrali stari možakarji, ki so obujali spomine iz davnih dni. Pridružil sem se jim, ker sem spoznal, da je pogovor zanimiv. Zelo star mož, s sivo brado in prav takšnimi lasmi je imel glavno besedo, vsaj tako sem predvideval. Tiho skoraj neslišno je dejal: »Spet je bila huda nesreča v rudniku, sedaj v Hrastniku jama Ojstro«. Vsi ostali so vsak zase nekaj zamomljali. Zopet je spregovoril najstarejši možak — upokojeni rudar: »Srečo so imeli tisti, ki so ušli smrti. Devet

»Sedaj živimo dobro! Spominjam se težkih dni, hudih trenutkov. Stanovanja so bila slaba, za zdravje — razvedrilo ni nihče skrbel. V stisnjenosti, zakajeni dolini smo bili kot v zaporih. Šele po vojni se je polagoma spreminjalo.

Ko so vdrl v našo domovino tujci in hoteli izropati naše bogastvo, smo rudarji dokazali, da ne maramo delati le za druge — konec naj bo hlapčevanja. Rudarji smo stopili v boj proti sovražniku. Zagrizeno smo se borili. Krampe smo zamenjali s puškami in dokazali, da so naše žuljave roke zmogljive pregnati sovražnika, obenem pa tudi kapacitete, ki so nas dolga leta izžemali in nam jemali moči.

V borbo proti kapitalistom smo šli s parolo »TAM PA SMO MI DOMA IN NE VI«...

Leta 1950 smo postali gospodarji rudnikov. Uvedeno je bilo delavsko samoupravljanje.

»Kje pa ste kopali premog?« sem pobaral zgovornega starca. Povzdignil je glas, se odkasljajal in razpotegnil ustnice v prijazen nasmeh. Kopal sem tam ob Savi, v krajih, kjer je polno premoga, najprej

ta. Čez čas se ogenj umiri in vem, da mu bom morala dati novih moči. Sežem v zaboj in v rokih držim veliko kepo premoga. Črn je kot noč in nikjer ne kaže, koliko toplote v njem. Nato pomislim: »Kdo te je izkopal, kdo naložil, kdo očistil, kdo pripeljal...« Mnogo rok je bilo treba, mnogo junaštev. Z delom začnejo zgodaj. Komaj se zasvita dan, ki ga naznanjajo prebujajoče ptice, sonca še ni nikjer, oni pa že odhajajo. Iz zemeljske teme odhajajo v podzemeljsko temo. Njihove svetilke mečejo krog svetlobe na stene rova in delajo ostre sence, ki se kot zveri pomikajo za njimi. Z obokov padajo debele vodene koplje in bičajo rudarje ter pronicajo, pronica-

jo... Črno zlato je trdno prikovano v stene, znoj teče v potokih. Tu in tam se kdo pošali, smeh je odkrit, čeprav malo grenak, tudi brez ostrih besed ne gre. Potem potuje črno zlato na površje, skozi separacijo, na vagone in avtomobile. Da, in zdaj je tu. Tu v moji roki. Črn in svetleč in nikjer znakov trpljenja, znoja, strahu, nekdanje bede in vsega hudega. Nikjer ni sledov mojega ponosa, ker sem damo v kraju, ki greje s svojim premogom in s svojim delom številne ljudi pri nas.

Ogenj v štedilniku pojenjuje. Še enkrat si ogledam grudo premoga in že izgine v odprtini. Izpod njega švignejo iskre, nato odprtino zaprem. Nekaj časa prisluškujem tiši-

ni in zdi se mi, da se žerjavica in premog bojujeta, kdo bo močnejši. Nato zmaga ogenj in spet veselo zapresketa. Pri duši me stisne in mislim si: Toliko ljudi je delalo in trepetalo za svoje življenje nekje globoko pod zemljo za grudo premoga zdaj pa ... Zebe me in moram se pogreti. Mraz pritiska skozi špranje! Oče in mati spita. Mogoče pa oče ne spi. Mnogo noči ne spi. Bil je rudar in ni vaju vse noči spati...

Premog, nakopan v treh dolinah me greje. Tudi jaz bom skušala s svojim delom greti ljudi treh dolin. Mi bo uspelo? Gotovo, saj sem doma tam, kjer imajo ljudje jekleno voljo!

ANICA PER, Zagorje ob Savi

Doseganje in poraba amortizacijskih sredstev v I. polletju 1971

Že v 3. številki našega časopisa sem omenil, da smo glede na prekoračitev razpoložljivih amortizacijskih sredstev v letu 1970, omejili porabo v letošnjem letu na minimum. S to omejitvijo smo dosegli, da smo dolg iz leta 1970 v celoti pokrili in ustvarili še nekaj prihranka. Vendar pa se pojavi vprašanje, če je tako rigorozno omejevanje porabe amortizacijskih sredstev umestno. Res je, da zmanjšana poraba amortizacije ugodno vpliva na finančno likvidnost, na drugi strani pa so posledice v razvoju in modernizaciji, ki lahko negativno vplivajo na proizvodnjo v naslednjih letih. V tem primeru gre štednja amortizacije na škodo pravočasnega odpiranja jame, nabave opreme itd.

Finančno stanje amortizacije je koncem junija 1971 naslednje:

prenos preveč porabljenih sredstev iz leta 1970	din	
— razna posojila, udeležbe, avansi, vezana sredstva, po stanju na dan 31. 12. 1970	— 2,557.400	
		6,267.800

stanje amortizacije 31. 12. 1970	3,710.400
----------------------------------	-----------

povečanje:		
— obračun I. polletja	11,567.400	
— druga vplačila	177.300	11,744.700
Skupaj		15,455.100

porabljenost:		
— za investicije	6,541.000	
— za odplačila posojil	1,660.400	8,201.400

Ostanek 30. 6. 1971	7,253.700
---------------------	-----------

od tega:		
— na žiro računu za obratna sredstva	1,933.700	
— angažirano	5,320.000	

Če si ogledamo doseganje in porabo amortizacije le za I. polletje 1971, dobimo naslednjo sliko:

1) doseženo po mesečnih obračunih	11,567.400	
2) porabljenost:		
— za redno nadomestitev osnovnih sredstev	5,151.200	
— za udeležbo pri investicijskih posojilih	356.400	
— za odplačila anuitet	1,619.200	7,126.800
3) manj porabljenost (prihranek)	4,440.600	

Gibanje amortizacije v poedinah delovnih enotah je bilo naslednje:

Rudnik Hrastnik

doseženo	din	
	2,886.200	

porabljenost:

— redna zamenjava	995.900	
— udeležba pri posojilih	23.500	
— anuitete	228.500	1,247.900

manj porabljenost	1,638.300
-------------------	-----------

Rudnik Trbovlje

doseženo	2,080.300
----------	-----------

porabljenost:

— redna zamenjava	128.500	
— anuitete	175.300	303.800

manj porabljenost	1,776.500
-------------------	-----------

Rudnik Zagorje

doseženo	3,301.000
----------	-----------

porabljenost:

— redna zamenjava	392.200	
— anuitete	401.800	794.000

manj porabljenost	2,507.000
-------------------	-----------

Skupina dopustnikov pred pensionom Rožič v Bohinju

Dne 12. maja 1971 je potekal v predavalnici delavskega doma v Trbovljah, občni zbor rudniškega odbora sindikata rudarjev — ROS. Udeležili so se ga delegati posameznih sindikalnih podružnic iz ZPT, predstavniki vodstva ZPT in drugi gostje

Foto Trbovlje

Separacija		
doseženo	1,971.500	
porabljeno:		
— redna		
zamenjava	865.400	
— udeležba pri		
posojilih	77.100	
— anuitete	357.600	1,300.100
manj porabljeno	671.400	

Druge enote v osnovni dejavnosti

doseženo:		
— elektrostrojni		
obrat	94.000	
— žaga	25.900	
— laboratorij	7.400	
— uprava ZP	134.000	
— zakupnine	127.000	388.300
porabljeno:		
— elektrostrojni		
obrat	198.200	
— uprava ZP	500.300	698.500
več porabljeno	310.200	

Poleg navedenih zneskov smo porabili za nabavo nove opreme, ki jo uporabljajo vsi rudniki in ki jo ne moremo izkazati neposredno na določeni delovni enoti, še 570.200 din.

Če povzamemo končne zneske dosežene in porabljene amortizacije v delovnih enotah osnovne dejavnosti, dobimo za I. polletje 1971, naslednji rezultat:

doseženo	din	
porabljeno:	10,627.300	
— redna		
zamenjava	3,080.500	
— udeležba pri		
posojilih	100.600	
— anuitete	1,163.200	
— skupna oprema	570.200	4,914.500
manj porabljeno	5,712.800	

Ta prihranek se na ravni podjetja zniža zaradi prekorajitev v drugih proizvodnih dejavnostih na 4,440.600 din. Prihranek pa je le navidezen, ker zaradi pomanjkanja likvidnih sredstev nismo mogli plačati anuitet od posojil za osnovna sredstva. Zaostali dolg znaša 1,816.300 din, tako da je dejanski prihranek iz obračuna I. polletja 2,624.300 din.

Obrat za specialna rudarska dela

doseženo	din	
porabljeno:	444.700	
— redna zamenjava in nove nabave	1,107.200	
— anuitete	121.600	1,228.800
več porabljeno	784.100	

GRAMAT

doseženo		
porabljeno:	224.600	
— redna		
zamenjava	73.700	
— udeležba pri		
posojilu	13.800	
— anuitete	241.500	329.000
več porabljeno	104.400	

Toplarna Trbovlje

doseženo		
porabljeno:		
— udeležba pri		
posojilu	242.000	
— anuitete	92.900	334.900
več porabljeno	334.900	

Avtopark

doseženo	270.800	
porabljeno:		
— redna zamenjava in nove nabave	319.600	
več porabljeno	48.800	

Neproizvodne delovne enote rudarski šolski center, menze in počitniški domovi ustvarjajo lastno amortizacijo, ki ni upoštevana v spreadaj navedenih vrednostih. Posebne razporeditve črpanja razpoložljivih amortizacijskih sredstev ne sestavljajo, pač pa vsako potrebno nabavo odobrijo samoupravni organi s posebnimi sklepi.

Rudarski šolski center	din
stanje 1. 1. 1971	146.300
povečanje za obračun I. polletja	25.600
na razpolago	171.900
porabljeno	—
stanje 30. 6. 1971	171.900

Letos nismo opravili za rudarski šolski center še nobenih nabav osnovnih sredstev. Nekatere nabave pa so bile odobrene v zadnjem času in pridejo v obračun za julij oziroma avgust.

Menze	
stanje 1. 1. 1971	14.000
povečanje za obračun I. polletja	15.000
na razpolago	29.000
porabljeno	23.700
stanje 30. 6. 1971	5.300

Počitniški domovi	
stanje 1. 1. 1971	193.900
povečanje za obračun I. polletja	17.600
na razpolago	211.500
porabljeno	9.600
stanje 30. 6. 1971	201.900

Pri počitniških domovih kalkiliramo v tem letu amortizacijo samo za čas sezone oziroma za šest mesecev. V preteklih dveh letih smo obračunali amortizacijo v vseh počitniških domovih za celo leto, ker so nam bila ta sredstva potrebna za obnove nekaterih osnovnih sredstev in za nujne adaptacije na Rabu.

Roman Turnšek

Knapovsko ali rudarsko zastavo vsi poznamo, črna in zelena je, sredi nje pa je rumen emblema z dvema prekrizanima kladi. Zelena barva pomeni naravo, zemljo, zelenje in življenje, črna pa premog, temo v podzemlju in nazadnje smrt, ki vedno preži na knapa. Vendar ljudje tudi kaj drugega pošinejo in iz tega nastane vic.

Francelj, ki ima pogosto nočno delo je na vprašanje, kaj bi barve na rudarski zastavi pomenile, je malo pomislil in dejal: »Ta črna pomeni nohtših, ta zelena solato, ta rumena pa funšterc. Tega imam vedno za večerjo, kadar grem na nohtših!«

Prenos nekaterih pristojnosti s federacije na republike

Zvezni izvršni svet je predlagal skupščini izdajo treh zakonov, s katerimi se urejajo na nov način, skladno z ustavnimi amandmaji, odnosi na področju takoiimenovane »izvenproračunske bilance federacije«. S temi zakoni se dokončno izpolnjuje že popreje sprejeto politično stališče o odpravi »državnega kapitala« na ravni federacije. S tem se dejansko končuje obdobje, v katerem je federacija neposredno opravljala, čeprav s tendenco zmanjševanja njenega deleža, pomembno funkcijo na področju razširjene reprodukcije. Del družbene akumulacije, zajet z ekonomskim instrumentarijem v centralne sklade, je bil usmerjen za udeležbo federacije pri kreditiranju in financiranju določenih programov, s čemer je federacija usmerjala pomemben del družbene akumulacije v določene namene. Lastna udeležba federacije ter udeležba investitorjev, bank in drugih družbeno-političnih skupnosti je pritegnila pri takšnih programih zelo visok odstotek družbene akumulacije, pri čemer so bile glavne odločitve, politične in materialne, sprejete na ravneh izven delovnih organizacij.

Razvoj našega družbeno-ekonomskega sistema ter ekonomskih in političnih osnov na temeljih samoupravljanja, spremembe, ki so bile narejene v tej smeri, so postopoma vse bolj neposredno postavljale na dnevni red potrebo, da se funkcije federacije pri razširjeni reprodukciji uredijo na nov način oziroma, da se tako kvalitativno kot kvantitativno omejijo na tisto raven, ki bo kar najbolj zagotavljala uresničevanje načel in politike, da mora biti glavna vloga pri razširjeni reprodukciji v rokah neposrednih proizvajalcev.

Zavest o nujnosti takšne usmeritve je bila izražena tudi v političnih odločitvah, ki so bile sprejete z dokumenti srednjeročnega plana razvoja za dobo od 1966 do 1970 leta, ter s številnimi spremljevalnimi ukrepi, ki jih začenjamo. Že tedaj je bilo sklenjeno, da federacija ne bo sprejemala za dobo po letu 1970 novih investicijskih obveznosti, da je treba pripraviti rešitve, ki bodo pomenile odpravo »državnega kapitala«, s temeljno usmeritvijo, da ima »odprava« za neposredno in dolgoročno posledico popravljanje ekonomskega položaja gospodarstva, krepitev njegove reprodukcijske sposobnosti in povečanja deleža delovnih organizacij pri delitvi narodnega dohodka.

Rešitve, vsebovane v zakonu o prenosu sredstev in obvez federacije za investicijo, pomenijo prvi korak v tej smeri. S federacijo se pre-

naša na republike in avtonomni pokrajini celotna aktiva in pasiva v delu, ki se nanaša na njen delež pri razširjeni reprodukciji doslej. S prenosom celotnega premoženja in ustreznih obveznosti preidejo na republike in avtonomni pokrajini tudi ekonomski pogoji za avtonomne odločitve o uresničevanju zastavljenih nalog, da mora odprava »državnega kapitala« imeti glavne učinke pri krepitvi reprodukcijske sposobnosti gospodarstva.

Neposredne priprave za rešitve, ki jih vsebujejo sprejeti zakoni, so se začele v drugi polovici leta 1970. Politično soglasje o neogibnosti sprememb glede »izvenproračunske« bilance federacije je bil dosežen že prej...

Med delom pri pripravljanju predlogov zakonov je bilo po že ustaljeni praksi skupnega dela zveznih in republiških upravnih organov, več posvetovalnih sestankov s predstavniki izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin, sej koordinacijske komisije Zveznega izvršnega sveta in sej Zveznega izvršnega sveta, ki so se jih udeleževali predsedniki izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin — opravljeno zelo obsežno in zahtevno delo pri določanju izhodiščnih podlag za predlagane rešitve. Neposredno delo je pri tem obstajalo v določanju meril, po katerih bodo s federacije prenesena republikam in avtonomnim pokrajinam sredstva in obveznosti v okviru takoiimenovane »izvenproračunske bilance«, nadalje pri določanju stališča o tem, katere obveznosti in sredstva naj bi ohranili na ravni federacije in do kdaj naj bi jih federacija izvrševala, pri vsklajevanju različnih stališč o določenih vprašanjih in problemih, pri določanju dokončnih predlogov besedil zakonov. V vrsti skupnih sestankov je treba posebej opozoriti na pomen, ki ga je imela seja koordinacijske komisije Zveznega izvršnega sveta, v decembru 1970 ter v maju 1971, pa tudi seja Zveznega izvršnega sveta, ki je bila sredi junija 1971 ob udeležbi predsednikov izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin. Seja iz decembra 1970, znana kot »Decembrski dogovor« o izvenproračunski bilanci, je določila glavna stališča, na majski seja pa so bila dokončno usklajena odprta vprašanja, ki so bila dotlej nadrobno analizirana, niso pa bila dotlej usklajena stališča glede nji-hovih rešitev. Seja zveznega izvršnega sveta, ki so se je udeležili predsedniki izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin, je bila 15. junija 1971 in so bile na njej dokončno oblikovane vse rešitve, ki

so bile predložene kot predlogi zakonov pred zboro Zvezne skupščine...

Sprejeti zakoni predstavljajo neposredno uresničevanje ustavnih amandmajev, s katerimi se na nov način urejajo odnosi med federacijo in republikami z namenom, da bi dosegli nadaljnji razvoj ekonomskega in političnega sistema na načelih samoupravljanja. Hkrati predstavljajo ti zakoni kot izraz popolnega soglasja republik in pokrajin tudi najboljše možne rešitve v obstoječih razmerah ter izhodišče za razreševanje problemov v sferi odnosov družbeno-političnih skupnosti do razširjene reprodukcije. Predlagani zakoni ter ukrepi, ki jih bodo morale avtonomno storiti republike in avtonomne pokrajine, bodo nedvomno prispevali k bolj učinkovitemu uresničevanju prej zastavljenih nalog, da začnemo odpravljati takoiimenovan »državni kapital« in da na tej podlagi dosežemo krepitev reprodukcijske sposobnosti gospodarstva.

Zakon o prenosu sredstev in obveznosti federacije za investicije v gospodarstvu, vsebuje tudi določbo, po kateri se na republike in avtonomne pokrajine prenese, po določenem merilu, tudi del sredstev takoiimenovanih zveznih bank, ki so jih le-te vnesle v te sklade iz naslova poslovanja s sredstvi federacije. S posebnim zveznim zakonom bo določena odtegnitev teh sredstev iz bank.

V zvezi s prenosom ureja zakon tudi način, kako se pravice in obveznosti iz pogodbenih odnosov federacije z bankami prenesejo na republike in avtonomni pokrajini, hkrati pa zakon določa pravico republik in avtonomnih pokrajin, da odnose z bankami uredijo v tistem delu, ki se nanaša nanje, na način, ki ga same določijo v sporazumu z bankami.

Razen obsežnega dela, ki je bilo že do zdaj opravljeno pri pripravljanju rešitev, predlaganih v zakonih, ter pri pripravljanju za prenos, bo treba po sprejetju zakona opraviti zelo pomembno delo pri urejanju, preverjanju in izročitvi celotnega dokumentacijskega gradiva. Razen organov federacije in republik, ki jih določa ta zakon, bodo pri tem delu sodelovali tudi pooblašeni predstavniki bank, Narodne banke, skladov federacije in SDK. Naloženo jim je, da morajo v roku, določenem za prenos — 30 dni po dnevu, ko začne veljati ta zakon — opraviti vsa potrebna opravila, ki so neogibna za uspešno delo. ZIS bo spremljal celotno delo pri prenosu in bo na podlagi zakonskih poobla-

stil, če bo treba, tudi ukrepal, da bi se predlagani zakon pravilno izvajal.

V prepričanju, da predlagani za-

koni uspešno rešujejo obstoječe probleme ter uresničujejo prej sprejete politične odločitve o »državnem kapitalu« ter upoštevajoč sporazum,

dosežen med republikami in avtonomnimi pokrajinami, je Zvezna skupščina 30. junija 1971 sprejela na vedene zakone.

Milan Kožuh

Iz republiške skupščine

Tovariš Karlo Forte — Marko, republiški poslanec je na seji republiškega zbora republiške skupščine, dne 8. julija t. l. sodeloval v razpravi kot poročevalec odbora za proizvodnjo in promet republiške skupščine.

Posredoval je stališča za proizvodnjo in promet k predlogom zakona o združevanju sredstev proizvodnih in proizvodnoprenosnih elektrogospodarskih podjetij za financiranje elektroenergetskih objektov, predloga zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov, predlog zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoke napetosti za financiranje elektroenergetskih objektov in predlog zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov.

V drugem delu svojega poročila je seznanil poslanca republiškega zbora z naslednjo pripombo: »odbor, ki sicer ni imel posebnih pripomb na to, da se, kot sem že rekel, materija, ki se nanaša na prispevek odjemalcev električne energije, uredi s posebnim zakonom, je vendar posebno obravnaval položaj in mesto premogovnikov v bodoči izgradnji energetskih objektov. Poudarjeno je bilo, da je v celotni bilanci upoštevati tudi premogovnike — povezano s celotno energetsko bilanco.

Ponovno je bila potrjena orientacijska osnova za kvalifikacijo potrebnih sredstev za izgradnjo elektroenergetskih objektov v letih 1971-1975, kjer je bila upoštevana modernizacija premogovnikov za po-

večanje njihovih zmogljivosti za potrebe termoelektrarn. Orientacijsko je od skupnih sredstev 1.935 milijonov za zagotovitev zmogljivosti premogovnikov predvidenih 110 milijonov«.

Glavni direktor ZPT, Albert Ivančič, dipl. inž. rud., je v svojem govoru pozdravil vse goste, gasilce in drugo občinstvo. V svojem govoru se je rudniškim gasilcem ob njihovem jubileju zahvalil za njihovo več desetletno uspešno delovanje

Foto Trbovlje

Dne 24. junija t. l. je potekala v sejni sobi na upravi ZP seja koordinacijskega odbora mladinske konference pri ZPT. Na seji so govorili o najrazličnejših problemih, ki se nanašajo na dejavnost mladinske organizacije pri ZPT v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju. Razgovoru je prisostvoval tudi glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Dne 30. junija t. l. so se preselili oddelki sektorja za tehnično pripravo ZPT v adaptirano zgradbo Trg revolucije 14. V adaptiranih prostorih imajo svoje prostore investicijski oddelek, razvojni oddelek, projektni oddelek in geološki oddelek. V doglednem času pa bo v teh prostorih urejena tudi strokovna knjižnica.

Zbor gasilcev slovenskih rudnikov so s svojo navzočnostjo pozdravili Jože Laznik — predsednik občinske skupščine Trbovlje, Ivo Miglič — sekretar revirskega komiteja ZK, Stane Hodej — sekretar sekretariata občinske konference ZK, Karlo Forte — republiški poslanec ter predstavniki ZPT

Foto Trbovlje

Razvoj in stanje reševalstva v splošnem in pri ZPT

Splošno: Jamsko reševalstvo se je razvilo zavoljo nujnega zavarovanja, pa tudi zaradi ohranitve rudniške imovine pred jamskimi katastrofami, v prvi vrsti zaščite pred škodljivimi zračnimi mešanici, nastopajočimi pri izbruhih in eksplozijah plinov in jamskih požarov. Ogrožanja rudarjev so se s hitrim razvojem rudnikov, napredovanjem v večje globine in koncentracijo rudarjev na dolgih odkopih, še povečala. Jamske katastrofe, ki so zahtevale mnogo smrtnih žrtev in opustitve obratovanja v opuščeni revirjih, so prisilile rudniške uprave, zbrati izkušene rudarje — prostovoljce v reševalne čete in jih opremiti z reševalno opremo za delo v medlem, strupenem in eksplozijskem jamskem ozračju.

Razvoj reševalne opreme: V drugi polovici 19. stoletja so bili reševalci v bistvu navezani na zračilno vecne aparate s potiskanjem svežega zraka po ceveh po pihalnem mehu oziroma zračni črpalki. Šele, ko so pričeli po letu 1880 izdelovati jeklenke za kisik za visoke pritiske in koncem 19. stoletja pridobivati kisik z utekočinjenjem zraka, so bile dane možnosti za razvijanje modernih reševalnih aparatov s krogotokom zraka in z zadostno zalogo kisika za oskrbo nosilca aparata.

Po hudi jamski katastrofi v Ostravsko-Karvinskem revirju (leta 1894-235 smrtnih žrtev), so napravili v Avstriji reševalni dihalni aparat — Pneumatophor — pozneje Shmrock — Model. Ta je imel v dihalni vreči 0,6 l jeklenko kisika in natrijev lug. V letu 1903 je dala firma Dräger v Lübeck-u v promet aparat, opremljen z alkalno patrono. Sledili so aparati Dräger s sesalno šobo: Model 1904/09 in 1910/11 in od leta 1916 naprej aparat s pljučno avtomatiko. Aparati Dräger, Model 1923, so dobili že dvojno konstantno in pljučno avtomatično doziranje kisika. V letu 1936 so dobili v naših reševalnih postajah standardni aparat Dräger B. G. 160 A, za 2-urno rabo v zaprti tornistri, opremljen z varnostno piščalko. V letu 1949 je prišel v promet aparat Dräger M 170/400 za 4-urno reševalno delo, s povišanim polnilnim pritiskom kisika in večjo uporabno sposobnostjo nekoliko večje alkalne patrone (podaljšana hladilna faza).

Nadaljnja izboljšava reševalnih aparatov stremi za zmanjšanjem teže aparata — lažji material za tornistro, n. pr. s steklenimi vlakni ojačani polyester, manjše in lažje jeklenke z večjimi polnilnimi pritiski kisika (300 atm) n enostavnejšim uravnalcem pritiska. Pótem pridobivajo zopet aparati s kemično vezanim kisikom, kjer zamenja v

alkalni patroni alkalijev peroxyd proxylen, ki veže pri učinkovanju vodnih hlapov ogljikovo kislino.

Glede na to, da izgubi pri jamskih eksplozijah velik del ponesrecenih rudarjev svoje življenje, so pričeli uvajati CO — filtrirane aparate, ki naj omogočijo zajetim rudarjem beg iz zastrupljenega ozračja. Take filtrirne aparate — samoreševalce, z uporabno dobo 30 minut, so pričeli uvajati v ZDA že v letu 1924. V Nemčiji so za samoreševalce postavili višje zahtevke t. j. 60 minutno uporabo, da je majhen, lahek, z enostavno manipulacijo adjustiranja, ki zahteva le manjšo oskrbo in nego. V letu 1951 so bili dani v promet CO samoreševalci, tako nemški Dräger Model 623, MEDI 452 in 452 A, kakor tudi sovjetski SP-9 in SP-55 M. Za vsestransko zaščito rudarjev pri jamskih požarih, eksplozijah in plinskih izbruhih, se je pokazala potreba po popolnih izolacijskih samoreševalcih na bazi krogotoka. V letu 1960-61 je prišel v nekaterih kalijevih jamah v promet tak aparat Mod. SR 221 A-Leipzig. Tudi s temi aparati iščejo nadaljnjo rešitev s kemično vezanim kisikom.

V premogovnikih Trboveljske premogokopne družbe so uporabljali Pneumatogen M 1910-nahrbtni aparat, firme O. Neupert Nachfolger, Wien. Ta aparat je deloval na principu regeneracije izdihalnega zraka s kalijem — natrijem superoksidom tako, da se je pri dotiku z vodnimi hlapi sprostil kisik in tvoril kalijev in natrijev lug, ki je vezal ogljikovo kislino in vodno paro. Prednost aparata je bila v tem, da se je dobava kisik prilagodila potrebam organizma reševalca ozi-

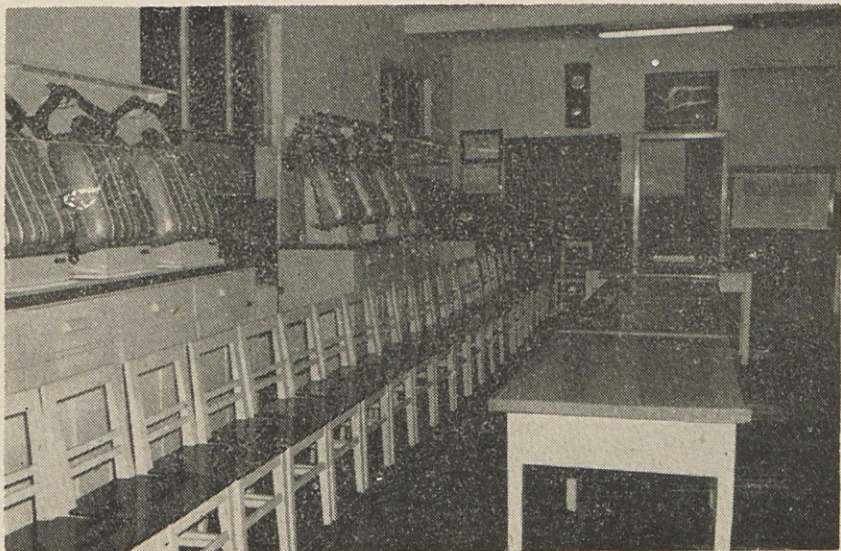
roma njegovi delovni storitvi in da aparat ni imel nobenih mehanično delujočih delov.

Drägerjevi aparati 1910-11 so bili podobni današnjim aparatom, imeli so jeklenko za kisik na 150 atmosfer in alkalno patrono, vmes pa 10 litersko dihalno vrečo, vse v navpični legi. Aparat je imel le konstantno doziranje kisika. Bal je še brez pločevinaste tornistre, težak 10,9 kg, s prečnim prerezo 46 cm². Aparati Dräger Bg 1924 so dobili ležečo lego jeklenk, vmes dihalne vreče in alkalne patrone, dvojno doziranje kisika, samodejni izpušni ventil, razširjene zračne poti in delno tornistro. Zadihanje reševalcev je služila največ dihalna čelada, pozneje tudi ustnik.

Razvoj reševalne organizacije: vzporedno z razvojem reševalne opreme, se je razvijala organizacija reševalnih čet. Poznamo centralizirano, decentralizirano in mešano organizacijsko obliko.

Centralizacija reševalne službe pride v poštev le v manjših skupno ležečih jamah. Tu se ustanovi za celotni revir le ena reševalna postaja, situirana na mestu, od koder so vse jame hitro dosegljive. Te postaje razpolagajo s sorazmerno obsežnejšo reševalno opremo in večjimi izurjenimi skupinami reševalcev, ki v primeru potrebe vzamejo v akcijo vso potrebno opremo.

Pri decentralizirani organizaciji razpolaga vsaka jama s svojo lastno reševalno opremo in izučeno reševalno četo. Tako organizacijo je možno izvesti tam, kjer so posamezne jame revirja med seboj oddaljene in je vsaka teh jam v primeru potrebe najpreje navezana sama nase.

Notranjost reševalne postaje na rudniku Hrastnik. Foto inž. Tone Bregant

Mešana organizacijska oblika reševalstva se je v praksi najbolj uveljavila. Velikosti in ogrožanju posameznih jam razpolagajo le-te s svojo lastno reševalno postajo in z

reševalnimi oporišči. Za podporo teh je organizirana centralna reševalna postaja. Razmejitev reševalnih področij teh postaj in oporišč se določa krajevnim razmeram in ogroža-

nju primerno tako, da se čimbolj uveljavi učinkovit vpoklic in medsebojna pomoč.

(Nadaljevanje v naslednji številki)
Prof. dr. inž. Anton Homan

Predsedstvu SFRJ omogociti, da bo nemudoma prevzelo vse odgovornosti

Zvezna skupščina je 29. julija na seji vseh zborov izvolila tovariša Tita za predsednika republike. Predsednik SFRJ je po izvolitvi imel govor, v katerem je dejal, da bi bilo na današnji stopnji družbeno-političnega in gospodarskega razvoja nujno, da našo skupnost postavimo na nove temelje. To bi bil hkrati pogoj, če hočemo odpraviti nekatera nasprotja, nakopičena v preteklosti in omogočiti, da bomo šli hitreje naprej. Posebno pozornost je posvetil krepitvi samoupravljanja, ki istočasno predstavlja boj proti etatizmu in

tehnokratizmu. Etatizmu pomagajo živeti tako sile primitivizma in zaostalosti, kakor tudi tisti, ki dejansko ne verjamejo v samoupravljanje in delavski razred kot glavnega dejavnika naše socialistične družbe. Proti tehnokratizmu se ne moramo bojevati samo s političnimi akti ali administrativnimi ukrepi, ampak predvsem s krepitvijo samoupravne prakse ter njene materialne osnove. Ko je govoril o večjem vplivu delovnih ljudi, je dejal, da mora biti v našem političnem sistemu delovni človek, proizvajalec, poglaviti de-

javnik pri odločanju na vseh ravneh, začenši s delovno organizacijo in krajevno skupnostjo, pa do najvišjih organov federacije. Dotaknil se je tudi problema inflacije in dejal, da mora biti naša prihodnja razvojna politika takšna, da bo zagotavljala učinkovitost naložb, usklajenost interesov ter povezovanje razvojnih programov posameznih panog in dejavnosti v okvirih enotnega jugoslovanskega trga, večstransko povezanega s svetovnim gospodarstvom in njegovimi tehnološkimi dosežki.

Dolžnosti komunistov na rešet

Dne 28. julija se je v Beogradu začela 19. seja predsedstva ZKJ. Na seji so razpravljali o pripravah na drugo sejo konference ZKJ. V to točko dnevnega reda sodijo tudi osnutki idejno političnih stališč o nadaljnjem razvoju in delovanju ZKJ za drugo konferenco ZKJ. Osnutek poročila o delu predsedstva ZKJ med I. in II. sejo ter predlog sklepa o sklicanju II. konference in o izvolitvi delegatov. Na dnevni red so uvrstili tudi tekoča vprašanja.

Uvodni govor je imel Veljko Vlahović, ki je člane predsedstva seznanil z dosedanjim delom komisije, ki je bila angažirana pri izdelavi osnutka idejno političnih stališč o nadaljnjem razvoju in delovanju ZKJ, da bi o tem osnutku lahko raz-

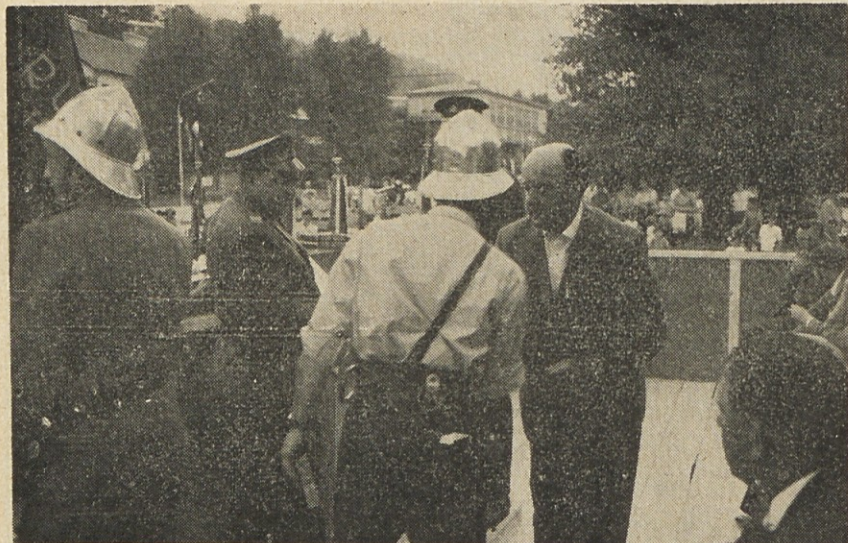
pravljali v predsedstvu oziroma v javni razpravi v vseh organizacijah ZK. Ko je govoril o pripombah, ki jih je komisija dobila, je dejal, da te vsebujejo zahteve po natančnejših formulacijah in ocenah, da se v celoti ugotavljajo vzroki posameznih gospodarskih, političnih in idejnih pojavov, da se bolj kritično govori o sposobnosti ZKJ pri uresničevanju družbeno-političnih nalog. Nekatere pripombe pravijo, da ni dovolj poudarjena revolucionarna vloga ZKJ in vloga subjektivnega dejavnika. Zahtev se nanašajo tudi na natančnejšo določitev bistva nacionalizma, etazma, inkominformizma kot tudi na druga vprašanja. V razpravi je sodeloval tudi Edvard Kardelj, ki je opozoril na nekatere slabosti v

predlaganem besedilu. Poudaril je, da je nerealno pričakovati, da bo predsedstvo ZKJ močan ideološko politični center, če ZKJ v celoti ni enotna.

NOVI UKREPI ZOPER PORABO IN INFLACIJO

Zvezni izvršni svet prejšnje mandatne dobe je na zadnji seji v tem sestavu, sprejel več novih ukrepov iz pristojnosti federacije. Z njimi želi zmanjšati in spremeniti sestavo investicijske porabe, izboljšati plačilno bilanco, omejiti splošno potrošnjo in zaustaviti inflacijo. Prizadevanju po zaustavljanju inflacije in boju proti naraščanju plačilnega primanjkljaja se je pridružila tudi Narodna banka z zamrznitvijo nadaljnega naraščanja kreditov in omejitvijo možnosti za dajanje potrošniških posojil.

Med drugim so prejeli osnutek zakona o obveznih plogih pri vseh investicijskih naložbah v nove gospodarske in negospodarske objekte. Zakon natančno določa, da se delovne organizacije, ki imajo po sklepnih računih nepokrite izgube, ne smejo spuščati v nove investicije. Ukrepi se nanašajo tudi na to, da bi preprečili čezmeren uvoz in povečali izvoz. Zvezna skupščina naj spremeni zakon o deviznem poslovanju ter tako odpravi možnost za devizno kreditiranje v državi. ZIS je sklenil, da bo za drugo polletje letošnjega leta delovnim organizacijam GDK zmanjšal za 20 % ter uvedel 4 % uvozno takso. Posebne ukrepe je ZIS sprejel v zvezi z izvozom in avtomobili. Prav tako so spremembe tudi v potrošniških posojilih in omejitve v bančnih posojilih.

Vili Pukmajster je kot predsednik odbora za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT, v imenu pokrovitelja, izročil priznanja nekaterim gasilec za dosežene uspehe

Foto Trbovlje

Program razvoja energetike

Poslovno združenje energetike SR Slovenije, je v začetku julija t. l. ponovno razpravljalo o izvajanju programa razvoja energetike, zakonski ureditvi sistema financiranja elektroenergetskih objektov ter problematiki cen za posamezne vrste energije.

Upravni odbor tega združenja je ugotovil, da se v okviru programa razvoja energetike rešuje problematiko izgradnje elektroenergetskih objektov in modernizacijo premogovnikov, ki oskrbujejo termoelektrarne s premogom. Hkrati s tem se rešuje tudi problem financiranja izgradnje teh objektov. Združenje bo nadaljevalo s pripravljalnimi akcijami za izvajanje programa razvoja ureditve preskrbe industrije in široke potrošnje s premogom, tekočimi gorivi in zemeljskim plinom. Menil je, da lahko le skladen razvoj vseh naštetih energetskih panog in ne le elektrogospodarstva, omogoči preskrbo slovenskega gospodarstva in široke potrošnje z energijo, kakor je predvideno v programu razvoja energetike. Vsakršno zaostajanje preskrbe z določenim nosilcem energije in s tem v zvezi tudi zaostajanje potrošnje nosilcev energije, nujno povečuje potrošnjo ostalih nosilcev energije.

Ugotovili so tudi, da je program razvoja energetike realen. Združenje je tega predložilo v sprejetje republiškim organom. Zasnovan je na rasti družbenega bruto proizvoda v naši republiki za okoli 7% letno, ta pa ne narekuje porast porabe energije za okoli 4% letno. Tudi načrt izgradnje elektroenergetskih objektov do leta 1975 oziroma 1977 je realen, ker je zasnovan na rasti družbenega bruto proizvoda. Zaradi tendenc, ki se kažejo v svetovni energetski politiki na področju proizvodnje in porabe premoga ter naftnih derivatov in njihovih cen, bo treba delno korigirati predvidevanja porabe premoga, zato bo treba pri večji porabi upoštevati tudi potrebno modernizacijo in mehanizacijo za povečanje zmogljivosti pri rudniku Velenje, Zasavskih premogovnikov in rudniku Kanizarica. Združenje je nadalje razpravljalo še o pripravah za izgradnjo nuklearne elektrarne v Krškem in termoelektrarne Šoštanj IV., izgradnji prenosnih objektov za električno energijo, načinu preskrbe z naftnimi derivati in zemeljskim plinom ter o sistemu financiranja izgradnje elektroenergetskih objektov in premogovniških zmogljivosti do leta 1975.

T. L.

Na slavnostni seji, ki je potekala v sejni sobi ZPT 3. julija, so predstavniki rudniške gasilske čete Trbovlje izročili priznanja in knjižne nagrade ter plakete dolgoletnim članom gasilske organizacije iz Trbovelj. Na tej seji so društvo ob njegovi 90-letnici pozdravili tudi predstavniki ostalih gasilskih čet slovenskih rudnikov, predstavniki podjetja in predstavniki družbeno-političnih organizacij in skupnosti iz Trbovelj

Foto Trbovlje

Zbor gasilcev vseh slovenskih rudnikov pred rudniškim gasilskim domom v Trbovljah

Foto Trbovlje

Petje je moral iti za pričo na sodnijo. Sodnik ga je vprašal, če je to zadevo, za kar priča, tudi videl. »Ne«, je dejal Petje, »videl nisem, slišal pa sem.« »No potem pa bodite tiho«, je dejal sodnik.

No, nato se je pripetila Petji ne ljuba zadeva. Počilo je in še smrdelo povrhu.

»Kako se pa obnašate na sodniji«, se je zadržal sodnik nad Petjo. Petje je vprašal sodnika: »Ali ste kaj videli?« »Videl nisem«, je dejal razdraženi sodnik, »slišal sem pa«. No, potem pa bodite tiho«, mu je vrnil Petje. Pa sta bila »kvit«.

Če bi seveda še živela, bi postala verjetno prva predsednica hortikulturnega društva avstrijske cesarica, žena cesarja Janeza, ko je zavoljo lipe, ki jo je posekal na grajskem vrtu naš silni Martin Krpan, naredila državni problem št. 1.

Marjetica je šla na počitnice na kmete. Navdušena je bila nad vsem kar je videla. Domov je poslala pismo in med drugim napisala tudi tole: »Na našem dvorišču je prelepo, vse sorte živali vidim, le petelin se mi zdi bolan, kajti vedno ga morajo nositi piške na hrbtu.«

Inženir Ivo Pust odšel v pokoj

Zadnji delovni dan v mesecu juliju smo se poslovili od direktorja sektorja tehnične priprave ZPT, tovariša Iva Pusta, dipl. inž. rud., ki je s 1. avgustom 1971 odšel v pokoj.

Rodil se je v Trbovljah, v osrčju rudarskih revirjev, zato se je pred 42. leti še kot dijak vključil v rudarsko delo in poklic, kateremu je ostal zvest vse do odhoda v pokoj.

Po opravljeni diplomji leta 1938 je nastopil svoje prvo službeno mesto kot inženir na rudniku Hrastnik in nato na rudniku Rtanj. Prav kmalu se je odločil za tehnično delo pri projektiranju, konstruiranju ter izvajanju rudarskih gradbenih del.

Po osvoboditvi je bilo potrebno obnoviti naše premogovnike in jih čimprej pripraviti tudi za povečanje proizvodnje, zato je bil že leta 1945 vključen v delo ministrstva za industrijo in rudarstvo LRS, katerega so bili prav kadri s takim znanjem najbolj potrebni.

Po prenehanju obstoja ministrstva se je nato zaposlil kot obratovodja, vodja investicijskih del, vodja tehničnega biroja ali glavni inženir pri projektiranju in izgradnji na rudnikih Senovo, Zagorje, Kočevje in Srednje bosanskih rudnikih — Zenica, vse do leta 1965, ko se je vrnil na rudnik Zagorje.

Imenovan je bil za vodjo tehničnega biroja ter organiziral razvojni in projektivni oddelek rudnika Zagorje. Po integraciji Zasavskih pre-

Ivo Pust, dipl. inž. rud., direktor sektorja za tehnično pripravo ZPT, ob odhodu v pokoj

mogovnikov-Trbovlje, je s 1. januarjem 1968 postal direktor sektorja tehnične priprave, v okviru katerega je vodil delo razvojnega, projektivnega, investicijskega in geološkega oddelka ter kemijsko-tehničnega laboratorija.

Njegovo široko tehnično-teoretično in praktično znanje ter njemu

lastna vztrajnost in natančnost so mu omogočali, da je bil vedno na čelu uvajanja tehničnega napredka in uvajanja novih metod dela. Tako pri projektiranju kot tudi pri izvajanju investicijskih del je koristno uporabljal dosežke sodobnega razvoja rudarstva v svetu, katerega je tudi sicer tu vztrajno spremljal.

Pri vsem tem delu, pa ni svoje ga znanja in izkušenj nikoli ozko čuval, temveč ga je široko razdaljal in bil nenehni učitelj mlajših kadorov.

Delo, ki ga je vložil in realiziral v rudarstvu in s tem omogočil njegov hitrejši tehnični razvoj, je ogromne vrednosti ne le za zasavsko, temveč tudi za slovensko in jugoslovansko rudarstvo. Objekti, tako jamski kakor tudi zunanji, katere je projektiral ali vodil njihovo graditev, bodo še desetletja ostali kot dokaz njegovega ustvarjalnega dela.

Z njegovim odhodom v pokoj smo izgubili iz kolektiva ZP človeka, ki je bil predan rudarstvu. Upamo in želimo, da bi še večkrat prihajal med nas in nam pomagal pri realizaciji programa razvoja našega podjetja, pri katerega pripravi je tako vneto sodeloval.

Za delo, ki ga je opravil, smo mu hvaležni. Želimo mu še dolgo življenjsko dobo in v njej vse najboljše!

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Nagrade za tehnične izboljšave

Na temelju sklepa odbora za izume in racionalizacijo ZPT z dne 24. 6. 1971, je predsednik tega odbora

Drago Borišek, dipl. inž. rud., na osrednji proslavi ob letošnjem dnevu rudarjev, dne 2. julija 1971 v

delavskem domu v Zagorju, izročil predlagateljem tehničnih izboljšav, ki so bile s strani odbora osvojene, denarne nagrade in pismena priznanja. Nagrade so prejeli na podlagi določil pravilnika o izumih in tehničnih izboljšavah, naslednji člani delovne skupnosti:

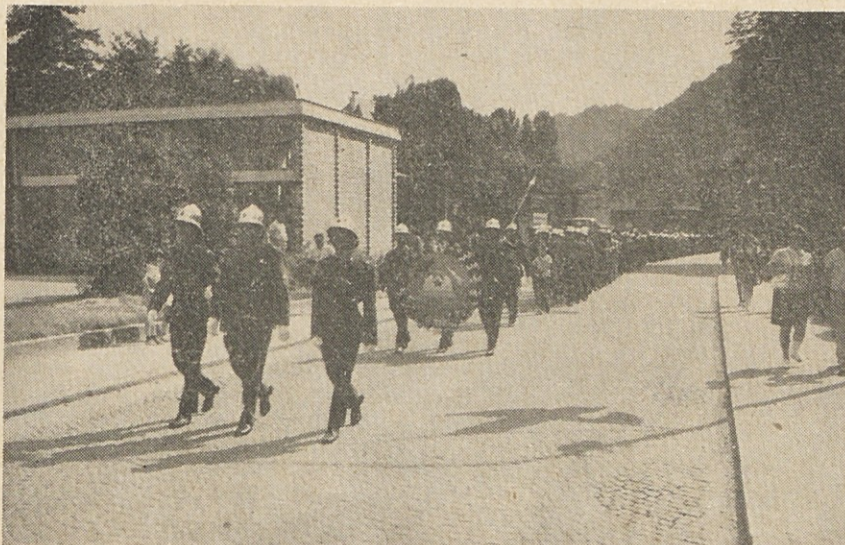
— Vidmar Ivan, ključavničar in varilec na obratu Kisovec na rudniku Zagorje, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 800,00 din za osvojeno izboljšavo povratnega dela transporterja DVT 400. Ta je postal na ta način primernejši in lažji za transport, podaljšuje pa se mu tudi življenjska doba od tistega povratnega dela, ki je bil izdelan v STT,

— Draksler Vladislav, in Aškerc Maks, ključavničarja na obratu Dol rudnika Hrastnik sta prejela enkratno denarno nagrado, vsak po 300,00 din. Izdelala sta napravo za porezovanje navojev za TH objemke s pomočjo pnevmatskega motorja. Naprava je montirana na jamskem vozičku in jo je možno uporabljati v jami in zunaj,

Predsednik odbora za izume in racionalizacije Drago Borišek, dipl. inž. rud., je na proslavi dneva rudarjev 2. 7. 1971 v delavskem domu v Zagorju, izročil priznanja in nagrade letošnjim nagrajencem. Na fotografiji Franc Trebušak iz rudnika Trbovlje sprejema priznanje

Foto Klančičar

Na dan rudarjev 3. julija je bila v popoldanskem času parada udeležencev-gasilcev, sanitejcev, reševalcev in delavske godbe iz Trbovelj. Zborna mesto je bilo pri strojni tovarni

Foto Trbovlje

- Ržišnik Zvone, strojni nadzornik na obratu Kisovec rudnika Zagorje, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 300,00 din za izdelavo pripravo za odvijanje matic in porezovanje navojev rabljenih TH objemk s stružnico,
- Laznik Viktor, ključavničar, in Flajs Ivan, oba iz rudnika Hrastnik sta prejela denarno nagrado za izdelavo pogonskega agregata manjših dimenzij in zelo uspele konstrukcije za gumijasti transporter, pri stroju F 6-A za napredovanje proge. Tovariš Laznik je izdelal še dva elektrificirana portalna žerjava in zelo uspel sistem vzvodov in kolesa, ki vodijo in nosijo napajalni kabel vzdolž žerjavne proge. Laznik je prejel denarno nagrado v višini 1.200,00 din, Flajs pa 600,00 din;
- Knez Jože, strojni ključavničar na separaciji v Trbovljah, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 800,00 din za osvojen izboljšan transport jalovine na separaciji v Trbovljah. Namesto projektiranega gumijastega transportnega traka, je uvedel vodni

transport jalovine v vodnem rovu. Predlagal je še uvedbo gumijastega traka za transport deputatnega premoga, namesto dosedanjega načina nakladanja in transportiranja premoga z vozički na nivo savskega rova,

- Kantužar Rado, vodja elektrostrojne službe in Kerže Alojz, nadzornik, oba iz separacije v Trbovljah, sta prejela enkratno denarno nagrado vsak po 1.000,00 din. Po lastni zamisli sta izdelala novo shemo vklapljanja in izklapljanja elektro naprav na novi težkotekočinski separaciji premoga v Trbovljah, tak način so nato osvojili na separaciji tudi v plominu. Preuredila sta tudi štiri elektronske merilne instrumente za štetje vozičkov na separaciji ter vgradila na predklasičnih silih mreže domače izdelave, namesto uvoženih;
- Dobovičnik Ferdo, jamski poslovodja na rudniku Trbovlje, je prejel denarno nagrado v višini 300,00 din. Na njegovo pobudo so uvedli posebne gumijaste zavesne na vseh polnišnicah v jami, ki onemogočajo pri neprekinjen-

nem polnjenju vozičkov stresa-nje premoga v progah,

- Ščukanec Ernest, dipl. inž. rud., asistent na rudniku Trbovlje, je prejel denarno nagrado v višini 300,00 din za skonstruirano kret-nico za žičnico, ki omogoča neo-viran promet materiala na jam-skih križiščih,
 - Glas Silvo, elektrotehnik na rudniku Trbovlje, je prejel denarno nagrado v višini 400,00 din za izdelavo in vgraditev časovnih relejev za vklop in izklop Bibo črpalk v jami,
 - Gračner Stane, elektrotehnik na rudniku Trbovlje, je prejel denarno nagrado v višini 300,00 din za montiranje časovne releje, ki omogočajo avtomatski vklop po izpadu električnega toka na vi-sokonapetostni strani v RTP v jami,
 - Kralj Viktor, strojni tehnik, Vu-kovič Ivan, kovinar in Bartolj Slavko, vsi iz rudnika Trbovlje, so prejeli vsak po 300,00 din denarne nagrade z preureditev ko-lesnega sloga za prevoz po krivi-nah jamske žičnice ter izboljša-nje dvigalne naprave žičnice,
 - Pukmajster Vili, elektrikar in Trebušak Franc, kovinar, oba iz rudnika Trbovlje, sta prejela denarno nagrado vsak po 300,00 din za izdelavo poenostavljene me-hanske blokade zaščitnih vrat v RTP,
 - Savanovič Stevo, nadzornik že-leznega podporja na rudniku Hrastnik, je prejel denarno na-grado v višini 300,00 din za iz-delavo načrta vozička za trans-port TH podporja po glavnem iasku Hrastnik in Ojstro,
 - Žibret Anton, ključavničar na o-bratu GRAMAT rudnika Trbov-lje, je prejel enkratno denarno nagrado v višini 500,00 din. Po-njegovi zamisli so izboljšali či-stilce finih valjev v strojnici o-pekarne.
- Predsednik odbora je vsem na-grajencem toplo čestital v imenu naše celotne delovne skupnosti in jih povabil k nadaljnjemu sodelo-vanju na tem področju, v korist po-sameznih delovnih enot in podje-tja.

T. L.

Letošnji vpis v RŠC

Odbor za izobraževanje in zaposlovanje pri ZPT je na svoji 9. seji, ki je bila 20. maja 1971. sprejel sklep o razpisu učnih mest na rudarskem šolskem centru za šolsko leto 1971/72. Razpisano je bilo naslednje število učnih mest:

- za izučitev poklica kvalificiranega rudarja 100 učnih mest,
- za izučitev poklica kvalificiranega kovinarja 20 učnih mest,

- za izučitev poklica kvalificiranega elektrikarja 10 učnih mest.

Rudarski šolski center je že pred sprejetjem tega sklepa, t. j. v februarju tega leta, pričel z zelo obširno propagandno akcijo za vpis, predvsem za vpis v poklicno rudarsko šolo. Propagandna akcija je zajela predvsem tista območja v Sloveniji, od koder smo že imeli učence, to je Štajersko, Prekmurje in Do-

lenjsko, prav tako pa tudi obmejna področja v Hrvaški ter nekatere kraje v Bosni, od koder že imamo učence. Ker je za izučitev poklica kvalificiranega kovinarja in elektrikarja razpisano manj učnih mest je bilo z interno okrožnico objavljeno članom kolektiva ZPT, ravno tako pa so bile o razpisu obveščene šole in zavodi za zaposlovanje v Zasavju. Spričo majhnega števila prijav in ker se sinovi članov kolektiva ZPT v precejšnji meri vpisujejo v druge kovinarske in elektrikerske šole pa lahko sklepamo, da je bila

obveščenost premajhna. V bodoče se bomo morali poslužiti tudi pri reklamiranju za vpis za izučevanje teh dveh poklicev drugačnih metod.

Za propagando za vpis v poklicno rudarsko šolo, smo v začetku uporabili predvsem tiskano gradivo, s katerim smo cca 380 šol in zavodov za zaposlovanje delavcev v Sloveniji, Hrvaški in Bosni seznanili s pogoji izobraževanja in pogoji za vpis v rudarski šolski center pri ZPT. Del gradiva je bilo ciklostirnega, večbarvni prospekt in letaki pa so bili tiskani. Vse šole so bile prvič obveščene o vpisu že med šolskim letom 1970/71, drugič pa ob koncu šolskega leta. Poleg tega so odšle na teren še posebne skupine, ki so po šolah individualno propagirale vpis v poklicno rudarsko šolo. Prav tako je bil razpis objavljen v precejšnjem številu lokalnih časopisov in lokalnih radijskih postajah na tistih območjih, od koder smo pričakovali odziv. Smatram, da je bilo v te akcije s strani rudarskega šolskega centra vloženo precejšnje delo, prav tako pa so tudi Zasavski premogovniki z velikim razumevanjem te akcije finančno podprli, saj je celotno podjetje spričo razširjene dejavnosti, predvsem obrata za specialna rudarska dela, kot tudi zaradi precejšnje fluktuacije delovne sile na ZPT, zaradi katerih stalež zaposlenih upada, zainteresirano za obnavljanje in pomladitev staleža zaposlenih.

Glede na tako široko zasnovano akcijo je bil tudi odziv oziroma vpis temu primeren. Doslej se je za vpis v poklicno rudarsko šolo prijavilo 182 kandidatov. Vsi ti, če še niso, bodo povabljeni na natančni zdravniški pregled, istočasno pa morajo

Klubska soba v internatu rudarskega šolskega centra ZPT v Kisovcu-Zagorje

predložiti spričevala, ki dokazujejo, da so dokončali najmanj 6. razred osemletke in da so stari 15 let. Doslej je bilo zdravniško pregledanih 50 kandidatov, od katerih je 31 zdravstveno sposobnih za izučevanje poklica rudarja, 19 kandidatov pa je bilo na zdravniškem pregledu odklonjenih in so se vrnili domov. Skupno se je vabilo na zdravniški pregled doslej odzvalo 67 kandidatov, od katerih jih je bilo 30 zdravniško pregledanih, 5 jih čaka na zdravniški pregled, 12 pa jih je samovoljno odšlo ali pa so bili pred zdravniškim pregledom odslavljeni, ker niso ustrezali razpisnim pogojem.

Glede na današnje pokazalce u-

pravičeno računamo, da bo letošnji vpis v 1. letnik poklicne rudarske šole precej večji, kot je bil zadnja leta.

Za izučitev poklica kovinarja in električarja pa se je doslej od skupno 30 razpisanih učnih mest, prijavilo 14 kandidatov, ki bodo na temelju testiranja naknadno razvrščeni za izučevanje poklica kovinarja ali električarja. Prostih je torej še 16 učnih mest in je še vedno možna prijava kandidatov na rudarski šolski center — oddelek za izobraževanje — Trbovlje ali rudarski šolski center Zagorje, kot tudi na kadrovske sektor ZPT.

Pavel Kovač, dipl. inž. rud.

Stališča sindikatov do izobraževanja v delovnih organizacijah

Na 34. seji predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije so razpravljali o stališčih in predlogih za izboljšanje izobraževanja zaposlenih v delovnih organizacijah.

Glede na izredno aktualnost nadaljnjega izobraževanja zaposlenih, je predsedstvo republiškega sveta ZSS sprejelo akcijski program, ki naj bi služil kot izhodišče za družbeno-politično delovanje sindikalnih organizacij v delovnih organizacijah in na drugih ravneh.

Iz tega akcijskega programa povzemamo nekatera stališča in predloge, s katerimi želimo seznaniti člane naše delovne skupnosti:

»Sindikati podpirajo pobudo, da bi v Sloveniji čimprej pripravili dokument o izobraževanju, ki bi na podlagi resolucije o razvoju in izobraževanja na samoupravni podlagi natančneje predvidel uresničevanje zamisli o razvoju tega področja. Podlaga naj bi bila tudi sta-

lišča Zveze komunistov o idejno-političnih vprašanjih vzgoje in izobraževanja, hkrati pa bi morali čimprej ustanoviti posebno delovno skupino, ki bi proučila celotno problematiko in pripravila ustrezno zasnovo za takšen dokument.

Sindikati se bodo še naprej prizadevali, da bi prišlo do tesnejše povezanosti med gospodarstvom in izobraževalnim področjem in da bi našli čim ustrežnejše oblike in načine medsebojnega povezovanja. Brez neposrednih vezi med materialnimi in vsebinskimi temelji nosilcev izobraževanja in delovni organizaciji oziroma njihovimi asociacijami ne bo mogoče premagati odtujenosti med enim in drugim. S tem bi gotovo tudi vse močnejše spodbujali, da bi delovne organizacije na temelju samoupravljanja in samoupravnih odločitev skrbale za izobraževanje in vzgojo tako, kot skrbijo za vsako

drugo sestavino družbene reprodukcije.

Sindikati so se že pred leti zavzeli za bolj organizirano dopolnilno (funkcionalno) izobraževanje, saj mora tako izobraževanje omogočati, da si zaposleni (vodilni, strokovni in drugi delavci) lahko razširjajo in poglobljajo znanje in ga dopolnjujejo z dosežki tistih znanstvenih disciplin, ki jih potrebujejo pri delu. Sindikati se bodo prizadevali, da bi delovne organizacije natančneje predvidele svojo aktivnost v zvezi z dopolnilnim izobraževanjem (strokovnim, splošnim in družbenim), da bi dosegli sodelovanje ustanov, ki se s tem ukvarjajo (fakultete, delavske univerze, izobraževalni centri itd.), da bi prišlo do usklajenega proučevanja potreb in usklajevanja programov itd.

Posebno pozornost pa je treba posvetiti izobraževanju za samoupravljanje, ki mora biti neločljiva sestavina tako splošne izobraževalne politike kot izobraževalne politike v delovnih organizacijah.

Nošenje rudarske uniforme

Niso redki primeri, ko v okviru stanovskih nalog in obveznosti damo posameznim dogodkom poseben slavnostni poudarek. Kakršenkoli namen že ima svečanost in neglede na čustva, ki nas prevzemajo običajno vedno pri slavnostih, ko izražamo zadovoljstvo, veselje nad uspehi, obujamo spomine ali pa nas pretresa globoka žalost, želimo poleg teh notranjih občutkov še na zunaj poudariti, da se to dogaja prinas, da smo to mi, rudarji s posebno zavestjo, vezjo in tradicijo. Prav učinkovit način takega izražanja in večanja slavnostnega vzdušja je brez dvoma uniforma.

Začetke uniformiranosti najdemo že pri najstarejših narodih (Asirci) in se je z različnimi nameni, ki jih je oblika uniforme imela, obdržala prav do danes. Osnovni namen uniforme je bil in je še danes, s strogo obliko, kvaliteto in barvo pokazati pripadnost neki vojski ali rodu vojske, pa tudi neki družbi z določeno organizacijo, dejavnostjo in podobno. Barva in oblika uniforme sta prilagojeni funkciji in potrebi, dočim razni našitki ali celo posamezni deli uniform poudarjajo določeno pripadnost, ki v določeni meri izvirajo iz narodne noše. Vedno pa je veljal princip edinstvenosti posameznih vrst uniform, kot to pove že tudi ime (po latinsko uniformis — enaka oblika).

Tudi rudarji smo imeli svojo uniformo, ki je pa v različnih državah, ob upoštevanju različnih razmer v zadnjem stoletju spremenila prvot-

no obliko, vendar pa je svoje karakteristične rudarske oznake še vedno povsod obdržala.

Ker je tendenca menjanja oblike živa pri nas tudi še danes, v glavnem pri posameznikih, izgublja uniforma po svojem osnovnem pomenu svoj pravi učinek, ki je vpadljiv predvsem takrat, ko uniformiranci nastopijo v sestavih oziroma skupinah. Taka »hetero« forma ruši pogled na geometrijski red in daje vtis razkropljenosti, neenakosti in neurejenosti, torej prav nasprotno od tega, kar hočemo doseči z uniformo.

Namen tega članka je, da opozorimo vse lastnike oziroma uporabnike rudarskih uniform na ugotovljene nepravilnosti, ki močno motijo tako pogled pa tudi splošen učinek nastopa uniformirancev, pa naj ta izvira iz oblike in obnašanja poedincev ali pa sestava uniformiranih sodelavcev.

Začnemo kar pri rudarski kapi. Moramo priznati, da se razen barve, ne ujema z ostalo uniformo. To ni nikakšen ostanek bivših rabljenih oblik rudarskih pokrival, poleg tega pa je brez vsake trdne podlage, ki bi ji ohranjala stalno obliko. Tako posajena na glavo v različnih oblikah in držah, dokaj klavrno zaključuje prav tisti del uniforme, ki je najbolj na očeh.

Tudi bluze so različne. Nekateri jo ob pasu lahko stisnejo s podvezo in s tem povdarijo svoja prsa, medtem ko jo drugi nosijo prosto. Poseben problem pa nastopa pri o-

vratniku. Izdelava sklenjenega o-vratnika je pravilna, vendar se bluze nosijo pod vratom razpete z enim ali več gumbi tako, da pridejo do izraza najrazličnejše barve srajc, posebno pa še kravat. Prav nič natančni nismo tudi pri izbiri čevljev in nogavic.

Še bolj kot s takimi razločki pa kvarimo vtis, včasih tudi nevede, še z držo in splošnim ponašanjem. Nekaj ne smemo nikdar pozabiti in sicer, da so žepi na uniformi le za okras ali pa da hranimo v njih svoje najnujnejše stvari (robec, denarnica itd.), nikakor pa ni remiza za roke. Skupina nastopa vedno pod določenim, pa če še tako enostavnim poveljstvom. Skupina mora zato obvladati vsaj osnovna povelja. Kajenje ustvarja vtis omalovaževanja resnosti nastopa oziroma sodelovanja, zato tega ne moremo dopuščati.

Nekaj teh napak sem naštel z namenom, da jih skupaj odpravimo. Vedno več imamo tudi stikov s tujino. Stanovski tovariši prihajajo k nam in tudi mi k njim, zato je prav, da se v rudarskih uniformah pokažemo tako kot se spodobi.

Slednjič pa — ali ni to tudi stvar našega okusa, čeprav se moramo tu podrediti določenim pravilom?

Očitati mi boste — saj nismo v vojski! Res je — toda jaz ne govorim kot oficir, temveč kot opazovalec neke izmaličene slike, za katero ugotavljam in trdim, da ta ni realna.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Jubilanti dela

Naše podjetje je tudi v letošnjem letu nadaljevalo s tradicijo, do svoje članke delovne skupnosti ob dnevu rudarjev nagradi z zapestnimi urami. Letos je do te nagrade bilo deležnih precejšnje število članov delovne skupnosti. Člani so prejeli zapestno uro za 30-letno delovno dobo v podjetju, članice delovne skupnosti pa za 25 let delovne dobe.

Podatke o upravičenosti na zapestne ure so pripravile posamezne delovne enote, potem ko so preverile potrebne podatke, nato pa je o spornih primerih razpravljal in sklepal še odbor za zaposlovanje in izobraževanje ZPT.

Direktor kadrovskega sektorja Vlado Sihur je na osrednji proslavi ob dnevu rudarjev, dne 2. julija t. l. v delavskem domu v Zagorju seznanil navzoče s podatki, koliko ju-

Rado Ozbič, dipl. inž. rud., direktor rudnika Zagorje ZPT, je izročil zapestne ure jublantom dela iz rudnika Zagorje. Zbrali so se v stekleni dvorani delavskega doma v Zagorju, takoj po končani osrednji proslavi

Foto Klančičar

bilantov dela prejme zapestne ure iz posameznih delovnih enot. Ure pa so razdelili direktorji oziroma vodje delovnih enot po končani proslavi. Nagrajenci s področja rudnika Zagorje so se zbrali v stekleni dvorani delavskega doma, nagrajenci s področja delovnih enot v Trbovljah so ostali po končani proslavi v gledališki dvorani, nagrajenci iz Hrastnika so se zbrali v lutkovni dvorani, nagrajenci iz obrata za specialna rudarska dela pa so se zbrali na balkonu delavskega doma.

Iz posameznih delovnih enot je prejelo zapestne ure naslednje število upravičencev:

upravičenci

delovna enota	moški	ženske	skupaj
rudnik Hrastnik	58	2	60
rudnik Trbovlje	50	1	51
rudnik Zagorje	88	5	93
rudarski šolski center	4	—	4
elektrostrojni obrat	5	1	6
uprava ZPT	5	3	8
nabavni oddelek	6	—	6
avtopark	1	—	1
GRAMAT	3	—	3
separacija Trbovlje	19	4	23
separacija Zagorje	4	2	6
O S R D	44	—	44
Skupaj	287	18	305

Zapestno uro so prejeli:

iz rudnika Hrastnik: Babič Ivan, Bratuša Anton, Cimperšek Jože, Čanžek Vinko, Čeč Jože, Dolanc Ferdo, Draksler Stanko, Drnovšek Martin, Dušak Dominik, Eržen Franc, Flisek Stanko, Funkel Mirko, Grlica Franc, Grešak Peter, Hohkraut Avgust, Hriberšek Ciril, Hul Alojz, Janc Franc, Jančič Albin, Janškovič Franc, Jerše Franc, Jevnišek Ivan, Jurak Albin, Kandušer Aleksander, Klenovšek Ivan, Kordon Srečko, Koren Stane, Kotnik Štefka, Kovač Alojz I., Leban Viktor, Leskovšek Albin, Marinko Franc, Meserko Jože, Mestrič Milan, Mlinarič Ivan, Novak Viktor, Očeppek Ivan, Opresnik Franc, Pavlič Anton I., Perko Vinko, Pevec Karel, Piki Ivan, Puš Alojz, Ručman Slavko, Rupnik Milan, Skočir Rudolf, Sladič Stanko, Šentjunc Danica, Šepetave Franc, Škof Franc, Škrabar Miha, Štarkl Jože, Šubič Alojz, Vidergar Jože, Volavšek Anton I., Zajc Jože, Zibret Friderik, Pavlič Anton, II., Pavlič Dominik, Peternej Rudolf;

iz rudnika Trbovlje: Ahac Anton, Beravs Milan, Borštner Viktor, Brvar Franc, Burjes Franc, Borštner Jože, Cerjak Viktor, Češko Milan, Dimec Hinko, Dobnik Marjan, Dollar Izidor, Dolenc Franc, Forte Ferdo I., Forte Alojz, Gorišek Alojz, Gorobinko Ivan, Hauptman Angela, Jelen Janez, Jurečič Franc, Kerin Justin, Kobal Ignac, Kuder Matija,

V lutkovni sobi delavskega doma v Zagorju je Ivan Petrov, dipl. inž. rud., direktor rudnika Hrastnik ZPT, izročil jubilentom dela zapestne ure
Foto Klančičar

Direktor rudnika Trbovlje ZPT Cveto Majdič, dipl. inž. rud., je izročil jubilentom dela v dar zapestne ure in se jim zahvalil za njihovo dolgoletno uspešno sodelovanje
Foto Klančičar

Mirko Mlakar, dipl. inž. rud., direktor separacij ZPT, izroča jubilentom dela iz separacij priznanja
Foto Klančičar

Jubilanti dela obrata za specialna rudarska dela ZPT so se zbrali na proslavi dneva rudarjev v Zagorju
Foto Klančičar

Metličar Anton, Nadrah Alojz, Ocepek Ivan, Očko Leopold, Paveljšek Ferdo, Pečnik Jože, Pernar Jože, Petek Franc, Pucelj Alfonz, Pucelj Anton, Ramšak Ivan I., Redenšek Vlado, Rep Jože, Smrekar Alojz I., Sinkovec Alojz, Štrous Vinko, Treven Vili, Tržan Ferdo, Vidmar Martin, Zadobovšek Franc, Zorko Hinko, Zibert Ivan II., Florjanc Silvo, Bizjak Franc, Lindič Ivan, Peklar Franc, Jevšvar Franc, Jerin Slavko, Mihelec Anton;

iz rudnika Zagorje: Bokal Ivanka, Juvan Ljudmila, Laznik Štefanija, Polak Marija, Ule Anica, Babič Dušan, Baš Jože 6., Baš Stanislav, Bergant Franc, Blatnik Dominik, Bokal Ladislav I., Borišek Leopold, Brodar Pavel, Brvar Ignac 6., Dolenšek Jože 5., Drolc Maksimilijan, Drnovšek Jože 24., Drnovšek Pavel, Ferme Leopold 1., Forte Alojz, Gajser Simon, Glavač Jože, Gorišek Andrej, Gošte Ivan 3., Grabnar Damjan, Grabnar Franc 10., Grošelj Franc 11., Grošelj Jože, Herle 3., Herle Franc 6., Hribar Albert, Hribar Mirko, Izlakar Ladislav, Jelševar Alojz, Klančičar Ciril, Klopčič Jože 5.,

Knez Štefan, Korimšek Martin, Kos Franc 7., Kotar Ludvik, Kovač Anton 4., Kovač Anton 5., Kovač Matija, Kralj Anton 6., Kralj Štefan, Kreže Stanislav, Koprive Vladimir, Kržišnik Ernest, Leben Franc 3., Leben Stanislav, Lonbar Mirko, Medvešek Alojz 2., Mostar Karel, Mežnar Rihard, Mrva Roman, Novak Anton, Oovink Ferdo, Osredkar Alojz, Pirnat Rudolf, Plaznik Edi, Podbevšek Gregor, Pograjc Franc, Podrenik Ivan, Poljšak Alojz, Praznik Oto, Ravnikar Anton 1., Razpotnik Ferdo, Razpotnik Viktor, Rebolj Ciril, Rems Franc 2., Renko Franc 2., Repovž Jože, Pitter Oto, Rogelj Ludvik, Ržišnik Ivan 2., Slapar Jože, Smrkolj Ferdo, Sotenšek Franc 4., Stražar Franc, Štepic Friderik, Troha Albin, Uranič Rudolf, Vodišek Leopold, Vozelj Leopold 3., Vresk Ivan, Zore Karel, Zorko Ivan 3., Zupan Karel 1., Zupančič Avgust, Zupančič Peregrin, Žaubi Benedikt, Železnik Viktor, Žibret Viktor;

iz rudarskega šolskega centra: Krafogelj Ivan, Brvar Mirko, Grošelj Dionizij, Leben Franc;

iz elektrostrojnega obrata: Ameršek

Berta, Guna Janez, Kolar Adolf, Strašek Ivan, Jerman Alojz, Lavrič Mirko;

iz uprave ZP: Ačkun Stane, Cizej Milan, Hernaus Milica, Jenčič Franc dipl. inž. kem., Jerše Ana, Kovač Milan, Lapornik Heda, Turnšek Roman;

iz nabavnega oddelka: Bajda Ivan, Kršlin Avgust, Končar Ivan, Ocepek Viktor, Obolnar Franc, Perme Franc;

iz avtoparka: Gobovec Franc;

iz obrata GRAMAT: Leskovšek Ivan, Pavlič Anton, Tomažin Alojz;

iz separacije Trbovlje: Brkeljc Franciška, Bebar Franc, Dolanc Ivan, Kostanjevec Anton, Dolšek Ana, Gradišek Milan, Grčar Viktor, Janež Srečko, Jerše Leopold, Juvan Jernej, Levec Pavla, Mivec Mirko, Pečnik Franc, Smodiš Ludvik, Filač Franc, Jerman Terezija, Kolar Franc, Knez Jože, Kovač Adi, Kovačič Alojz, Pišek Alojz, Štolc Jože, Springer Ivan;

iz separacije Zagorje: Cilenšek Franc, Kelner Mirko, Kosmač Justina, Pilič Marija, Podrenik Drago, Repovž Jože;

iz obrata za specialna rudarska dela: Bočko Jože, Čož Anton, Gole Franc, Hacin Slavko, Izlakar Ludvik, Janežič Alojz, Juvan Anton, Kotar Ivan, Kontrec Štefan, Kolar Tomaž, Klopčič Franc, Kos Franc, Kos Leopold, Predovnik Rudolf, Kosmač Jože, Krečan Emil, Likar Anton, Lokar Alojz, Markovšek Ivan, Medvešek Janez, Mirč Stanko, Mrigole Jože, Oblak Blaž, Petelinc Jože, Petan Jože, Povše Bogomir, Pungaršek Jože, Pustotnik Mirko, Renko Edi, Razpotnik Franc, Rožina Jože, Ružnička Mato, Satler Mirko, Simončič Franc, Seme Alojz, Šmid Bruno, Vozelj Alojz, Vodeb Drago, Vukovič Jože, Zupanek Martin, Zmrzlak Venčeslav, Završnik Stanislav, Zupan Alojz.

Uredniški odbor glasila Srečno se pridružuje čestitkam, ki so jih izrekli direktorji oziroma vodje posameznih delovnih enot ob predaji zapestnih ur. Želimo, da bi vsem jubilatantom dela podarjene ure dolgo tekale!

REKREACIJA IN ZDRAVJE

Človeški organizem, sestavljen iz milijarde celic, se iz dneva v dan izrablja in obenem obnavlja. Primerjamo ga lahko, seveda zelo grobo s strojem, ki dobiva svojo energijo s hrano, ki se razkroja v prebavnih organih. S krvjo jo raznaša po organizmu in mu daje vir energije. Celice človeškega organizma se od rojstva do smrti obnavljajo. Snovi, ki so pri tem še uporabne, se vgrajujejo v nove celice. Človek pa ni samo fizično bitje, temveč ima za razliko od ostalih živih bitij, močno razvito duševnost-psiho, s katero

hote usmerja in vpliva na svoj razvoj in svojo dejavnost, usmerja svojo fizično in psihično sposobnost. Razumljivo je, da med delom pride do določene izrabljenosti teh njegovih sposobnosti, zato je potreben določen čas za regeneracijo. Čas, ki je zato potreben, imenujemo rekreativni čas ali tudi čas obnavljanja. Potreba po dolžini rekreativne faze je lahko različna in je v prvi vrsti odvisna od teže dela oziroma delovnega procesa. Ne smemo pa pri tem pozabiti, da ni bistvene razlike med težo (težavnostjo) fizičnega in psi-

hičnega dela. Oba povzročata določene spremembe v organizmu človeka glede izčrpanosti ali celo obolenja. Prvi in najpomembnejši znak tega stanja v organizmu je utrujenost. To je alarmni signal samega organizma, da je prišlo do izrabljenosti fizičnih ali psihičnih sposobnosti zavoljo česar je potreben počitek.

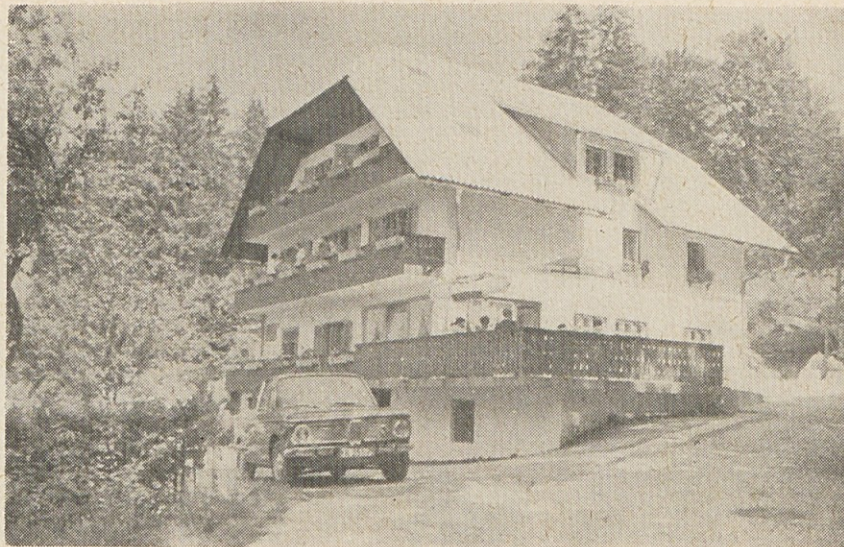
Časovno ta potreba nastopi v nekem določenem intervalu, ki je lahko dnevni, t. j. počitek med delom, nočni počitek, tedenski počitek (sobota in nedelja) ali letni počitek (do-

pust). Statistično je dokazano, da pride v času dnevnega delovnega procesa prvi padec učinkovitosti dela med četrto in peto uro delovnega procesa (čas za malico) in da znaša učinek dela pri osemurnem delavniku osmo uro komaj le še dva odstotka celokupne učinkovitosti. Znan je tudi padec produktivnosti na koncu tedenskega dela. To so torej fiziološke faze izčrpanja organizma, ki zahtevajo fazo počitka. Po cca enajstmesečni zaposlitvi pa je potrebna za rekreacijo organizma daljša faza, tako imenovana faza letnega dopusta.

Namen tega članka je, da pokaže potrebo in nujnost po rekreaciji, v prvi vrsti tedenski in letni, glede na možnosti v Zasavju in potreb delovnih ljudi v rudarstvu.

Planinski vrhovi v Zasavju s številnimi, dobro opremljenimi srednje-gorskimi kočami, ki leže v nadmorskih višinah od 750 do 1100 m, so lahko dostopni in so idealni za krajšo pa tudi dalje časa trajajočo rekreacijo. Ta nadmorska višina je namreč nekako fiziološka, saj ne zahteva od organizma večjih dodatnih obremenitev, kot je to primer pri visokogorskih turah ali obmorski rekreaciji. Znano je, da pri visokogorskih turah zaradi znižanega parcialnega pritiska kisika v zraku, pri netreniranih in neadaptiranih ljudeh, lahko pride do različnih motenj v organizmu, v prvi vrsti do znakov slabega počutja, glavobolov, utrujenosti, motenj v dihanju in v slabši dojemljivosti vidnih in slušnih organov, ki jih poznamo pod imenom višinska bolezen. Jasno je, da so za rekreacijo pri takih višinah sposobni le popolnoma zdravi ljudje. Isto velja za obmorsko rekreacijo, kjer zaradi zvišanega parcialnega pritiska kisika in močne vročine, ni priporočljivo vsakemu človeku letovanje ob morju. Poznamo mnogo obolenj in stanj organizma, pri katerih je iz medicinskega stališča kontraindicirano letovanje ob morju, na primer: slabokrvnost, srčna obolenja, nekatera sistemska obolenja, obolenja žlez z notranjim izločanjem — sladkorna bolezen, obolenja ožilja, krvni pritisk itd.

Srednjegorske višine do cca 1000 m nadmorske višine so za rekreacijo idealne, ker pri njih iz zdravstvenega stališča praktično ni nobenih kontraindikacij. Druga dobra stran je v tem, da zaradi obsežnih gozdnih površin in bujne vegetacije vplivajo izredno pomirjevalno na vegetativni živčni sistem. Posebno priporočljivo je pri tako imenovanih »živčnih« ljudeh, torej pri ljudeh, pri katerih ne gre za kako organsko obolenje, temveč za močnejšo reakcijo na različne zunanje in endogene faktorje in so navadno posledica slabše prilagodljivosti. Skratka za bolezen, ki jo imenujemo tudi bolezen 20. stoletja, bolezen, ki se je razmahnila kot posledica močne

Posnetek pensiona Rožič v Bohinju, v katerem so letos prvič letovali člani naše delovne skupnosti. Podjetje ima v tej zgradbi po pogodbi dogovorjenih 15 ležišč, v šestih sobah
Foto: inž. Tone Bregant

tehnične razvitosti, tempa dela in avtomatizacije proizvodnje.

Zelo dobro vpliva tudi na obolenja dihalnih organov, ki nastopajo kot posledica zapravitve in onečiščenja ozračja, z različnimi produkti izgorovanja. Znano je, da spadajo naselja v Zasavju v eno najbolj kontaminiranih predelov Slovenije. Izredno blagodejni vpliv ima tudi na krvotvorne organe, posebno pri blagih slabokrvnostih oziroma malokrvnostih, boleznih, ki jih najdemo v Zasavju v velikem številu, tako pri otroški populaciji kot tudi ženski delovni sili v industriji, kjer imajo opravka z nekaterimi toksičnimi snovmi, kot so na primer razredčila, topila, nekateri težki metali in podobno. Srednjegorska klima vpliva dobro tudi na pravilno mineralizacijo kostnega tkiva, zaradi vpliva ultravioletnih žarkov, ki je dosti bolj fiziološka in manj nevar-

na za organizem kot vpliv žarkov ob morju. Ne smemo pa pozabiti tudi možnosti krajših, manj napornih izletov, iger na plavanjih in celo rekreativnega kopanja in plavanja, odkar so nekateri domovi opremljeni z manjšimi bazeni. Vse to rekreativno športno udejstvovanje, ima še poseben pomen na preprečevanje (preprečevanje) degenerativnih sprememb kostno vezivnega tkiva, ki predstavlja zaradi nefiziološkega položaja telesa pri delu in težavnosti dela v rudarstvu, pri rudanjih čisto obolenje.

Zavoljo naštetih dejstev smatram, da so planinski vrhovi v Zasavju s svojimi domovi, idealno mesto tako za dnevno, kot tudi tedensko, pa tudi letno rekreacijsko fazo delovnih ljudi, posebno še, če upoštevamo njih bližino in ne nazadnje tudi ekonomski moment.

Dr. Jože Toplak

NEKAJ NAVODIL TISTIM, KI RADI PREHITEVAJO NA CESTI!

1. Preden želiš prehiteti, pogledaj v vzratno ogledalo in, če je zadaj prosto, začni s prehitevanjem! Torej: ogledalo, signalizacija, prehitevanje.
2. Preden želiš prehiteti, se vprašaj ali je to potrebno?
3. Smeš se, če te prehitevajo!
4. Ob praznikih in nedeljah ne prehitevaj!
5. Tudi, če si v koloni ne prehitevaj!
6. Preden želiš prehiteti, pomisli in predvidi!
7. Samo predrzni voznik ne čaka in ne premisli; igra se s smrtjo! Izziva jo!
8. Če te kdo želi prehiteti, ne oviraj ga, saj dobro izvedeno prehitevanje pomeni tudi zate varnost!
9. Dvoboj v prehitevanju — to je

- šport norcev ali samomorilcev in ubijalcev.
10. Pri prehitevanju napačna ocena ni zastoj.
11. Nikoli se ne zadovoljuj z oceno, da si »dobro zvozil!«
12. Kdor noro prehiteva, se je sam obsodil.
13. Osmeši junake nepremišljenega prehitevanja kjerkoli moreš; morda boš s tem nekoga rešil. Sklicuj se pri tem na njegov razum, ne na čustva!
14. Dober voznik je tisti, ki se vključuje v ritem kolone, ne prehiteva in ga tudi drugi ne prehitevajo!
15. Pomagaj tistemu, ki te prehiteva to je namreč znak tvoje superiornosti pri vožnji. Boljši voznik pomaga pri preprečevanju nesreč slabšemu vozniku.

Preventivni ukrepi in napotki bolnikom s krčnimi žilami

Nastanek krčnih žil je dedno pogojen in neglede na te osebne lastnosti slehernega posameznega človeka imajo pri nastajanju krčnih žil svojo vlogo vse tiste okoliščine, zaradi katerih pride do zastoja krvnega obtoka v golenjih dovodnicah. Med nje sodijo: stoječi poklic, splošna telesna lenobnost, zastoj krvi v trebušni votlini zaradi dolgotrajne zapeke, nosečnost, zadržane podveze idr.

Potemtakem vsak član delovnega kolektiva, čigar narava poklica zahteva daljšo stojanje ima možnost in je potencialni kandidat, da zboli zaradi motenj krvnega obtoka v spodnjih okoliščinah. Zato je potrebno misliti na to možnost in ukrepati čimprej, posebno pri tistih osebah, ki dalj časa stojijo in tudi pri tistih, katerih starši bolujejo za krčnimi žilami, ker so te skupine najbolj ogrožene. Torej bistveno je misliti na to bolezen takoj, ko se pojavijo znaki napetosti, stiskanja, teže, krčev in bolečin v mečah, čeprav ni nobenih vidnih znakov.

Preventivni ukrepi proti nastajanju in razvijanju krčnih žil bi bili naslednji:

- a) zdrav način življenja ob zadostnem telesnem gibanju, gojenje športnikov, pravilno razporejeni in dobro izkoriščeni počitki, posebno v poklicih, ki terjajo daljšo stojanje,
- b) v nosečnosti so mehanični in hormonski vplivi pomembni vzrok za nastajanje krčnih žil, obremenitev spodnjih okončin je večja kot sicer, zato so možno stali za razvoj krčnih žil večje. Vsaka nosečnost pomeni novo nevarnost od krčnih žil. Zato je ravno v nosečnosti nujno potreben zdrav način življenja, pravilna prehrana in zadostno telesno gibanje,
- c) pri vseh poklicih, ki terjajo daljšo stojanje, posebej če gre za ženske, je potrebno, da se delajo razbremenilne vaje (hoja po prstih v odmorih, doma pa tkz. »vožnja s kolesom«). Na delov-

nem mestu pa je nujno potrebno nositi čevlje s srednje visoko peto,

- d) v primerih, kjer gre za povečano telesno težo (idealna telesna teža ustreza številu centimetrov telesne višine nad 100 (npr. če je oseba visoka 170 cm, je idealna teža 70 kg), potrebno je ukreniti vse, da bi shujšala. Uživati je treba čim več sadja in zelenjave, odpovedati se sladkorju in močnatim jedem (kruh, testenine) ter maščobam,
- e) pogostokrat so krčne žile kombinirane z drugimi deformacijami, bodisi stopala ali goleni. Razumljivo je, da je takrat nujno potrebno nositi ortopedske vložke za stopala in posvetovati se z ortopedom,
- f) vsaka oseba nad 25 letom starosti, ki ima subjektivne težave v spodnjih okončinah, se mora vsaj enkrat letno pregledati pri zdravniku,
- g) preventivno jemanje zdravil, ki vplivajo na drobno ožilje spodnjih okončin v smislu normaliziranja in utrjevanja žilne stene. Taka zdravila (katera nam predpiše zdravnik) so potrebna posebej osebam, katere imajo začetne težave kot so občutki stiskanja, napetosti, teže in bolečin v spodnjih okončinah brez vidnih znakov razširjenja ven. Omenjena zdravila je potrebno jemati neprekinjeno vsaj šest tednov v teku enega leta, sicer ne bomo dosegli zaželenega učinka. Če gre za razvito bolezensko sliko varikoznega sindroma (razširjene vene, spremembe na koži goleni v obliki atrofije, spremembe v barvi kože, golenja razjeda zaradi motenj krvnega obtoka idr.), je nujno potrebno čimprej k zdravniku, ker je zdravljenje takih bolnikov dolgotrajno in se ne sme zgoditi, da nekateri bolniki v času zdravljenja obupajo ne zavedajoč se, zelo hudih posledic, ki se lahko razvijejo. Posebno je važno poudariti, da je potrebno povijanje goleni z elastičnim

kompresijskim povojem, ki nam ga praktično pokaže zdravnik, da ne bi z nestrokovnim povijanjem še bolj zavirali krvnega obtoka. Kompresijski elastični povoj povijemo zjutraj, še predno vstanemo iz postelje in ne šele nekaj časa potem, ko so razširjene dovodnice že spet močno napolnjene s krvjo.

Elastične nogavice niso primerne in sicer zato, ker se z njimi ne more doseči enakomerna kompresija, ker lahko nogavica na nekaterih mestih popusti tako, da dosežemo celo nasproten učinek od zaželenega. In še na koncu tega sestavka želim nekaj napotkov glede ukrepov pri zdravljanju golenje razjede. Bolniki pogosto uporabljajo različne domače pripravke (arnika, hermelika idr.), za obkladke in izpiranje ter mazila z različnimi primesmi po katerih se večkrat pojavljajo alergični pojavi. Ravno tako, popolnoma zgrešeno, pogosto uporabljajo razna mazila, ki vsebujejo kortikosteroide (hormoni nadledvične žleze) in ki imajo negativen vpliv na zdravljenje golenje razjede. Pogosto ta zdravila kupujejo v lekarni brez recepta in brez posvetovanja z zdravnikom.

Torej mazila kot so Hydrocortison, Hydrocortison, Synalar, Locacorten, Ultralan idr. negativno vplivajo na golenjo razjedo, ker zavirajo zaraščanje rane. Prav tako je hudo zgrešeno, če bolnik po lastni presoji zdravi golenjo razjedo in kupuje različna mazila. Mora torej prihajati na ambulatne kontrole zaradi posveta, nadaljnjega predpisovanja najprimernejših zdravil in vsakokratne obdelave golenje razjede. Bolnik se mora zavedati, da golenja razjeda na okončini s prizadeto cirkulacijo ni enkratni pojav, ki ozdravljen ne terja nobene skrbi več. Nasprotno, cirkulacijske motnje ostanejo in možnost ponovitve razjede, tudi ob najmanjši poškodbi, vnetju ali podobnem je vedno prisotna.

Dr. Ljubo Đorem

TO IN ONO

Puklež je ime za kos lesa, ki ga je treba odsekati ali odžagati, če je okrogel les predolg ali pa jama prenizka pri »cimpranju«. V tak kos lesa ali puklež je ob koncu šihla včasih vsak knap zasadil sekiro, dal na ramo in odnesel domov. Služil je seveda za kuho, peko in ogrevanje. Prebivalci v rudarskih kolonijah so imeli doma (ponekod imajo še danes) v baraki tudi najlepše pukleže, pa še ob baraki so bili zloženi. Na te pukleže so bile tudi knapovske

ženske ponoshe. Če je mlad rudar včasih vprašal dekle iz kolonije, če lahko pride zvečer v vas, je ponavadi dejala: »pa fejest puklež prinesi s seboj«.

Knapovska sekira, dolga in ozka, vedno dobro nabrušena je bila in je še, največji knapov ponos. Da je bila dobro obdelana, si moral imeti z obratnim kovačem, ki je sekire kalil, dobro zvezo. Na »žaljfu« jo je treba dobro nabrusiti, v žepu pa

imeti dober brusilni kamen. S tako naostreno sekiro lahko na hitro in dobro zašoraš, štempelj hitro odsekaš, če je predolg, narediš pin, zabiješ ušpirovec, izmeriš širino tira ali višino številke. Sekirino toporišče mora imeti namreč točno dolžino, t. j. 64 cm. Po končanem šihlu zamahneš v njo še v puklež in ga neseš domov. Doma ponekod postavijo sekiro za vrata. Marsikdo se je včasih poslužil tudi za druge hude namene. Torej, sekira je knapova nepogrešljiva prijateljica in nujni rekvizit.

PREDSTAVLJAMO VAM:**Marjan Avsenak**

V minulem šolskem letu je končal triletno šolanje v rudarskem šolskem centru ZPT, eden najboljših športnikov RŠC Marjan Avsenak, ki se je rodil pred 18. leti v Brežicah. V času šolanja in bivanja v domu rudarskega šolskega centra v Kisovcu, se je ves čas aktivno ukvarjal s športom, najrajši pa je imel namizni tenis, vedno je bil v domu prvak v tej disciplini. Zelo aktiven in delaven pa je bil zlasti v šolskem športnem društvu Bratstvo. Z njim smo imeli kratek razgovor.

Kako je prišlo do ustanovitve ŠSD Bratstvo na RŠC?

Pred dobrimi dvema leti je bilo na pobudo posameznih dijakov rudarskega šolskega centra v Zagorju in vodstva šole, ustanovljeno šolsko športno društvo s simboličnim imenom Bratstvo. Člani tega društva so v glavnem bodoči mladi rudarji iz Slovenije in Bosne, ki se tu pripravljajo za poklic rudarja — kopača. Z ustanovitvijo ŠSD Bratstvo pa smo si naložili mnogo novih skrbi, nalog in problemov.

Kakšne probleme ste imeli in kako ste jih reševali?

Najprvo moram povedati, da je bila za naše društvo in pravzaprav za vse dijake rudarskega šolskega centra največja pridobitev zgraditev našega športnega centra pri domu rudarskih vajencev v Kisovcu, kjer so igrišča za nogomet, košarko, odbojko in rokomet. Z marljivim delom učencev iz doma RŠC pa tudi vzgojnega osebja, smo po mnogih prostovoljnih delovnih urah dosegli cilj — svoja igrišča. Pri teh naših snovanjih in delu pa nas je seveda materialno podprlo naše podjetje, za kar smo mu hvaležni.

V okviru ŠSD Bratstvo deluje v domu športni aktiv, v katerem delujejo različne športne sekcije. Menim, da je bil naš največji problem ki smo ga reševali z vodstvom šole, včasih tudi prepočasi, nabava športnih rekvizitov, zlasti nogometnih žog. Le-teh je vedno premalo.

Kako bi ocenili uspehe oziroma neuspehe ŠSD Bratstvo?

Delo ŠSD Bratstvo lahko brez pomislekov ocenim kot zelo uspešno. Športno udejstvovanje in tekmovanja so potekala zadovoljivo.

Organizirano je bilo mnogo športnih srečanj in domskih prvenstev, zlasti v šahu in streljanju z zračno puško.

Precejšnje težave pa so pri treningih, ker je zaradi teoretičnega in praktičnega pouka nemogoče zbrati vse igralce.

Če pa se ozrem na izide posameznih srečanj, lahko ugotovim, da so naše ekipe žele precej uspehov, bilo je več zmag kot porazov. To pa nam tudi dokazuje, da smo tekmovali »rentabilno«.

Kaj ti je ostalo v najlepšem spomину?

V najlepšem spomину mi je ostalo srečanje oziroma vsakoletna srečanja z RŠC Velenje ter zlasti prvo srečanje na naših novih igriščih.

Kaj bi bilo še potrebno storiti za piživitev dela ŠSD Bratstvo?

Zdi se mi nujno opozoriti na več stvari, ki so po mojem mnenju verjetno ovira za boljše delovanje ŠSD Bratstvo. Bolj bi bilo potrebno skrbeti za športne rekvizite ter v delovanje tega društva vključiti, seveda če bi to želeli, tudi ostale člane našega delovnega kolektiva, ki bi pomagali pri treningih in nam pomagali pri delu. Pri tem mislim

predvsem na vzgojno osebje v domu ter na instruktorje in predavatelje. Nujno pa bi morali imeti tudi trenerja. Tako bi imeli mladi športniki veliko več veselja do treningov, bili bi pa tudi marljivejši.

Opozoriti pa moram tudi na to, da je dolžnost mladih v domu: nenehna skrb za urejevanje in vzdrževanje športnega centra, saj se drugače lahko zgodi, da bo propadel.

Marjan Avsenak je bil vseskozi predsednik ŠSD Bratstvo. Ob zaključku šolanja na rudarskem šolskem centru v Zagorju, mu je vodja RŠC Pavel Kovač, dipl. inž. rud. izročil več diplom, kot priznanje za športno udejstvovanje in dosežene športne uspehe.

Janko Savšek

Celoletna tekmovanja

Minila sta komaj dva meseca od zaključka letošnjih športnih iger, če jih lahko tako imenujemo, ki so potekale mesec dni pred dnevom rudarjev. Udeležba je bila presenetljivo velika. Opazili smo, da se vsako leto, že po nekem nenapisanem zakonu, tekmujejo v približno istih disciplinah.

Zlasti zanimiva in razburljiva so bila srečanja v tistih panogah, kjer je bilo dovolj prostora za gledalce. S posameznimi ekipami, ki so prispele na tekmovanja v drug kraj, v Trbovlje, Hrastnik ali Zagorje, so pripotovali tudi gledalci, ki so vneto vzpodbujali ekipe oziroma tekmujočo ekipo s svojega obrata ali rudnika. In tako je prihajalo dodebat ne le na športnem igrišču, temveč tudi na robu športnih aren. Gle-

dalci so se seznanjali in ugotavljali, da so člani istega kolektiva in da jih loči le ena oziroma dve dolini.

Po končanih srečanjih je bilo včasih med pogovori tekmovalcev in gledalcev slišati, da bi bilo umestno organizirati več podobnih srečanj, več tekmovanj in da ni dovolj, da tečejo določena tekmovanja le enkrat na leto, ki trajajo le mesec dni. Hkrati s temi in podobnimi mislimi pa so bila izrečena tudi priznanja rudniškemu odboru sindikata rudarjev ROS za organizacijo in izvedbo tekmovanj.

O teh predlogih in željah je vredno razmisliti. Znano je, da so tekmovanja v počastitev rudarskega praznika utečena, znano je tudi, na naše ekipe v vseh treh revirskih dolinah sodelujejo v tekmovanjih,

ki jih prirejajo komisije za šport in rekreacijo pri občinskih sindikalnih svetih v Zasavju, toda čutiti je željo in potrebo, da bi člani ZPT sami pripravili tekmovanje v različnih panogah, vse enote in rudniki naše delovne organizacije. Zanesljivo pa je, da bi se v ta tekmovanja preko šolskega športnega društva Bratstvo, vključili tudi bodoči mladi rudarji ZPT.

Pri organizaciji celoletnega tekmovanja bi moral biti organizator in izvajalec, vsaj tako sodimo, ROS (rudniški odbor sindikata) s sodelovanjem referentov za rekreacijo in šport vseh sindikalnih podružnic ter sodelovanja referenta za rekreacijo, letovanja in šport pri podjetju. Voditi bi nas moralo mimo zna-
ne reklame »zdrav duh v zdravem

telesu« tudi spoznanje, da so športna tekmovanja najučinkovitejša pot za seznanjanje in sklepanje poznanstev in prijateljev. Lahko bi trdili, da bi bilo za razpisano celoletno tekmovanje dovolj tekmujočih ekip in da bi mladi »zagradili« predvsem bolj dinamične igre, kot n. pr. nogomet, rokomet in namizni tenis, ostali, starejši pa tekmovali v bolj umerjenih igrah. Zadovoljni bi bili tako prvi kot drugi.

Mimo čisto športne strani, pa bi racionalno usmerjali tudi odvečno energijo mladih, ki pravzaprav v

naših dolinah nimajo večjih pogojev, da bi jo pametno in koristno porabili.

Prepričani smo še toliko bolj, ker realizacija tega predloga ne bi terjala velikih finančnih sredstev. Seveda pa je domala vse odvisno od pripravljenosti sindikalne organizacije, ki bi pripravila in skrbela za nemoten potek tekmovanj, pa tudi od tekmovalcev samih. Ligaški sistem tekmovanja bi v eni ali drugi dolini, pritegnili precejšnje število gledalcev, predvsem članov naše delovne skupnosti na športna igrišča,

kjer bi imeli možnost se medsebojno spoznavati.

Upam, da predlog ne bo naletel na gluha ušesa in da nihče ne bo navedel vrsto »objektivnih« vzrokov, ki bi govorili proti poskusu uvedbe celoletne rekreativno-sportne dejavnosti v naši delovni organizaciji. Prepričani smo, da bomo lahko kaj kmalu zvedeli, da smo končno tudi pri nas naredili korak dalje od občasne športne rekreativne dejavnosti.

Janko Savšek

Razdeljeni pokali ROS-a

Tako kot vsa leta doslej, je tudi ob letošnjem rudarskem prazniku pripravil rudniški odbor sindikata rudarjev (ROS) pri ZPT tekmovanja v nogometu, kegljanju, streljanju z zračno puško in v šahu. Zanimivo je, da je vsako leto vse več ekip, ki se prijavljajo za tekmovanja v posameznih panogah. Tako je letos tekmovalo za pokale ROS-a vsega skupaj kar 26 ekip in sicer v nogometu 4, v streljanju z zračno puško, 7, v šahu 3 in kegljanju 12 ekip.

Pokale za osvojena prva mesta so na osrednji proslavi dneva rudarjev v zagorskem delavskem domu dobili: v nogometu rudnik Zagorje, v kegljanju prva ekipa rudnika Trbovlje, v streljanju z zračno puško rudnik Hrastnik in v šahu rudnik Zagorje. Torej, v letošnjem tekmovanju v počastitev dneva rudarjev, so imeli največ uspeha tekmovalci rudnika Zagorje — v posameznih panogah so nastopili okrepljeni z vajenci rudarskega šolskega centra ZPT, ki so osvojili dva, rudnik Trbovlje in rudnik Hrastnik pa sta osvojila vsak po en pokal ROS-a.

V nogometu je bil končni vrstni red naslednji: rudnik Zagorje 12, rudnik Trbovlje 10, rudnik Hrastnik 9 in elektrostrojni obrat 5 točk. V kegljanju pa so se ekipe razvrstile takole: rudnik Trbovlje I 516, rudnik Trbovlje II 503, rudnik Hrastnik I 461, rudnik Trbovlje III 442, rudnik Zagorje I 433, OSRD 428,

Predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev — ROS tov. Rado Kantušar, je izročil predstavnikom delovnih enot ZPT športne pokale za dosežene zmage v športnem tekmovanju pred dnevom rudarjev Foto Klančičar

rudnik Hrastnik II 424, tehnična ekipa 405, elektrostrojni obrat 399, separacija 389, rudnik Zagorje II 385 in dvanajsta ekipa obrata Dol rudnika Hrastnik s 376 podrtimi keglji.

V streljanju z zračno puško, kjer je tekmovalo sedem ekip, je bil končni red naslednji: rudnik Hrastnik 1.200, rudnik Trbovlje I 1.160, rudnik Zagorje 1.012, separacija Trbovlje 949, rudnik Trbovlje II 771,

elektrostrojni obrat 753 in obrat Dol rudnika Hrastnik 743 krogov.

V šahu, kjer so za pokal ROS-a tekmoval tri ekipe, je bil vrstni red naslednji: rudnik Zagorje, rudnik Trbovlje in rudnik Hrastnik. V šahu je bil odigran le dvoboj rudnik Zagorje: rudnik Trbovlje 6:4, ker tekmovalci rudnika Hrastnik zaradi nesporazuma na tekmovanje niso prišli.

Janko Savšek

3. številka »Mladi rudar«

V minulem šolskem letu, so bodoči mladi rudarji, ki se šolajo in usposabljaajo za rudarski poklic v rudarskem šolskem centru pri ZPT v Zagorju, izdali tri številke svoje-ga ciklostiranega glasila »Mladi rudar«. Pred zaključkom šolskega leta je izšla 3. številka oziroma zadnja številka tega glasila v preteklem šolskem letu. Glasilo izdaja pod mentorskim vodstvom Vlada Garantinića mladinski aktiv RŠC, urejuje pa ga uredniški odbor.

Zadnja številka glasila »Mladi rudar« obsega 20 strani z lično izdelano naslovno stranjo, ki simbolizira delo rudarjev v jami in je delo linorez Mihaela Krasnik, članice RELIK-a iz Trbovelj.

Uvodne misli in besede z naslovom »Mladim rudarjem na pot«, je napisal vodja rudarskega šolskega centra ZPT dipl. inž. rud. Pavle Kovač. Med drugim je napisal: »Če se ozremo nazaj in pregledamo, kaj ste v preteklih letih dosegli, ne mo-

remo biti nezadovoljni. Res je, da marsikatera stvar še niste dojeli do popolnosti in da bo potrebno še precej naporov in snovanja pri iskanju boljšega, naprednejšega, kvalitetnejšega. Res pa je tudi, da ste številne stvari spoznali že tako v globino, da ste jih reševali v naše zadovoljstvo. Menim, da je kvaliteta kadrov, ki letošnje leto odhaja med prave rudanje potrditev prejšnje trditve... Poklic, za katerega ste se odločili, bo terjal od vas mar-

ljivost in znanje, kajti brez tega ni mogoče niti z najmodernejšimi stroji in napravami dosegati napredka, ki prinaša boljše, večji kos kruha».

Posebno pozornost in priznanje pa je vzbudil sestavek Vlada Mat-

jašiča na temo »Rudarski stan, pozdravljen«. Za njega je ta mladi rudar prejel zaslužen nagrado. Objavljeno je tudi več prozaičnih sestavkov, pesmi pod skupnim naslovom »Naši prvi literarni koraki«, pikre in šaljive, poročilo o zaključni slo-

vesnosti o sprejemu mladih v rudarski stan ter obilica vesti in kronika najvažnejših športnih tekmovanj v šolskem letu 1970/71, v spomladanskem delu.

Janko Savšek

Težka pot do Svobode

Sesta brigada Slavka Šlandra in XI. Miloša Zidanška sta dobili povelje za prehod preko Save na Dolenjsko dne 11. oktobra 1944. Naše enote so se pomikale proti Savi iz smeri nad Zagorjem. Medpotoma smo napadli postojanko pri železniški postaji Sava, v kateri so bili dobro zabarikadirani Nemci, in jo popolnoma uničili. Nato smo šli preko Save in ponovno ob prehodu zažgali lesen most. Od tam smo krenili naprej proti Sv. Križu do Trebnjega. Hodili smo največ ponoči, ker smo spotoma vršili razne akcije, bili smo dobro oboroženi, bilo nas je okrog 2300.

Hodili smo štiri ali pet dni in se ustavili v vasi Pekel nad Trebnjem. Okrog polnoči smo imeli slovesnost, kjer je komandant Stane Rozman odlikoval posamezne hrabre borce. To je bila svečanost, saj se je Stane pripeljal celo z avtom. Borci so zakurili velike ognje, postrojili v krogu, raport je imel komandant Lev, borci so zapeli »Internacionalo«, nato pa je komandant Stane prebral sklep vrhovnega poveljstva, da so borci teh dveh enot odlikovani za hrabrost. Nekako ob tretji uri zjutraj pa smo že krenili na nove položaje, v bližnjo vas, ker smo dobili obvestilo, da prodirajo beli iz Trebnjega, Mimne in iz Novoga mesta. Bili smo pripravljeni in res, okrog devetih je v neki vasi, imena se ne spominjam, počilo... Tretji bataljon je zavzel položaje v tej vasi, dočim smo ostali zavzeli položaje na Črnem vrhu.

Beli so začeli napadati ostro in popolnoma obkolili tretji bataljon, pričel se je juriš nož na nož in zaradi premoči sovražnika je padel skoro cel tretji bataljon.

Po tem žalostnem dogodku se je ponovno formiral tretji bataljon iz Šlandrove brigade, nekaj pa iz Dolenjskega odreda, za komandanta tega bataljona pa sem bil postavljen jaz. Po formaciji tega bataljona sem prejel povelje, da napademo Stično. Ta napad se je pričel okrog 11 ponoči in je trajal približno do devetih zjutraj, vendar kakih posebnih uspehov zaradi premoči belih, Nemcev in ustašev nismo dosegli. Ta bataljon je imel še več borb, toda najbolj mi je ostala v spominu velika bitka osmega decembra pri Občinah.

Vas Občine smo začeli napadati zjutraj, in sicer v sodelovanju z Gubčevo brigado in Dolenjskim od-

redom. Napravili smo polkrog v gozdu nad vasjo. Nahajal sem se na robu gozda skupno z načelnikom štaba Ljubom in nisem dobil pravočasno obvestila za umik, katerega so ostale enote že izvršile. Nemci in beli so ugotovili, da se niso vse enote umaknile, zato so pričeli napadati z vseh strani, tako da je bil prodor ali umik nemogoč. Borba je trajala že več kot dve uri, načelnik štaba Ljubo je bil ranjen, nismo ga mogli umakniti, zato smo ga obvezali in zakopali v listje v gozdu. Borba se je še nadaljevala, medtem časom mi je padlo že polovica borcev, zato sem sklenil tvegati umik preko čistine v bližino same postojanke belčkov.

Ta umik je uspel, ker beli niso verjeli, da bi si upali partizani tvegati to drznost. Računali so, da se bomo umaknili na drugi strani, kjer so imeli močno zasedo in bi nas polovili kot miši.

Ugotovili smo, da je na nekem mestu slabša zaseda, zato smo zmetali tja bombe in z jurišem potolkli celo belogardistično zasedo. Umik nam je uspel in nadaljevali smo pohod proti Malim Laščam z namenom da se priključimo nazaj naši brigadi.

Bataljon, ki je ob ustanovitvi štel okrog 130 borcev, je bil med to bitko tako razredčen, da je sedaj štel le še okrog 43 borcev. Po nekako treh dneh pa smo ponovno našli svojo enoto, kjer niso mogli verjeti, da smo iz tega pekla sploh prišli živi.

Dne 22. decembra so naše enote ponovno sprejele nalog od glavnega štaba Slovenije, da se zopet vrnejo nazaj na Štajersko, ker se je ta čas na Štajerskem začela huda ofenziva. Takoj smo se podali na pohod preko Žužemberka in Sv. Križa proti Savi. Spremljala in ščitila nas je Gubčeva brigada predvsem zaradi prehoda preko Save. V noči od 24. na 25. december smo prispeli do Save. Imeli smo načrt, da pridemo prek Save med postajama Savo in Litijo. V tem času je bil na tem mestu menda le en ali dva čolna, nas pa je bilo precej, zato je padlo povelje Savo prebresti. Dva izmed borcev sta Savo preplavala in potegnili vrvi iz ene strani na drugo, za katero bi se prijemali ob prehodu ostali borci, ki niso znali plavati ali pa bili od prestanega gorja izčrpani in oslabei in bi jih drugače vodni tok odnesel.

Ker je bila v tem času okrog Novoga leta zima zelo huda, je precej starejših borcev zadela kap od premrzle vode. Tudi med brodenjem Save jih je precej zmanjkalo, skušali smo jim pomagati, toda bili smo vsi skupaj premrazeni in izčrpani. Vsi mi, ki smo pa srečno prišli preko Save, smo bili, ko smo izstopili iz vode, kot ledene sveče, ker je obleka takoj primrznila na nas. Hiteli smo do Vač, toda zelo težko, ker so nas tudi obleke obžulile, ker so bile trde kot žica.

Končno smo prišli do Vač, kjer smo v hišah dobili nekaj hrane in imeli počitek, da smo se vsaj posušili. Toda ta počitek je trajal komaj nekaj ur in že spet smo prejeli obvestilo, da se nam približujejo beli. Pot smo nadaljevali prek Limbarske gore in Motnika proti Savinjski dolini. Na starega leta zvečer smo se ustavili v vasi Češnjice pod Menino planino, kjer smo bili zjutraj ob štirih že od Nemcev in Čerkezov napadeni. Vas je popolnoma zgorela. Z zadnjimi močmi smo se povlekli na vrh Menine planine, pričelo je gosto snežiti in Novo leto 1945 smo pričakali v debelem snegu brez kakršnegakoli zavetja. Borba je trajala še cel dan, ker so Nemci in ostala drhal prodirali kot psi za nami. Največje težave pa so bile v tem, da smo imeli še preko sto ranjenec, katere smo morali nositi in ščititi, da smo jih privedli do partizanske bolnice nad Rečico ob Dreti. Pol ure po oddaji naših ranjenec pa so Nemci bolnico odkrili in napadli ter vse nepokretne pobili, bolnico pa zaminirali. Pokretne bolnike smo ponovno reševali in jih odpeljali po metrskem snegu v drugo bolnico v Podvolovljek ob koroški meji.

Naša brigada pa je krenila preko Velike Planine na Gorenjsko novim borbam naproti, kajti Nemci in beli so z zadnjimi močmi na vseh koncih in krajih napadali naše enote.

Kljub temu, da se je bližala osvoboditev, pa so bile borbe zelo hude in padlo je največ žrtev. Če danes premislim nazaj na prestano gorje, sem začuden, da borci še sploh živijo, razumljivo pa je, da so od prestanega gorja prehitro ostareli, osiveli in le bolj slabo kljubujejo raznim boleznim.

Ivan Razdevšek-Mato

Novice iz naše delovne organizacije

V drugi polovici junija t. l. se je vselilo 52 družin v novozgrajeno stanovanjsko stolpnico na Trgu revolucije. Med temi je dobilo stanovanja tudi 16 članov naše delovne skupnosti. Stolpnico je v imenu investitorjev gradilo stanovanjsko podjetje Trbovlje, gradbena dela pa je opravilo SGP Zasavje-Trbovlje. Hkrati je SGP Zasavje po naročilu istega naročnika pričelo z gradbenimi deli za zgraditev četrte stanovanjske stolpnice na Trgu revolucije, t. j. zadaj bivše stanovanjsko-poslovne hiše Plevčak.

— ♦ —

Tudi v juliju in avgustu t. l. je imela stalna komisija predstavnikov slovenskih rudnikov več sej, na katerih so obravnavali posamezna določila osnutka samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov; sredi avgusta je bilo celotno gradivo z vsemi izračuni predloženo zvezi sindikatov Slovenije — odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva v pregled in izdajo mnenja oziroma izjave. Predlog sporazuma bo nato obravnavala posebna verifikacijska komisija. Medtem je naš osrednji delavski svet predlog sporazuma že potrdil.

— ♦ —

Dne 30. junija t. l. je bil organiziran v dopoldanskih urah v sejni sobi UZP v Trbovljah, razgovor z vdovami smrtno ponesrečenih članov naše delovne skupnosti. Na razgovoru so bili tudi predstavniki vodstva podjetja in strokovnih služb ter sindikalne organizacije. Ob tej priliki so vdove prejele tudi denarno pomoč, iz sklada solidarnosti po obstoječem pravilniku. Otrokom pa je podjetje nakazalo denarno pomoč na hranilne knjižice.

Naslednji dan 1. julija t. l. pa je bil organiziran v dopoldanskih urah v predavalnici delavskega doma v Trbovljah, podoben razgovor tudi z otroki smrtno ponesrečenih članov naše delovne skupnosti. Razgovor je organiziral rudniški odbor sindikata rudarjev. Sindikalna organizacija je ob tej priliki povabila na razgovor 84 otrok, prišlo pa jih je 53. Vsakemu so izročili pomoč sindikalne organizacije v višini po 100,00 din.

— ♦ —

Dne 3. julija t. l., na dan rudarjev, je potekala proslava 90-letnice obstoja industrijske gasilske čete Zasavskih premogovnikov v Trbovljah. Ob 8. uri je bil zbor gasilskih desetih slovenskih rudnikov pri rudniškem gasilskem domu v Trbovljah na Trgu revolucije, od 9. ure dalje pa je potekalo tekmovanje v gasilskih disciplinah na stadionu ŠD Rudar. Ob 14. uri je bila slavnostna seja v sejni sobi uprave ZPT, na kateri so bili navzoči predstavniki gostujočih gasilskih čet, predstavnik občinske gasilske zveze, predstavnik Zasavskih premogovnikov, občinske skupščine in družbeno-političnih organizacij. Ob 15. uri je bila parada vseh gasilskih društev, od zbirališča pri strojni tovarni mimo slabostne tribune pred gasilskim domom. Po paradi je bil pred slavnostno tribuno zbor vseh udeležencev parade. Navzoče so pozdravili predstavniki Zasavskih premogovnikov, gasilske zveze Slovenije in nekateri predstavniki gostujočih enot. V poznih popoldanskih in večernih urah je bila na tržnem prostoru na Trgu svobode v Trbovljah, prosta zabava, na kateri je igrala delavska godba Trbovlje. Pokrovitelj proslave so bili organi upravljanja Zasavskih premogovnikov, zastopal pa jih je Vili Pukmajster, predsednik

odbora za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT.

— ♦ —

Dne 13. julija t. l. je bila seja strokovnega kolegija ZPT. Udeleženci so razpravljali o osnutku samoupravnega sporazuma ter o izvajanju stabilizacijskega programa podjetja.

— ♦ —

Dne 15. julija t. l. je bil v delavskem domu zbor delavcev delovnih enot ZPT s področja Trbovelj, 19. julija zbor delavcev delovnih enot rudnika Hrastnik v čakalnici tega rudnika ter 20. julija zbor delavcev delovnih enot s področja Zagorja. Na vseh treh zboreh je govoril glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud., o bistvu osnutka samoupravnega sporazuma.

— ♦ —

Z 31. julijem t. l. je prenehalo delovno razmerje Ivotu Pustu, dipl. inž. rud., direktorju sektorja za tehnično pripravo ZPT. S tem dnem se je inž. Pust upokojil po dolgoletnem uspešnem delu v raznih premogovnikih v Jugoslaviji.

— ♦ —

S 1. julijem t. l. je pričel delovati enotni avtopark ZPT. Organizacijska sprememba je bila izvedena po sklepu osrednjih samoupravnih organov. Sedež enotnega avtoparka je v Trbovljah, za vodjo te enote pa je bil po predhodno izvedenem postopku imenovan s strani organov upravljanja, Lojzke Kišek, dipl. rud. tehnik, dosednji sodelavec v analitskem oddelku. S to reorganizacijo je bil avtopark v Zagorju izločen iz sestava rudnika Zagorje in vključen v enotni avtopark ZPT.

Rudarstvo doma in po svetu

Investicije v premogovnikih Španije

Državna premogovna in rudarska družba Hunosa bo v okviru novega reorganizacijskega načrta investirala v nove obrate in opremo 7,8 mlrd. pes. Delež tega podjetja v celotni proizvodnji premoga v Španiji je v letu 1970 znašal 50%. Celotna španska proizvodnja je dosegla 7.750.000 ton (1969 : 8.854.000 ton). Družba Hunosa bo do leta 1975 povečala proizvodnjo premoga za 4,8 milij. ton, od tega bodo uporabili za proizvodnjo koksa 3,4 milij. ton. (MH).

Ruhrkohle AG zapira 6 kopov

Po novem prilagojevalnem načrtu bo družba do leta 1975 zaprla 6 kopov zaradi nerentabilnosti, istočasno pa bodo kapacitete šestih drugih kopov s posebno velikimi premogovnimi zalogami povečali. S temi ukrepi bodo znižali proizvodnjo za približno 14 milijonov ton letno. Po uresničitvi prilagojevalnega načrta bo letni izkop rurskega premoga znašal približno 80 milijonov ton, ki ga bodo izkopali v manj kot 40 kopih. Lanskoletna izguba družbe je bila 400 milijonov DM proti 199 (TŠ).

Modernizacija perspektivnih premogovnikov SR Slovenije

Svet za energetiko smatra, da z realizacijo programov modernizacije slovenskih perspektivnih premogovnikov, t. j. rudnika Velenje, Zasavskih premogovnikov-Trbovlje in rudnika Kanižarica ne bi smeli več odlašati. Zato apelira na vse tiste, ki kakorkoli lahko vplivajo na pospešitev izvedbe modernizacije perspektivnih premogovnikov, da usmerijo vse napore, v to, da se omenjeni programi, ki slone na realnih osnovah in so bili pregledani od strokovnih forumov, čimprej uresniči.

S tem v zvezi predlaga svet, da se tudi financiranje programa modernizacije rudnika Kanižarica vključi v redni program financiranja perspektivnih premogovnikov ali pa, da se mu zagotovijo potrebna posojila.

Rekonstrukcija premogovnikov v Sovjetski zvezi

Kljub obsežnemu programu razvoja proizvodnje električne energije, nafte, zemeljskega plina in atomske energije za gospodarske namene, sovjetski energetiki niso pustili ob strani proizvodnje in uporabe premoga kot osnovnega goriva in surovine v različnih tehnoloških procesih. Značilno je, da premogovna industrija v tej državi ne čuti krize, ki je sicer nastopila v nekaterih premogovnikih v svetu zaradi naglega naraščanja drugih virov energije.

Po novem petletnem načrtu za razdobje 1971-1975 bo Sovjetska zveza še nadalje ostala vodilni proizvajalec premoga in koksa v svetu. Zaradi bogatih rezerv premoga bodo proizvodnjo do leta 1975 povečali na okoli 700 milijonov ton letno, medtem ko je znašala proizvodnja premoga v letu 1970 624 milijonov ton, od tega je bilo proizvedenega premoga za koksiranje 165 milijonov ton. V naslednjem petletnem obdobju se bo proizvodnja premoga za koksiranje povečala za 20% predvsem v donjeckem, kuzneckem in karagandskem bazenu. Hkrati načrtujejo, da se bo, kljub zvišanju proizvodnje premoga, število zaposlenih v premogovnikih zmanjšalo za 20%. Zmanjšanje števila zaposlenih bodo nado-

mestili s tehničnimi rekonstrukcijami na temelju popleksne mehanizacije in avtomatizacije v proizvodnem procesu.

Kriza brazilskega premoga

Kljub rastoči proizvodnji v brazilski industriji črnega premoga, pa temu ustrezno ne raste tudi kvaliteta, ki jo potrebujejo železarne. Povečanje proizvodnje premoga za koksiranje, kakor tudi racionalizacija metod eksploatacije, terja zelo visoke investicije, ki pa se jih rudarska podjetja izogibajo. Rezerve premoga ocenjujejo na 3,26 milijard ton. Nova nahajališča so pričeli raziskovati v zveznih državah Piaui, Maranhao in Amazonas. Za te raziskave imajo na razpolago 5 milijonov dolarjev.

Za angleški premog nekoliko bolje

V Angliji se je situacija v pogledu porabe premoga nekoliko izboljšala. Preteklo leto se je na trgu pojavilo precejšnje povpraševanje po premogu zaradi pomanjkanja energije. Trend naraščanja uporabe energije bo tudi še nadalje pozitiven. Preteklo bo še nekaj let, dokler nuklearna energija dejansko ne bo postala konkurenčna drugim oblikam proizvodnje električne energije.

Manj rudarjev v premogovnikih

V Jugoslaviji je po nepopolnih podatkih delalo letos v premogovnikih okoli 2.800 jamskih delavcev manj, kakor preteklo leto v istem

razdobju. Problem pomanjkanja delovnih moči vseh kvalifikacij, je najhujši na področju Srbije. Del rudarjev je odšlo v inozemstvo, precej pa jih izostaja od dela zaradi kmečkih del v sezoni.

Izvoz premoga

V prvih petih mesecih tega leta, so jugoslovanski premogovniki po podatkih zveznega sekretariata za energetiko zvezne gospodarske zbornice, izvozili skupno 98.857 ton premoga. Ta izvoz je nekoliko večji od izvoza v preteklem letu v istem razdobju.

Odloženo zvišanje cen

Premogovniki še vedno niso dobili soglasja kupcev premoga za zvišanje cen premoga. V skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, ki je največji porabnik premoga v Jugoslaviji so izjavili, da razumejo probleme rudarjev in da ne nasprotujejo zvišanju cen premoga, vendar pa bi vsako zvišanje cen tej vrsti goriva, vplivalo tudi na višje cene električne energije.

Francoska proizvodnja premoga

V Franciji so proizvedli v letu 1970 skupno 40,1 milijonov ton vseh vrst premoga (v letu 1969 je znašala proizvodnja 43,5 milijonov ton). Skupno število zaposlenih v francoskih premogovnikih se je zmanjšalo od prejšnjih 186.000 na sedanjih 166.000. Francija je po nekaterih podatkih preteklo leto uvozila 17,5 milijonov ton premoga. Zahodna Nemčija je bila največji dobavitelj premoga Franciji.

Zahodnonemške potrebe

Delež trdnih goriv v skupnih zahodnonemških potrebah v energiji se iz leta v leto zmanjšuje. Pred leti je odpadlo nanje skoraj 70% skupnih potreb po energiji medtem, ko se je v letu 1969 njihov delež zmanjšal na 45%. Računajo, da se bo delež trdnih goriv v naslednjih letih nadalje zmanjševal, hkrati pa se bo povečeval delež nafte, naravnega plina in atomske energije.

(podatki povzeti po domačih in tujih revijah)

Nagradna križanka

V številki 3/71 glasila Srečno smo objavili nagradno križanko. V uredništvo je prispelo skupno devet rešitev, od tega pa sta bili pravilni le dve.

Prvo nagrado prejme Bukošek Marija, Zagorje, Polje 1, drugo nagrado pa prejme Bukošek Albin, Zagorje, Polje 1.

Nagrajenca prejmeta vsak po eno knjigo.

Pravilna rešitev nagradne križanke je naslednja:

VODORAVNO:

PRISTAN
AEROLIT
LAS, AMI
ELKE, OM
OKARINA, LUČ
PATROLA, ILI PITA
ALEUTI, ATI, RISAR
VANDOT, TRAPIST
DAKI, MEDUZA, PT
IVER, KROJAČ, RELE
FARSA, ASA, ANVAR
NR, KALIF, FARAON
INDIRA, E. ZOLA, LIT

ODPOR, RUSIN, URA
OSTRICA, IN, ETAN
RT, A, NA, ILA, TANK
ON, ZAKLON, KSI, JE
IGNIS, KAD, AKTER
ZORIN, KOČA, FER
ODAK, RELIK, ATAŠE
LEK, MARICA, RAVAN
ARHIVAR, ARHI, ARA

NAVPIČNO:

PAV, IFNI, ORO, ZOLA
ALA, VARNOSTNI ODER
TENDER, DDT, GRAKH
RUDARSKI PRAZNIK, I
OTOK, AARON, AIN, MV
PALEOLITIK, LARINKS, RAA
REALKA, RAI, CAL, KERR
IRSKA, ATMOSFERA, OKOLI
SO, ERITREJA, ZU, INAČICA
TLA, ILIADA, FOSIL, DAKAR
AIMONI, PUČ, ALIMAK, H
NTIMA, RIZ, ARAN, SAFARI
PISARNA, ETIKETA
LIST, EVOLUTA, TRAVA
UTA, PLANIRANJE, ŠAR
ČAR, TER, TANKER, ENA

Glasilo »SREČNO« izdaja
podjetje Zasavski premogovniki —
Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca

Glasilo ureja uredniški odbor:
Babič Rado, Kohn Emil, dipl. inž.
rud., Kovač Vilko, Kralj Martin, Le-
narčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž.
rud., Prosenc Anton, Savšek Janko.

Tehnični urednik:

Lenarčič Tine

Odgovorni urednik:

Kohn Emil, dipl. inž. rud.

Glavna: Papirkonfekcija, obrat Valva-
sorjeva tiskarna, Krško
Naklada 3000 izvodov.